

Handläggare
Annika Lotterberg, Gunilla
Axenbo, Ingrid OlssonTill
Utbildningsnämnden
2016-02-04

Verksamhetsberättelse 2015 för Utbildningsnämnden

Förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse 2015 för utbildningsnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Nämnden godkänner de förändringar som föreslås i avsnitt 5 om resultatenheter och anslagsenheter.
3. Utbildningsnämnden begär ombudgetering med 1,0 mnkr för klimatinvesteringsmedel, se bilaga 13.
4. Skrivelse till utbildningsnämnden angående konflikter och tvisteförhandlingar anses besvarad, se avsnitt 5 samt bilaga 11.
5. Beslutet justeras omedelbart.

Tony Mufic
UtbildningsdirektörInger Pripp
GrundskoledirektörJan Holmquist
GymnasiedirektörMarianne Natéus
T.f. avdelningschefAstrid Gadman
AvdelningschefLena Holmdahl
Avdelningschef**Utbildningsnämnden**Hantverkargatan 2F
Box 22049
10422 Stockholm
08-50833000
registrator.utbildning@stockholm.se
stockholm.seCatharina Lebel
T.f. avdelningschefKatarina Arkehag
T.f. avdelningschef

Innehåll

1	Sammanfattande analys	5
1.1	Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	5
1.1.1	KF:s inriktningsmål 1: Ett Stockholm som håller samman	5
1.1.2	KF:s inriktningsmål 2: Ett klimatsmart Stockholm	7
1.1.3	KF:s inriktningsmål 3: Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	8
1.1.4	KF:s inriktningsmål 4: Ett demokratiskt hållbart Stockholm	9
1.1.5	Läsanvisning	10
2	Förskola	11
2.1	Nämndens mål: Alla barn i förskola lär och utvecklas i en trygg och pedagogisk miljö	11
2.1.1	Arbete för att nå målen i förskola	11
2.1.2	Godkännande och tillsyn	14
2.2	Ekonomisk uppföljning	16
3	Grundskola och grundsärskola	17
3.1	Nämndens mål: Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning	17
3.1.1	Måluppfyllelse i den kommunala grundskolan	18
3.1.2	Arbete för att nå målen i den kommunala grundskolan	20
	System och strukturer för systematiskt analys- och utvecklingsarbete	22
	Utveckling av undervisningen/utbildningen	23
	En skola för alla – ett inkluderande perspektiv	27
	Fördela resurser och insatser utifrån kvalificerad analys av skolornas behov	31
	Organisation för god pedagogisk verksamhet	31
3.2	Nämndens mål: Alla elever har en god lärmiljö	32
3.2.1	Trygghet och studiero	33
3.3	Nämndens mål: Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar	33
3.3.1	Elevernas inflytande	33
3.4	Nämndens mål: Eleverna upplever och deltar i kulturlivet	34
3.5	Övrigt - grundskola och grundsärskola	35
	Akademierna i Bredängsskolan, Hässelbygdsskolan och Rinkebyskolan	35
	Adolf Fredriks musikklasser Farsta grundskola	35
	Skolval	36
	Kommunikation med fristående grund- och gymnasieskolor samt insyn i fristående grundskolor	36
	Skolpliktsbevakning	37
	Jämförelse av resultat m.m. mellan fristående och kommunala grundskolor i Stockholm 2013-2015	38
	Brukarundersökningen – jämförelse mellan kommunala och fristående verksamheter	40
3.6	Ekonomisk uppföljning - grundskola, fritidshem och grundsärskola	41
4	Gymnasieskola och gymnasiesärskola	44
4.1	Nämndens mål: Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning	44
4.1.1	Måluppfyllelse gymnasieskola	45
	Förbättra elevernas resultat	46
	Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet	51
	Ett attraktivt och hållbart utbildningsutbud	53
	Verksamhetsförändringar och lokalfrågor	54
4.2	Nämndens mål: Alla elever har en god lärmiljö	55
4.3	Nämndens mål: Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar	56
4.4	Nämndens mål: Alla stadens ungdomar 16-18 år studerar eller arbetar	56
	Samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen - vuxenutbildning	57
	SUSA - Stockholms Ungdomar Studerar eller Arbetar	57
	Skolslussen	57
4.5	Nämndens mål: Eleverna upplever och deltar i kulturlivet	59
4.6	Övrigt - gymnasieskola och gymnasiesärskola	60
	Utvärdering av gymnasiregionen	60
	Antagning 2015 till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan	60
	Utvärdering av gymnasieskolor	62
	Jämförelse av resultat m.m. mellan fristående och kommunala gymnasieskolor i Stockholm 2013-2015	62
	Brukarundersökningen – jämförelse mellan kommunala och fristående verksamheter	63
4.7	Ekonomisk uppföljning - gymnasieskola och gymnasiesärskola	64

5	Förvaltningsgemensamma frågor	68
5.1	Nämndens mål: I samtliga verksamheter integreras jämställdhets-, mångfalds- och barnrättsperspektiv	68
	Jämställdhets- och mångfaldsplan	69
	Program för ökad delaktighet	69
5.2	Nämndens mål: Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare	70
	Personal och kompetensförsörjning	71
	Karriärvägar för lärare	73
	Deltid till heltid	74
	Sjukfrånvaro	75
	God arbetsmiljö och hälsa	76
	Lönebildning	77
	Praktikplatser och feriearbete	77
	Forskning och utveckling	78
	Skrivelse om konflikter och tvisteförhandlingar	79
5.3	Nämndens mål: Det ekonomiska resultatet är i balans	79
5.4	Ekonomisk uppföljning - nämnd och övergripande verksamhet	79
5.5	Ekonomisk uppföljning – Utbildningsnämnden totalt	80
	Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget	80
	Omslutningsförändringar	81
	Ombudgetering	81
	Utfall jämfört med prognostiserat utfall i tertialrapporter	81
	Kostnads- och intäktsutveckling bokslut 2014 och 2015	81
	Bokslut per verksamhetsområde 2015	83
	Resultatenheter	84
	Investeringar	86
	Analys av balansräkning	86
	Stora projekt som inte är investeringar - Central utveckling av digitalisering	88
5.6	Utvärdering av det socioekonomiska tillägget i resursfördelningen	90
5.7	Rapport över genomförd internkontroll	91
5.8	Upphandling och inköp	92
5.9	Programkontoret	92
5.10	Lokaler	92
5.11	Nämndens mål: Skolgårdsytor och gymnastiksalarna görs tillgängliga för alla stockholmare	95
5.12	Nämndens mål: Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö	95
5.13	Nämndens mål: Skolan är säker och trygg	96
5.14	EU-positionsappret	96
5.15	Synpunkter, klagomål med mera	97
	Patientsäkerhetsberättelse	98

Bilagor

- Bilaga 1 Bokslutsbilagor
- Bilaga 2 Antal schablonggrundande barn och elever
- Bilaga 3 Obligatoriska bilagor
- Bilaga 4 Anslagsenheter
- Bilaga 5 Obligatoriska nyckeltal
- Bilaga 6 Rapport över genomförd internkontroll
- Bilaga 7 Uppföljning jämställdhets- och mångfaldsplan
- Bilaga 8 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan
- Bilaga 9 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasie- och gymnasiesärskolan
- Bilaga 10 Patientsäkerhetsberättelse
- Bilaga 11 a och b Skrivelse och svar angående konflikter och tvisteförhandlingar
- Bilaga 12 Målstruktur med bedömning av måluppfyllelse 2015
- Bilaga 13 Uppföljning klimatinvesteringar

1 Sammanfattande analys

1.1 Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden uppnått flera av kommunfullmäktiges mål och i hög grad bidrar till att kommunfullmäktiges mål för stadens verksamheter uppnås. De flesta i verksamhetsplanen angivna uppdragen och aktiviteterna har genomförts och många insatser, som anknyter till de av kommunfullmäktige och nämnden prioriterade områdena, har genomförts för att höja måluppfyllelsen. Utvecklingsuppdrag är i de flesta fall långsiktiga och bedrivs över flera år.

Under hösten har förvaltningens arbete, på alla nivåer, påverkats av den utmaning som det stora antalet nyanlända barn och ungdomar innebär. Det är mycket angeläget att fortsätta utvecklingen av mottagande och undervisning för nyanlända elever.

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 155,4 mnkr före och ett överskott om 107,0 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 0,7 procent av nämndens nettobudget.

1.1.1 KF:s inriktningsmål 1: Ett Stockholm som håller samman

◆ Uppfylls delvis

Till detta inriktningsmål hör huvuddelen av utbildningsnämndens mål och indikatorer. För grundskola och gymnasieskola redovisades redan i tertialrapport 2 utfall på indikatorer som rör elevernas kunskapsresultat och brukarundersökningarna, samt övergripande analys av resultaten. I verksamhetsberättelsen breddas den analysen med jämförelser med fristående skolors resultat. Redogörelser lämnas för aktiviteter för ökad måluppfyllelse.

Även om resultaten i några fall förbättras eller är lika jämfört med föregående år, uppnås i de flesta fall inte årsmålen helt. Nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål, men förvaltningen bedömer att målet endast delvis uppnås.

Förvaltningen har under höstterminen tagit emot cirka 1 200 nya elever inom grundskolan. Av dessa utgör drygt 400 ensamkommande flyktingbarn. Alla grundskolor ska ta emot nyanlända elever eller ha förberedelse att ta emot nyanlända elever. Förberedelseklasser har organiserats på skolor som tidigare inte har tagit emot nyanlända elever och ytterligare nya förberedelseklasser planeras. Alla nyanlända elever i staden har en skolplacering.

Ytterligare en gymnasieskolenhet för nyanlända ungdomar har öppnats under hösten 2015 och de första eleverna är på plats. Antalet elever kommer att utökas under 2016. Förvaltningen fortsätter att arbeta för att ytterligare gymnasieskolor ska anordna språkintrödnation och att skolor som redan har utbildningen ska ta emot fler elever.

Det finns behov av ytterligare lokalkapacitet för att klara kombinationen av ordinarie intag, ytterligare asylsökande och ensamkommande barn och utbildningsnämnden har i januari 2016 fattat beslut om beställning av inplaceringsstudie och offert för uppställning av paviljonger.

Förskola

I samverkan med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna har utbildningsförvaltningen genomfört utvecklingsinsatser bland annat kring kompetensförsörjning, barnomsorg på obekvämt arbetstid, språkutvecklande arbete, systematiskt kvalitetsarbete, gemensam kö samt HBTQ, genus och normmedvetenhet. Flertalet aktiviteter gäller såväl förskolor i stadens regi som fristående verksamheter.

Under året har 13 nya fristående förskolor genererat totalt 914 nya förskoleplatser. Utökningar på redan befintliga förskolor har gett ett tillskott på 184 nya förskoleplatser. Tillsynen av fristående förskoleverksamhet har förstärkts, bland annat har 111 nya tillsynsinspektioner under året genomförts, nästa dubbelt så många som 2014.

Grundskola

Betygsresultaten i årskurs 9 är något splittrade. Andelen elever som är behöriga till yrkesprogram har försämrats marginellt jämfört med 2014 och har haft en fallande trend de senaste fem åren. För andelen som nått kunskapskraven har resultaten förbättrats i år såväl som förra året. Det genomsnittliga meritvärdet har haft en mycket kraftig uppgång i år, och förbättrades också relativt mycket mellan 2013 och 2014.

Det är positivt att det genomsnittliga meritvärdet är det högsta någonsin och att andelen som nått kunskapsmålen i samtliga ämnen är högre än den varit den senaste tioårsperioden. Fristående grundskolor i staden har dock genomgående bättre resultat i årskurs 9, än de kommunala grundskolorna, för de tre redovisade resultatmåten.

Resultatspridningen mellan skolor utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor. Elever som går på skolor med gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har i stort sett haft oförändrade resultat, medan elever som går på skolor med mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har en trend mot försämrade resultat. Sett över en dryg tioårsperiod ökar resultatskillnaderna kontinuerligt mellan skolor med höga och låga resultat.

Den största utmaningen för att förbättra betygsresultaten och öka likvärdigheten är att höja resultaten för pojkar på skolor med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Skillnaden i behörighet mellan flickor och pojkar finns inte när det gäller skolor med mer gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Detta utgör ett viktigt underlag för vad förvaltningen ska fokusera på i sitt fortsatta arbete.

Förvaltningen behöver hålla fast vid det långsiktiga, systematiska utvecklingsarbete som är påbörjat med ett fåtal prioriterade insatser för att uppnå effektiv skolutveckling. Det kompensatoriska uppdraget är fortsatt viktigt för att öka likvärdigheten mellan skolorna,

mellan elever, och att ytterligare utveckla det kollegiala lärandet. Ett annat angeläget område är den fortsatta utvecklingen av mottagande och undervisning för nyanlända elever.

Gymnasieskola

Stadens gymnasieskolor uppvisar stora skillnader i sina resultat. Totalt 83 procent av eleverna erhöll examensbevis. Den genomsnittliga betygspoängen för elever med examensbevis är 15,5, en liten ökning jämfört med förra läsåret, och för studiebevis är genomsnittet 9,0, en minskning jämfört med förra året. Av alla elever uppnådde 78 procent minst betyget godkänt i samtliga kurser, en minskning med en procentenhet jämfört med förra året. För examensbevis och studiebevis sammantagna sjönk andelen elever med minst betyget godkänt till 64 procent, en minskning med tre procentenheter från i fjol. Av elever med avgångsbetyg har 89 procent också erhållit ett examensbevis.

För elever med avslutad utbildning, i form av examensbevis eller studiebevis, är stadens utbildningsresultat relativt goda jämfört med andra huvudmän och riket i sin helhet. Andelen elever med examensbevis är i stort sett på samma nivå som, eller strax under, motsvarande resultat i riket.

Flickor har, liksom tidigare år, generellt sett högre måluppfyllelse än pojkar, men skillnaden mellan pojkarnas och flickornas resultat har minskat något. Pojkarnas betygspoäng och andel godkända kurser har ökat medan flickornas resultat är oförändrade eller minskar något.

Under året har nya resultatmått från främst introduktionsprogrammen och gymnasiesärskolan tagits fram. Det har gett nya insikter som har ingått i resultatdialoger och resultatsammanställningar. Förvaltningen har nu en god bild av utbildningen vid introduktionsprogrammen som kan ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete.

Staden har stor resultatspridning mellan olika gymnasieskolor bland annat beroende på socio-ekonomiska förutsättningar. Gymnasieskolorna behöver utveckla den kompensatoriska delen i undervisningen och sina stödinsatser. Att föra elevhälsan närmare undervisningen och en satsning på specialpedagogik skulle sannolikt bidra till högre måluppfyllelse. Ett annat utvecklingsområde är att öka tillgången på studiehandledning på modersmål.

1.1.2 KF:s inriktningsmål 2: Ett klimatsmart Stockholm

● Uppfylls helt

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden uppnått angivna mål.

Förvaltningen har genomfört omfattande kompetensutvecklingsinsatser till skolköken bland annat inom livsmedelssäkerhet, klimatsmarta måltider och ekologiska livsmedel. Deltagande kök har tagit fram handlingsplaner för sitt fortsatta arbete med klimatsmart mat och ekologiska livsmedel. Årsmålet för andel ekologiska livsmedel har uppnåtts och utfallet är

29,3 procent, en stor ökning jämfört med 2014 då det var 18,2 procent. Ett svinnprojekt har medfört att matsvinnet på de deltagande 30 skolorna minskat med i genomsnitt 19 procent.

1.1.3 KF:s inriktningsmål 3: Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

● Uppfylls helt

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden uppnått målen.

Förvaltningens yrkesråd har utökats med en representant från arbetsmarknadsförvaltningen. Utbildningar avseende några bristyrken som arbetsmarknadsförvaltningen identifierat genomförs på stadens gymnasieskolor.

Ett projekt - Stockholms unga studerar och arbetar - gemensamt för arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen, har godkänts av Svenska ESF-rådet. Målgrupp är ungdomar 15-19 år som riskerar att inte påbörja och/eller fullfölja sina gymnasiestudier och målet är att fler ungdomar ska fullfölja gymnasiestudier. Projektet, som påbörjas under 2016, innebär en förstärkning av förvaltningarnas ordinarie verksamhet och samarbete.

Under perioden har 74 ungdomar anställts för feriearbete inom förvaltningen och 8 av dem rekryterades ur prioriterade grupper, varav 4 angav en funktionsnedsättning i sin ansökan.

Under 2015 har 98 aspiranter från jobbtorg genomfört praktik på utbildningsförvaltningen. Under samma period har även 114 kommunala visstidsanställningar ingåtts vid förvaltningen. Förvaltningens enheter har också anställt ett stort antal personer, via kontakt med Arbetsförmedlingen, som deltar i arbetsmarknadspolitiska program.

Ekonomiskt utfall, Utfall jämfört med budget

Tabell Utfall jämfört med budget

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Summa kostnader	18 159,8	17 805,2	354,6
Drift och underhåll	18 095,7	17 741,7	354,0
Kapitalkostnader	64,1	63,6	0,5
Summa intäkter	-2 103,3	-1 904,1	-199,2
Netto	16 056,5	15 901,1	155,4
Ingående resultatfond från 2014			266,1
Resultatöverföring till 2016			-314,5
Nettoutfall efter resultatfond			107,0
Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	91,0	78,3	12,7

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 155,4 mnkr före och ett överskott om 107,0 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 0,7 procent av nämndens nettobudget.

Kostnaderna var 354,6 mnkr lägre än budgeterat. De lägre kostnaderna jämfört med budget beror bland annat på minskade personalkostnader och minskade kostnader för konsulter. Intäkterna blev samtidigt 199,2 mnkr lägre än budgeterat. Det beror huvudsakligen på att nämnden i överenskommelse med statsledningskontoret inte fakturerat för intäkter som beviljats avseende stimulansbidrag och Skolplattform Stockholm.

Antal schablonggrundande barn och elever 2015 framgår av bilaga 2. Uppgifter som är obligatoriska för alla nämnder återfinns i bilaga 3. Bilaga 1 innehåller bokslutsinformation. Bilaga 5 innehåller obligatoriska nyckeltal.

1.1.4 KF:s inriktningsmål 4: Ett demokratiskt hållbart Stockholm

◆ Uppfylls delvis

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden endast delvis uppnått målen. Detta är en förändring jämfört med tertialrapport 2. Verksamhetsmålet Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor bedöms vara delvis uppnått, beroende på sämre utfall för indikatorer som anknyter till merarbetarenkäten samt sjukfrånvaroindikatorer. Övriga verksamhetsmål uppnås, utifrån de uppdrag utbildningsnämnden har i anknytning till målen.

För att säkerställa kompetensförsörjningen framöver behöver utbildningsförvaltningen attrahera och rekrytera fler lärare samt även behålla redan anställda. Framtagandet av en kompetensförsörjningsplan för lärare, inklusive lärare i fritidshem, och en kommunikationsstrategi för kompetensförsörjning av chefer pågår. Utbildningsförvaltningen har arbetat fram projektet ”Från nyanländ till nyanställd lärare” med målgruppen personer som flyttat till Sverige och som har en akademisk utbildning till lärare. Genom bättre samverkan mellan myndigheter ska det gå betydligt snabbare att få en svensk lärarlegitimation. Förvaltningen har också undersökt vilka villkor skickliga lärare efterfrågar för att det ska vara attraktivt med fortsatt arbete efter uppnådd pensionsålder. Tre viktiga faktorer var större flexibilitet, möjlighet att fokusera på undervisning samt lön/villkor.

Läsåret 2015/2016 har förvaltningens tilldelats 1 008 statsbidrag inom den statliga karriärstegsreformen för lärare, vilket vid fullt utnyttjande motsvarar nästan 86 mnkr.

Att erbjuda heltidsanställning till medarbetare har varit prioriterat under året. Av deltidsanställda medarbetare som under året anmält intresse har 44 procent kunnat erbjudas heltid.

Den totala sjukfrånvaron i förvaltningen har ökat och uppgår till 5,54 procent till och med november. Ökningen har skett inom både långtids- och korttidssjukfrånvaro. En kartläggning vilka orsaker/diagnoser som ligger till grund för långtidssjukskrivningarna har genomförts.

Förvaltningen har deltagit i utformandet av tre stadsövergripande program inom HBTQ, jämställdhet och barnrätt. Cirka 800 pedagoger och chefer från såväl fristående som kommunal förskoleverksamhet har deltagit i en konferensserie inom området HBTQ, genus

och normmedvetenhet. Grundskolor har beviljats projektmedel för kompetensutveckling, litteraturinköp eller för HBT-certifiering. Gymnasieskolor har beviljats medel för exempelvis projekt kring normkritisk pedagogik, genus, HBTQ och mänskliga rättigheter.

1.1.5 Läsanvisning

I bilaga 12 framgår målstrukturen 2015, för kommunfullmäktige och utbildningsnämnden. Bilagan visar också bedömning av måluppfyllelse för kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområde och utbildningsnämndens mål.

Indikatorer ingår i bedömningen av målen. Nämnden för in årets utfall. ● = uppfylls helt
◆ = uppfylls delvis, ■ = uppfylls inte.

Aktiviteter beskriver vad nämnden bland annat ska utföra för att nå målen. Aktiviteterna rapporteras i verksamhetsberättelsen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utbildningsnämnden ska utvärdera och förbättra kunskap och medvetenhet om skolans verksamhet på skolorna KF-aktivitet som är avslutad	2015-01-01	2015-12-31	
Antagningen till introduktionsprogrammet ska över i syfte att öka genomströmningen Aktivitet som pågår	2015-01-01	2015-12-31	Fortsätter
En kartläggning av behov och yrkesvägar ska genomföras Aktivitet som inte är genomförd	2015-01-01	2015-12-31	Ej gjort / annan lösning

2 Förskola

2.1 Nämndens mål: Alla barn i förskola lär och utvecklas i en trygg och pedagogisk miljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stockholms barn får en förskoleverksamhet av god kvalitet i enlighet med nationella och kommunala styrdokument.

Indikator – gäller enbart fristående förskolor	Utfall 2015	Utfall 2014	Årsmål 2015	KF:s årsmål
Andel förskollärare av antal anställda	*	24 %	39 %	39 %
Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	*	--	25 %	0 %
Andel nöjda föräldrar	87 %	87 %	87 %	85 %
Antal barn per grupp	*	14,9	16	16
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	*	4,8	4,9	4,9

* Kan inte uppges eftersom SCB-statistiken inte är klar förrän under våren 2016.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden förbättra möjligheten att få barnomsorg på obekvämt arbetstid.	2015-01-01	2015-12-31	
Kommunstyrelsen ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden utveckla uppföljningen av personal och bemanning i såväl kommunala som fristående förskolor	2015-01-01	2015-12-31	
Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans utreda vilka krav man kan ställa på kommunala och fristående förskolor för att öka andelen förskollärare	2015-01-01	2015-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan och skolan.	2015-01-01	2015-12-31	
Utbildningsnämnden ska, i samråd med kommunstyrelsen, se över och revidera riktlinjerna för godkännande av fristående utförare med särskilt fokus på bemanning och personalens utbildningsnivå	2015-01-01	2015-12-31	
Kommunstyrelsen och utbildningsnämnden ska tillsammans utreda och ta fram förslag på en gemensam förskolekö	2015-01-01	2015-12-31	
Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola	2015-01-01	2015-12-31	

2.1.1 Arbete för att nå målen i förskola

Öka andelen förskollärare

Utbildningsförvaltningen har i samverkan med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna arbetat för att utveckla stadsgemensamma principer för karriärvägar för förskolans personal. En kartläggning har genomförts kring avgångsorsaker, förbättring av den övergripande kommunikationen samt med att förtydlig och utveckla karriärvägarna. Därutöver har

tre fokusgrupper genomförts för att definiera de viktigaste framgångsfaktorerna för att förskollärare ska arbeta kvar i staden. Två utvecklingsområden som definierats är introduktion av nyanställda förskollärare och förskolechefernas pedagogiska ledarskap.

Antalet förskolor som får stöd för sina vikariekostnader när medarbetare vidareutbildar sig från barnskötare till förskollärare ökar, liksom andelen deltagare från fristående förskolor. Drygt 300 personer vidareutbildar sig, vilket är en ökning med 100 personer under 2015. Andelen från fristående förskolor är 35 procent, vilket motsvarar de fristående förskolornas andel av den totala verksamheten i staden. Det är en ökning med åtta procentenheter jämfört med 2014. Under året har cirka 40 förskollärare tagit examen inom ramen för denna satsning.

Den kommunala utvärderingen har förstärkt uppföljningen av andelen förskollärare så att det sker på ett liknande sätt som vid tillsynen av fristående förskolor. Därutöver kommer uppföljningen att förstärkas genom att förvaltningen digitaliserat egenkontrollen av fristående förskolor. Det har också startas ett utvecklingsarbete för att utveckla uppföljningen av personal och bemanning genom att integrera uppgifter mellan stadens personalsystem och BOSKO där barnen är registrerade. En förbättrad uppföljning ska medverka till att både kommunala och fristående förskolor följer skollagens krav på förskollärare.

Stöd till språkutvecklande arbete

Utbildningsförvaltningen driver ett arbete med att stödja förskolepersonalens kompetensutveckling, för både kommunala och fristående förskolor, med fokus på barns modersmål och andraspråkutveckling med föreläsningar och workshops. Förvaltningen har även genomfört dialogmöten kring flerspråkighet, språkutvecklande arbete och ikt.

Förvaltningen har också i samarbete med stadsdelsförvaltningarna tagit fram en språkstrategi för förskola och ett uppdaterat stödmaterial för språkutvecklande arbete i stadens förskolor.

Stöd i utveckling av i det systematiska kvalitetsarbetet

En forskare från Mälardalens högskola har på uppdrag av förvaltningen utvärderat uppföljningssystemen i tre stadsdelsförvaltningar. Utvärderingen har både granskat hur stadsdelsförvaltningarna arbetar utifrån stadens uppföljningssystem men också vilka egna system de skapat för att följa upp förskolornas verksamhet. Utvärderingen kommer att användas som underlag för fortsatt utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet i stadens förskolor. En slutsats är att förskolorna lyckats bra med att integrera sina egna verksamhetsspecifika system för uppföljning med stadens generella uppföljning i det integrerade ledningssystemet.

Utvärdering av kommunala förskolor

Under 2015 har förvaltningen genomfört utvärderingar av totalt 44 förskoleavdelningar i stadsdelsnämndsområdena Östermalm, Farsta, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Hägersten-Liljeholmen, Södermalm och Skarpnäck. Området styrning och ledning har varit ett fokusområde i den kommunala utvärderingen då förskolechefen har ett övergripande ansvar för förskolans kvalitetsarbete. I det systematiska kvalitetsarbetet ingår bland annat

arbetet med stadens kvalitetsindikator. Utvärderingar visar att kvalitetsindikatorn inte använts fullt ut enligt stadens avsikter. Generellt framkom att ledningen inte introducerat självvärderingsmaterialet och inte skapat tillräckliga förutsättningar för personalen att tolka olika begrepp i kvalitetsindikatorn inför självvärderingen. I flera fall saknades även återkoppling från ledningen till arbetslagen efter genomförd självvärdering.

Vidare har andelen förskollärare inom de utvärderade förskoleenheterna följts upp och endast en av de utvärderade enheterna hade legitimerade förskollärare på alla avdelningar.

Barnomsorg på obekvämt arbetstid samt Gemensam förskolekö

Utbildningsförvaltningen har under våren 2015 tagit fram ett underlag till riktlinjer för barnomsorg på obekvämt arbetstid. Riktlinjerna gäller både barn som går i förskola och fritidshem och beslutades i kommunfullmäktige under hösten.

Sedan tidigare finns ett gemensamt ansökningssystem för kommunal och fristående förskoleverksamhet. En utredning har genomförts för att skapa en gemensam kö. Utredningen kommer att lämnas över till stadsledningskontoret i slutet av januari 2016.

Papperslösa barns rätt till förskola

Utbildningsförvaltningen har gjort en utredning kring papperslösa barns rätt till förskola och skola som lämnats över till stadsledningskontoret. När det gäller förskola finns en del juridiska frågor som måste utredas vidare innan förslag på riktlinjer kan tas fram.

HBTQ, genus och normmedvetenhet

Utbildningsförvaltningen har under 2015 genomfört en konferensserie inom området HBTQ, genus och normmedvetenhet. Föreläsningarna har bland annat berört områden som förskolans mottagande, majoritetskulturen, barns normskapande samt övergripande organisatoriska och pedagogiska utvecklingsområden utifrån ovanstående perspektiv. Cirka 800 pedagoger och chefer från såväl fristående som kommunal verksamhet har deltagit.

Förskolesummit 2015

Utbildningsförvaltningen genomförde under 2015 Förskolesummit, en förskolekonferens som arrangerades i samarbete med Stockholms universitet, i syfte att få praktik och forskning att mötas på ett sätt som bidrar till utveckling av stadens förskoleverksamhet. Sammanlagt deltog 1 500 pedagoger och chefer från såväl kommunala (77 procent) som fristående förskolor (12 procent) i Stockholms stad och 25 stycken ledande nationella och internationella forskare inom förskoleområdet föreläste under konferensens två dagar. Deltagarantal och bredd av föreläsningar gjorde Förskolesummit till den största konferensen för förskola som genomförts i norra Europa.

Digitalisering i förskolan

Utbildningsförvaltningen samordnar planering och införande av Skolplattformen och har i dialog med stadsdelsförvaltningarna tagit fram en plan för detta som sträcker sig fram till slutet av 2017.

Under 2015 har införandet av Skolplattformen påbörjats i Norrmalm och Skärholmens stadsdelsförvaltningar som varit piloter för att införa de pedagogiska verktygen. Utifrån de erfarenheter som gjorts kommer utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna att ta fram gemensamma mål och arbetssätt för att säkerställa en likvärdighet i staden avseende Skolplattformen. Under 2016 fortsätter implementeringen av Skolplattformen med ytterligare sex stadsdelsförvaltningar.

Förvaltningen har beviljats medel från Digital förnyelse för att digitalisera förskolornas kvalitetsindikator. Kravställning och systemutveckling har påbörjats under hösten och verktyget ska vara klart att användas under våren 2016.

En stor utvecklingsinsats har genomförts för att öka prestandan och funktionaliteten i e-tjänsterna Min barnomsorg och Anordnarwebben för att förbättra vårdnadshavares möjligheter att söka förskoleplats och för att förbättra de administrativa verktygen för förskoleverksamheterna.

Under 2015 har förvaltningen arbetat med att digitalisera den årliga egenkontrollen för de fristående verksamheterna i staden avseende förskola och pedagogisk omsorg. Målsättningen är att uppnå en effektivare inrapportering av uppgifter samtidigt som utbildningsförvaltningen får ett bättre verktyg för sin risk- och väsentlighetsanalys. Slutfasen av projektet kommer att genomföras under 2016.

Finsk förskoleverksamhet

Under året har en koordinator anställts för att säkerställa utbudet av platser i finskspråkiga verksamheter och för att stödja utvecklingen i de finskspråkiga förskolorna i staden. Den 31 december 2015 var 133 barn inskrivna i fristående regi med verksamhet helt eller delvis på finska. Det står 83 barn i kö till sådan verksamhet.

2.1.2 Godkännande och tillsyn

Godkännande av fristående förskolor och pedagogisk omsorg

Under året har 61 ansökningar om att starta nya verksamheter (46 förskolor och 15 pedagogisk omsorg) kommit in. Därutöver har förvaltningen tagit emot 98 ansökningar om tillfälliga eller permanenta utökningar av förskoleplatser eller pedagogisk omsorg. Under året har även 2 ansökningar kommit in avseende byte av huvudman. Under året har 8 förskolor, antingen genom aktieköp (nya ägare) eller genom omstruktureringar i befintliga bolag bytt huvudman. Under 2014 tog förvaltningen emot 61 ansökningar om att starta nya verksamheter samt 95 ansökningar om tillfälliga eller permanenta utökningar av förskoleplatser och pedagogisk omsorg.

År 2015 har 13 nya fristående förskolor beviljats godkännande att starta verksamhet jämfört med 8 förskolor under 2014. De nya förskolorna har genererat ett tillskott på totalt 914 platser. Genom tillfälliga och permanenta utökningar har 184 nya förskoleplatser tillkommit. Vidare har 14 ansökningar om att starta fristående förskola har avslagits.

År 2015 har 8 nya pedagogisk omsorg beviljats rätt till bidrag, samma antal som 2014. De nya pedagogiska omsorgerna har genererat ett tillskott på totalt 53 platser. Genom tillfälliga och permanenta utökningar har 35 nya platser tillkommit.

Under året har även 7 förskolor och 11 pedagogiska omsorger avslutats.

Tillsynsinspektion med mera

Genom beslut i budget för 2014 och 2015 har tillsynen förstärkts, vilket har lett till att fler tillsynsinsatser genomförts. Förvaltningen har under året genomfört 111 nya tillsynsinspektioner av fristående förskolor vilket genererat 90 tillsynsbeslut. Detta kan jämföras med 2014 då totalt 58 nya tillsynsinspektioner genomfördes och 33 tillsynsbeslut fattades. Utifrån de 90 nya tillsynsbesluten har utbildningsnämnden utdelat 201 förelägganden och 54 anmärkningar samt i 62 fall avstått från ingripande.

De mest frekventa föreläggandena har under 2015 varit:

- Handlingsplaner och rutiner gällande barnsäkerhet (24 stycken).
- Att en förskola ska vara öppen för alla barn (21 stycken).
- Information om och erbjudande av öppethållande enligt ramtiderna (20 stycken).
- Felaktig rutin för registerkontroll (19 stycken)
- Låg andel eller avsaknad av förskollärare (18 stycken)

Det vanligaste bristområdet är dock fortfarande avseende det systematiska kvalitetsarbetet vilket genererat 13 förelägganden, 25 anmärkningar samt ett avstående från ingripande.

Utöver ovanstående nya tillsynsinspektioner har förvaltningen under året genomfört 84 uppföljningar av tidigare fattade tillsynsbeslut och fattat totalt 72 tillsynsbeslut, av vilka 50 har inneburit att ärendet avslutas då huvudmannen har avhjälpt tidigare brister. Av genomförda uppföljningsbeslut har 69 procent inneburit att huvudmannen följt nämndens beslut.

Under året har nämnden fattat fyra beslut där föreläggande varit förenade med vite, samt ett återkallande av godkännande avseende förskola.

Förvaltningen har under året genomfört 27 nya tillsynsinspektioner av pedagogisk omsorg och fattat 22 tillsynsbeslut. De mest frekventa föreläggandena har varit handlingsplaner och rutiner för barnsäkerhet (8) samt avsaknad av eller brister i barnsäkerhetsrond (3). Därtill har nämnden tilldelat huvudman förelägganden bland annat avseende antalet barn per anställd, bristande kunskap om eller rutiner för tystnadsplikten samt brister i rutinen för registerutdrag.

Under året har totalt 19 uppföljningar av tidigare tillsynsbeslut genomförts genom totalt 22 insatser som exempelvis dokumentstudier och återbesök. Nämnden har fattat 17 uppföljningsbeslut, av vilka 13 har avskrivits med hänvisning till att huvudmannen avhjälpt tidigare brister. Således har 76 procent av genomförda uppföljningsbeslut inneburit att huvudmannen följt nämndens tidigare tillsynsbeslut.

Under året har nämnden fattat ett beslut där föreläggande varit förenat med vite samt ett beslut om återkallande av rätten till bidrag.

Anmälningar

Som en del i tillsynsarbetet tar förvaltningen emot anmälningar mot fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg. Det som utreds eller leder till tillsynsinspektion gäller regelöverträdelser i förhållande till gällande bestämmelser. En anmälan används som en indikator i förvaltningens risk- och väsentlighetsanalys kring vilka enheter som ska prioriteras inför kommande tillsynsinspektioner. Förvaltningen har under året tagit emot 97 anmälningar, jämfört med 86 anmälningar år 2014. De mest frekventa anmälningsområdena är barnsäkerhetsincidenter, bristande omsorg, avgifter och öppettider.

Av de 97 inkomna anmälningarna har 75 lett till tillsynsutredningar och av genomförda utredningar har 20 ärenden resulterat i 11 förelägganden, 2 anmärkningar och 7 avstående från ingripanden. Under 2014 utdelades förelägganden endast i 2 ärenden. Förvaltningen kan konstatera att det skett en ökning av antalet anmälningar jämfört med 2014, och antalet anmälningar som generar ett tillsynsbeslut har också ökat.

2.2 Ekonomisk uppföljning

Tabell Ekonomisk uppföljning, förskola

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhetsavdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Fristående	2 602,7		87,6	-373,2	2 317,1	2 309,9	7,2
Totalt	2 602,7	0	88,0	-373,2	2 317,1	2 309,9	7,2

Förskoleverksamheten redovisar ett sammanlagt överskott om 7,2 mnkr. Överskottet beror huvudsakligen på lägre utbetalning till fristående förskolor, lägre kostnader för verksamhetsstöd, lägre utbetalning av ersättning för obekvämt arbetstid och lägre kostnader för försäkringar samt minskade kostnader för it-konsulter.

Utfall jämfört med 2014

Kostnaden för förskoleverksamheten har ökat med 101,3 mnkr jämfört med år 2014. De ökade kostnaderna beror främst på fler inskrivna barn inom fristående förskolor jämfört med föregående år. Detta innebär högre kostnad för utbetalad peng och ökade kostnader för verksamhetsstöd och socioekonomiskt tillägg. Högre kostnader för omsorg på obekvämt arbetstid på grund av en ökad efterfrågan.

Utfall jämfört med prognos

Utfallet i bokslutet är 7,2 mnkr högre än det prognostiserade utfallet i tertiärrapport 1 och mot tertiärrapport 2 är utfallet i bokslutet 3,7 mnkr högre, vilket beror på minskade kostnader för barnomsorg på obekvämt arbetstid, minskade kostnader för elevförsäkringar och minskade kostnader för it-konsulter.

3 Grundskola och grundsärskola

3.1 Nämndens mål: Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Lärare har höga förväntningar på eleverna, utgår alltid från läroplanens mål och kunskapskrav och arbetar utifrån beprövad erfarenhet eller vetenskaplig grund. Lärarna planerar gemensamt och eleverna får i förväg veta vilka mål de arbetar mot, hur undervisningen ska genomföras och vilka olika former för redovisning och bedömning som kommer att användas.

Återkopplingen till eleverna är en central del i undervisningen. Bedömning i formativt syfte, med avsikten att stärka elevens lärande, används både för att synliggöra och stödja elevernas kunskapsutveckling samt för att kontinuerligt bedöma, utveckla och förbättra undervisningen.

Kvalitativa analyser av resultat genomförs på alla nivåer för att utveckla verksamheten.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2014	Årsmål	KF:s årsmål
● Andel elever i årskurs 6 som uppnått målen i alla ämnen	82,1 %	80 %	81 %	81 %
◆ Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	82 %	82 %	88 %	88 %
◆ Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	77,9 %*	77 %	79 %	78 %
◆ Andel elever som är behöriga till nationella program	85,3 %**	86 %	88 %	88 %
● Andel legitimerade lärare i grundskolan	72,3 %	86,4 %***	61 %	61 %
◆ Andel elever i åk 9 som uppnått målen i alla ämnen	78,3 %	78 %	79 %	
◆ Andel elever i åk 9 som är behöriga till nationella program	85,7 %	86 %	88 %	
● Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 3	93 %	92 %	93 %	
◆ Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 3	94 %	94 %	95 %	
◆ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 6	93 %	94 %	96 %	
◆ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 9	84 %	88 %	91 %	
◆ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska i åk 9	95 %	95 %	96 %	
◆ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 6	96 %	96 %	97 %	
● Meritvärde i årskurs 9	239,8 Poäng	234 Poäng	235 Poäng	

* Justerat efter Skolverkets statistik. I tertialrapport 2 angavs preliminärt utfall till 78,3 %

** Justerat efter Skolverkets statistik. I tertialrapport angavs preliminärt utfall till 85,7 %

*** Till och med 2014 gällde indikatorn andel behöriga lärare

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden förbättra möjligheten att få barnomsorg på obekväm arbetstid. Kommentar: Riktlinjer är beslutade av kommunfullmäktige. Utbildningsnämnden ska revidera regler för intagning och plats i fritidshemmet och pedagogisk omsorg i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.	2015-01-01	2015-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan och skolan.	2015-01-01	2015-12-31	
Utbildningsnämnden ska revidera riktlinjerna för fritidsklubbarna i syfte att säkerställa måltidernas kvalitet Kommentar: Finns inom ramen för kostpolicyn.	2015-01-01	2015-12-31	Annan lösning
Utbildningsnämnden ska ta fram rutiner och stöd för att möjliggöra relevant och tillförlitlig uppföljning av gruppstorlek på stadens fritidshem	2015-01-01	2015-06-30	
Kulturnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning	2015-01-01	2015-12-31	
Idrottsnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden utveckla stadens modell för skolsimmet med målet att alla barn ska kunna simma och klara simkravet i grundskolans betygssystem	2015-01-01	2015-12-31	
Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till skola Kommentar: Anvisningar finns för förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola	2015-01-01	2015-12-31	
Fortsatt implementering av och uppföljning av planen för utveckling av fritidshem och Skolverkets allmänna råd	2015-01-01	2016-12-31	Fortsätter
Arbetet med att implementera it-strategin för ett bättre lärande fortsätter	2014-01-01	2016-12-31	Fortsätter
Kartlägga skolornas elevhälsoarbete (organisation, rutiner och rektors uppdrag till elevhälsoteamet)	2015-01-01	2016-12-31	Fortsätter
Följa upp skolornas arbete och insatser av elevhälsoarbete	2015-01-01	2016-12-31	Fortsätter
Intensifiera implementeringen av Kvalitetsprogram för elevhälsoarbetet	2015-01-01	2016-12-31	Fortsätter

3.1.1 Måluppfyllelse i den kommunala grundskolan

Betygsresultaten i årskurs 9 är något splittrade. Andelen elever som är behöriga till yrkesprogram har försämrats marginellt jämfört med 2014 och har haft en fallande trend de senaste fem åren. För andelen som nått kunskapskraven har resultaten förbättrats i år såväl som förra året. Det genomsnittliga meritvärdet har haft en mycket kraftig uppgång i år, och förbättrades också relativt mycket mellan 2013 och 2014. Det är mycket positivt att det genomsnittliga meritvärdet är det högsta någonsin och att andelen som nått kunskapsmålen i samtliga ämnen är högre än den varit den senaste tioårsperioden.

Det genomsnittliga meritvärdet har även ökat i årskurs 6 till 8, och de två senaste åren har ökningen varit stor, vilket förvaltningen ser mycket positivt på. Samtidigt kan höjningen av meritvärdet delvis förklaras av övergången till ett nytt betygssystem med lärare i årskurs 6 som har börjat sätta betyg och som inledningsvis kan ha tillämpat betygsskalan med försiktighet, men som nu med större säkerhet behärskar betygssystemet. Även andelen elever som nått kunskapskraven i samtliga ämnen har en positiv trend i dessa årskurser. För andelen behöriga till yrkesprogram är nivån stabil i årskurs 6 och 7, medan det finns en positiv trend i årskurs 8.

När det gäller resultaten på de nationella proven är det främst resultaten i matematik i årskurs 9 som utmärker sig genom att ha försämrats sedan 2013. Det finns sedan 2011 även en viss nedåtgående trend i svenska som andraspråk. Dock kan svårighetsgraden i nationella prov variera mellan olika år, och i jämförelse med rikets genomsnitt har resultatutvecklingen på Stockholms kommunala skolor varit positiv. Stockholms stads resultat ligger också något över eller på samma nivå som rikets genomsnitt för samtliga ämnen. I årskurs 3 har resultaten i nationella prov varit relativt konstanta de tre senaste åren och i årskurs 6 är resultaten för 2015 ungefär på samma nivå som 2014.

Resultatspridningen mellan skolor utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor. Elever som går på skolor med gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har i stort sett haft oförändrade resultat, medan elever som går på skolor med mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har en trend mot försämrade resultat. I år har situationen inte förändrats i någon större utsträckning. Sett över en dryg tioårsperiod ökar resultatskillnaderna kontinuerligt mellan skolor med höga och låga resultat.

Skolverket lyfter fram att skillnaderna mellan skolors resultat på nationell nivå har ökat under lång tid. Skolverkets egna analyser och tillgänglig forskning visar att familjebakgrundens betydelse för skolresultat är fortsatt stor men har inte ökat sedan slutet av 1990-talet. Däremot har skillnaderna mellan olika skolors genomsnittliga resultat ökat kraftigt – det har skett en fördubbling de senaste 20 åren. Det har även skett en ökad skolegregation mellan skolor när det gäller elevsammansättningen utifrån socioekonomisk och utländsk bakgrund. Ökade skolskillnader riskerar framöver att genom kamrateffekter, som är viktiga i synnerhet för lågpresterande elever, och lärarförväntningar leda till att utbildningen blir mindre likvärdig för olika samhällsgrupper. Skolverket bedömer att det är troligt att det också har skett en ökad uppdelning utifrån mer svårångade variabler som elevernas studiemotivation och stöd från hemmet. Redan idag kan Skolverket se att betydelsen av vilken skola en elev går i har blivit avsevärt större sedan slutet av 1990-talet. Att skolorna har blivit mer homogeniserade har noterats även i Stockholms skolor. Tendensen är att de elever som har bäst studieresultat i störst utsträckning lämnar skolor med störst utmaningar och istället väljer andra skolor.

Flickor har fortsatt bättre resultat än pojkar. Skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat i årskurs 9 är ungefär på samma nivå som 2014 (beroende på vilket resultatmått man utgår ifrån). För andelen elever behöriga till yrkesprogram i årskurs 9 är skillnaden mellan flickor och pojkar helt och hållet koncentrerad till skolor med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar, vilket varit mönstret de två senaste åren.

Förvaltningen har därmed identifierat att den största utmaningen för att förbättra betygsresultaten och öka likvärdigheten är att höja resultaten för pojkar på skolor med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Den här skillnaden i behörighet mellan flickor och pojkar finns alltså inte när det gäller skolor med mer gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Denna iakttagelse utgör ett viktigt underlag för vad förvaltningen ska fokusera på i sitt fortsatta arbete.

En samlad övergripande bild av måluppfyllelsen redovisas i bilaga 8, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2015.

3.1.2 Arbete för att nå målen i den kommunala grundskolan

Förutsättningar

Antalet elever i de kommunala grundskolorna ökade med cirka 2 300 elever jämfört med föregående läsår. Ökningen består främst av elever i årskurserna F-3 och årskurserna 7-9.

Höstterminen 2015 gick cirka 70 000 elever i Stockholms stads grundskolor i egen regi. Av dessa gick cirka 8 560 elever i förskoleklass. I årskurs 1-3 gick cirka 24 500 elever, i årskurs 4-6 var antalet elever cirka 13 800 och i årskurs 7-9 gick cirka 11 300 elever. Cirka 630 elever var mottagna i grundsärskolan.

Antalet elever i fritidshem har ökat med cirka 1 100 elever sedan 2014. Sammanlagt fanns cirka 31 800 elever i fritidshem (förskoleklass till och med årskurs 3) i de kommunala grundskolorna. I fritidsklubbar, öppen fritidsverksamhet för årskurs 4-6, fanns cirka 9 400 elever, en marginell ökning med cirka 100 elever från föregående år.

Förskoleklass

Cirka 8 560 elever har under året börjat i förskoleklass och har därmed tagit det viktiga klivet från förskolan in i skolans värld. Antalet elever till förskoleklass har endast ökat med cirka 60 elever sedan föregående år. Det skolförberedande året i förskoleklass har för många en avgörande betydelse när det gäller att stärka glädjen och lusten att lära.

Av vårdnadshavarna har 80 procent uppgett att de är nöjda med hur övergången från förskolan har fungerat, en ökning med två procentenheter mot föregående år. 84 procent av vårdnadshavarna har angett att deras barn känner trygghet i skolan, även här en ökning med två procentenheter, och 81 procent har uppgett att de är nöjda med sitt barns skola, en ökning med en procentenhet.

Fritidshem

Under hösten 2015 var drygt 41 200 elever inskrivna i kommunala fritidshem eller fritidsklubb, vilket innebär att verksamheten omfattar 59 procent av alla grundskoleelever och är därmed en betydande del av förvaltningens verksamhet.

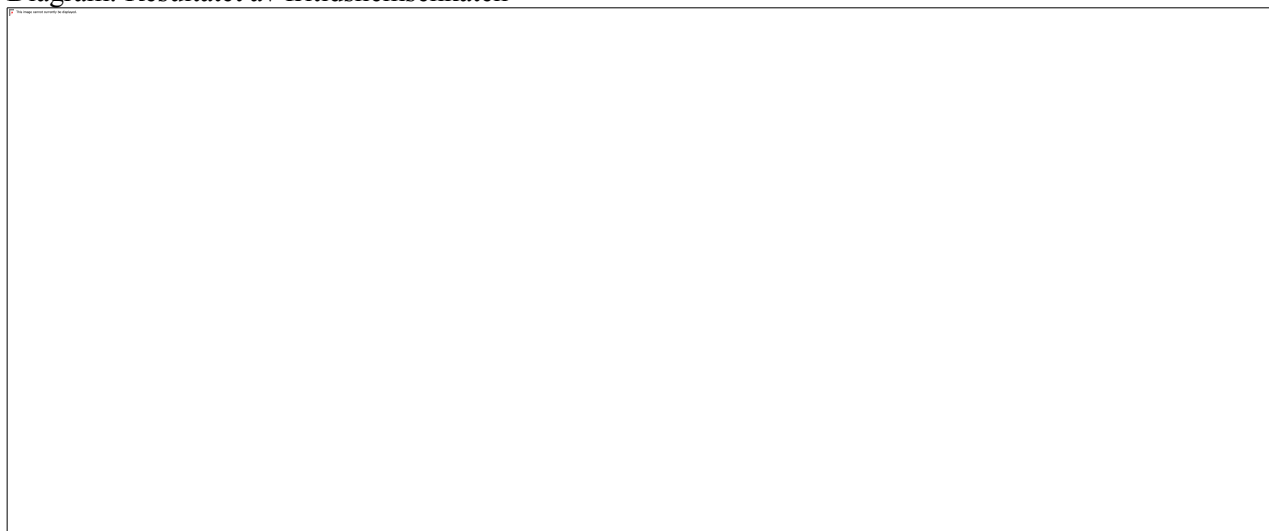
Under våren 2015 genomförde förvaltningen en kartläggning i alla stadens fritidshem, där syftet var att undersöka personaltätheten och den faktiska gruppindelningen vid ett visst klockslag en viss dag. I studien ingick totalt 124 skolor och sammanlagt deltog 25 578 elever och 2 218 vuxna i någon fritidshemsverksamhet på dessa skolor, vilket ger ett medelvärde om 11,5 elever per vuxen personal. Eleverna var vid mättillfället indelade i sammanlagt 1 001 grupper varav 67 procent befann sig utomhus, 30 procent inomhus och 3 procent på annan plats eller blandat inne/ute. Variationerna i gruppstorlek beror dels på vilka aktiviteter elever

deltog i, men också på hur fritidshemmen definierar en ”grupp”. Resultatet av undersökningen visar att det inte går att fastställa en optimal gruppstorlek i fritidshemmen, gruppstorleken måste relateras till gruppens sammansättning som till exempel åldersspridningen, samt till elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd.

Som ett led i att följa fritidshemmens utveckling och implementering av Skolverkets allmänna råd har förvaltningen i samband med resultatdialogerna följt upp de gemensamt identifierade utvecklingsområdena. Dessa områden är pedagogernas schemalagda planeringstid för fritidshem och skolsamverkan, om fritidshem och skola har tydliggjort rollerna för samverkan, om gemensamma utvecklingssamtal har genomförts och om fritidshemmet har arbetat med Skolverkets allmänna råd.

Inför genomförande av resultatdialogerna under hösten besvarade 103 av stadens skolor med fritidshem en enkät om utvecklingsområdena. Av diagram nedan framgår att 97 procent av fritidshemmen har planeringstid för fritidshemsverksamhet och skolsamverkan. Endast två skolor har angett att de inte har lyckats i sin logistik att ordna det. Resultatet är en förbättring mot föregående års uppföljning. Hälften av skolorna har tydliggjort sina roller när det gäller skolsamverkan, detta är oförändrat jämfört med föregående års uppföljning. En ökning sedan föregående år är att 78 procent av skolorna uppger att de har genomfört minst ett gemensamt utvecklingssamtal per år. Undersökningen om hur väl pedagogerna har diskuterat och dokumenterat hur de arbetar utifrån Skolverkets allmänna råd har under den korta tidsperioden slagit väl ut. Det fortsatta utvecklingsområdet för fritidshemmen är att rollerna tydliggörs och att gemensamma utvecklingssamtal blir möjligt att genomföra för alla. Fritidshemsverksamheten kommer även under 2016 att vara ett prioriterat område i förvaltningen.

Diagram: Resultatet av fritidshemsenkäten

För andra året i rad bjöds under våren alla som arbetar på fritidshem in till en eftermiddag för att ta del av goda exempel och inspirerande föreläsning. Fritidshemsevenetet är en del i planen

för att utveckla fritidshemmen och att stärka yrkesrollen hos medarbetarna. Eventet är uppskattat och över 2 000 medarbetare deltog.

Grundsärskolan

Förvaltningen har haft regelbundna möten för skolor som har elever mottagna i grundsärskolan, uppdelade i fem olika grupper utifrån geografisk närhet. Mötena har bland annat handlat om rutiner, mottagande och samverkan med landstinget och stadsdelsförvaltningarnas enheter för personer med funktionsnedsättning. En referensgrupp för ökad kvalitet i grundsärskolan har fortsatt arbetet med kvalitets- och utvecklingsfrågor.

Samverkan sker också med gymnasiesärskolerådet. Under hösten har även ett grundsärskoleråd inrättats. I syfte att underlätta övergången från grundsärskola till gymnasiesärskola har informationsmöten hållits för studie- och yrkesvägledare inom grundskolan.

System och strukturer för systematiskt analys- och utvecklingsarbete

Analysstöd till skolor

Förvaltningen har under året gett analysstöd till sex skolor bland annat när det gäller resultat, uppföljningar av olika satsningar samt haft föreläsningar med tillhörande diskussioner i ett grundskoleområde.

Förvaltningens externa utvärderare har gjort observationer och utvärderingar på drygt tio grundskolor med fokus på undervisning och lärande. Specifika uppföljningar och utvärderingar har också genomförts av exempelvis NO-undervisningen på ett antal skolor, kvaliteten i sju grundsärskolor, planer för studie- och yrkesvägledning, kartläggning och mottagande av nyanlända elever. Även en uppföljning tillsammans med skolledningar har genomförts på ett tiotal skolor i form av reflekterande samtal.

Mäta kvaliteten i grundsärskolan

Förvaltningen har tagit fram ett observationsmaterial som har använts för att undersöka kvaliteten i grundsärskolan i sju pilotskolor. Förvaltningen har beslutat att observationsmaterialet ska användas i samtliga skolor som har grundsärskoleklasser under 2016. I de grundsärskolor som har utvärderats under 2105 finns en variation i verksamheternas kvalitet. De skolor som visar hög kvalitet har också ett kraftfullt och tydligt pedagogiskt ledarskap.

Lärarna i de utvärderade skolorna har överlag hög relationell kompetens (förmågan att förhålla sig till eleven som en egen person och samtidigt vara pedagog) även om undantag finns. Eleverna möts oftast av höga förväntningar och individuella studieplaner. Undervisningen bedrivs såväl enskilt som i grupp.

Det förekommer dock sällan inkludering med grundskolan, inte heller under elevernas vistelse på fritidshemmet. Detta försvåras framförallt då verksamheten bedrivs i externa lokaler, ibland ganska långt från tillhörande grundskola. Dessa elever är då isolerade från grundskolans elever vilket inte alltid motsvarar elevernas behov.

De skolor som arbetar metodiskt med pedagogiska planeringar där syfte, mål, centralt innehåll, arbetssätt och arbetsformer samt utvärdering och bedömning finns med håller en högre undervisningskvalitet än övriga.

Definierade framgångsfaktorer är:

- Ett kraftfullt och tydligt pedagogiskt ledarskap.
- Lokaler i direkt anslutning till grundskolan.
- Lunch serveras tillsammans med grundskolans elever.
- Höga och realistiska förväntningar på eleverna.
- Genomförande av undervisningen enligt en given struktur.
- Medvetenhet om Lgrs 11 och användandet av pedagogiska planeringar.
- Tydlig ansvarsfördelning mellan lärare och elevassistenter.

Förvaltningens gemensamma digitala verktyg är anpassade för att följa upp kunskapsutvecklingen för elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner.

Grundskolecheferna följer kunskapsutvecklingen i grundsärskolan i de årliga resultatdialogerna. Ett grundskoleområde har genomfört särskilda resultatdialoger som gällt grundsärskolan, med de grundskolor som har grundsärskolegrupper. Dialogerna har gett fördjupade kunskaper om den aktuella verksamheten, dess kvaliteter och utveckling.

Utveckling av undervisningen/utbildningen

Förvaltningen har under året utifrån den av nämnden beslutade FoU-strategin, prioriterade områden samt de statliga satsningarna på matematik, naturvetenskap, teknik och språkutveckling genomfört olika insatser för att utveckla kompetens och kunskap om undervisning och lärande. Fokus har varit ett systematiskt kollegialt lärande med gemensam reflektion och kunskapsutveckling grundad i vetenskap och beprövad erfarenhet. Förvaltningen har beviljats full tilldelning av medel för de statliga lyften och även kompletterat med egna insatser för att ytterligare stärka kvalitet och ge möjlighet för fler lärare och skolor att delta.

Matematik, naturvetenskap och teknik

Stockholmslyftet i matematik är stadens egen modell av Skolverkets nationella utvecklingsinsats Matematiklyftet. Under 2015 har 115 grundskolor och 24 gymnasieskolor med cirka 2 400 lärare deltagit i satsningen. Utvecklingsarbetet stöds på grundskolan av 59 matematikhandledare (vid skolor som genomför projektets första år) och av 80 samtalsledare (vid skolor som genomför projektets andra år).

Utvärdering har visat att satsningen har främjat lärarnas förmåga att reflektera över den egna undervisningen och att lärarna uppskattar möjligheten att få utveckla undervisningen tillsammans med sina kolleger. En framtida utmaning blir att tillvarata det välfungerande kollegiala lärandet och de drygt 80 utbildade matematikhandledarnas kompetens.

Inom naturvetenskap/teknik har i grundskolan åtta NT-handledare arbetat med sina kollegor kring undervisning och lärande. Uppskattningsvis har ett 80-tal lärare berörts av detta arbete. Samtliga NT-handledare är i avslutningsfasen där de dokumenterar och skriver fram sina resultat och rapportering kommer att ske i olika forum under våren 2016.

Inom avtalet med Vetenskapens Hus har flera olika insatser för att öka och sprida antalet besökare till fler skolor genomförts. Två forskarstuderande och forskarutbildade lärare har avslutat ett utvärderings- och utvecklingsarbete med intervjustudier med lärare och utvärdering av aktiviteter. Arbetet visade att lärare överlag är positiva till Vetenskapens Hus men att det samtidigt finns ett behov av kvalitetshöjande insatser som till exempel tydligare koppling till ämnesplaner och sammanhang med undervisningen.

Litteracitets- och språkutveckling

Under höstterminen har en gemensam strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan och skolan tagits fram. Strategin ska vara utgångspunkt och gemensam inriktning för alla pedagogers och lärares arbete i förskolan, grund- och gymnasieskolan, grundsär- och gymnasiesärskolan med att stötta barn och elevers språkutveckling. Särskilt fokus ska finnas på digitala verktygs möjligheter att förstärka arbetet och på de barn och elever som är aktivt flerspråkiga och/eller har ett annat modersmål än svenska.

Den statliga satsningen Läslyftet startade under höstterminen och pågår till och med 2018 med mål att genom kollegialt lärande utbilda lärare i alla ämnen att arbeta med elevers läs- skriv- och språkutveckling. I den första omgången beviljades statsbidrag för 22 grundskolor med 340 lärare och 26 handledare.

Inom ramen för satsningen på läs- och språkutveckling har förvaltningen under året erbjudit utbildningar och genomfört andra insatser kring språkutvecklande arbetssätt och flerspråkighet. Erbjudandena omfattar bland annat Språkpaketet som syftar till att utveckla läs- och språkutvecklingen för elever i årskurs 1-3, stöd för att vidareutveckla skolbiblioteken, ett cirkulationsbibliotek med klassuppsättningar och ett Mångspråksbibliotek med litteratur på många olika språk. För att stötta förstelärare och andra lärare som har i uppdrag att på sina skolor leda språkutvecklande arbete anordnas ett antal nätverk. Nätverket för lärare som arbetar med nyanlända består av ett trettiotal grundskollärare.

Ett samarbete har inletts inom förvaltningen kring utveckling av skolornas arbete med nyanländas språkutveckling. Fem grundskolor har fått stöd i språkutvecklande arbete.

Lärocoacher

Lärocoacherna har coachat på 14 grundskolor. Cirka 110 lärare har deltagit, enskilt eller i grupp. Utvecklingsområden/ämnen för coachningen har huvudsakligen varit ledarskap i klassrummet, arbetssituation, didaktiska frågeställningar och samsyn i arbets-/ämneslag. Fokus-skolorna har prioriterats och försök har gjorts med att flertalet coacher är på en skola

samtidigt under en längre period. Coachningen har till största delen upplevts som positiv. Lärare uttrycker att de fått utifrånsperspektiv och att coachen har varit ett effektivt bollplank.

Utveckling och karriär

Förvaltningens arbete med den statliga karriärstegsreformen för lärare har under året fokuserat på att kvalitetssäkra reformens syften och intentioner och koppling till det av nämnden beslutade pedagogiska/didaktiska karriärspåret. Tjänsterna, som är tillsvidareanställningar, är inrättade som egna befattningar och är en del av det pedagogiskt/didaktiska karriärspåret för lärare. Hösten 2015 rekvirerades statsbidrag för 736 verksamma förstelärare och 4 lektorat inom grundskolan. Utöver det finns ett antal tjänstlediga förstelärare och lärare med lektorat.

Uppföljning av karriärstegsreformen har bland annat visat att flest förstelärare inom grundskolan undervisar i matematik, svenska och svenska som andraspråk, följt av undervisning i ett eller flera NO- och SO-ämnena samt engelska. Över 80 procent av karriärlärarna uppger att de har en roll- och ansvarsbeskrivning. En majoritet av karriärlärarna anger att kollegornas förväntningar och rollens legitimitet i kollegornas ögon är en utmaning för dem.

Läranderonder

Läranderonder är ett samarbete mellan skolor, lärare och rektor som tillsammans i nätverk utifrån en skolas definierade frågeställning, så kallade ”problem of practice”, och gemensamma observationer i klassrummen utvecklar en handlingsplan för skolan. Tre grundskoleområden har deltagit med fyra grundskolor under 2015. De ”problem of practice” som skolorna och nätverken har arbetat med under året har fokuserat språkutvecklande arbete, skapande av arbetsro genom att på olika sätt höja kvaliteten i undervisningsinnehållet, delaktighet hos eleverna i undervisning och lärande och hur man ska motivera olika grupper av elever med hjälp av en differentierad och individualiserad undervisning.

PRIO (planering, resultat, initiativ, organisation) Stockholm

Under året har PRIO Stockholm blivit en enhet inom grundskoleavdelningen och har fortsatt sin verksamhet med att primärt hjälpa skolorna att utveckla sin lärande organisation i syfte att kunna nå det strategiska målet att varaktigt höja elevernas kunskapsresultat. Under året har PRIO-verksamheten inletts på ytterligare 22 skolor, och sedan 2012 har totalt 54 skolor tagit del av denna insats.

På de 20 skolor som genomgått de 3 PRIO-terminerna med tillhörande uppföljningar anser personalen att skolan som en lärande organisation i stor utsträckning fungerar bättre än innan PRIO-processen genomfördes. Utvecklingsområdena syftar genomgående till att skapa bättre förutsättningar för pedagogerna att kunna utveckla den pedagogiska verksamheten. Endast i 8 av 59 mätningar anser man att någon del försämrats.

Digitalisering för lärandet

Förvaltningens självskattningsverktyg för kartläggning av skolornas digitala mognad och digitala användning utgår från it-strategins fem områden; digital kompetens, digitala innehåll,

samordning och kommunikation, infrastruktur samt uppföljning. Samtliga skolor har med hjälp av verktyget kartlagt skolans digitala mognad och digitala användning. Utifrån skattningen har skolorna tagit fram handlingsplaner för ökad digital användning. Skattningarna visar att den digitala mognadsgraden skiljer sig åt mellan olika skolor men framför allt mellan olika lärare inom skolan. En viktig lärdom är att digitaliseringen är en process som man behöver arbeta kontinuerligt med och som bör införlivas i övrigt utvecklingsarbete på skolan.

Införandet av verksamhetssystemet Skolplattform Stockholm har under hösten påbörjats genom ett pilotprojekt på två grundskolor. Projektet omfattar pedagogiskt material och pedagogisk planering och ska bli vägledande i det fortsatta arbetet.

Idrott och hälsa

För att kartlägga och utveckla ny kunskap om sambandet mellan förbättrad kondition, levnadsvanor och högre studieresultat samarbetar utbildningsförvaltningen i ett pilotprojekt med idrottslärare från tio av stadens grundskolor, Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) och idrottsförvaltningen. Inför läsårstart 2015/2016 startade pilotprojektet och en handlingsplan upprättades för att säkerställa att deltagande skolor genomför aktiviteterna på samma sätt och inom samma tidsperiod. Elever i årskurs sju från de tio skolorna har erbjudits minst 40 minuters utökad fysisk aktivitet per vecka och i anslutning till det förläggs ett teoretiskt ämne. Resultaten av de fysiska aktiviteterna kommer att jämföras med resultat från livsstilsenkäter samt elevers betyg. Projektet pågår under tre år.

För att erbjuda elever ett brett utbud av idrott och rörelse under fritidshems- och fritidsklubbs-tid har idrottsföreningar startats vid grundskolorna inom Farsta stadsdelsnämndsområde. Utbildningsförvaltningen samarbetar med Svenska Skolidrottsförbundet och Svenska Idrottsrörelsens Studieförbund (SISU) för genomförandet. SISU har i uppdrag att genomföra ledarskaps- och föreningsutbildning för högstadiel elever. Erfarenheter från detta kommer att spridas till andra skolor inom staden för att starta fler skolidrottsföreningar.

Förvaltningen har under året samarbetat med idrottsförvaltningen inom satsningen "Fritid för alla" för att öka inkludering, delaktighet och välbefinnande för elever i grundsärskola.

Studie- och yrkesvägledning

Efter en period med ett omfattande framtagande av planer för studie- och yrkesvägledning har grundskolorna påbörjat arbetet med att se studie- och yrkesvägledning som ett ansvar för hela skolan. En sammanställning och utvärdering visar på goda exempel och utvecklingsområden för studie- och yrkesvägledning.

Nätverken för studie- och yrkesvägledare har utvärderats, de har fått positiv respons och det har upplevts som utvecklande för yrkesrollen att få ingå i ett förvaltningsövergripande sammanhang. Fortbildning och kompetensutveckling har skett utifrån nätverkens behov och har handlat om regional och lokal arbetsmarknad, samarbetspartners kring elever med behov av förstärkt stöd och erbjudande om en kurs i normkritisk vägledning.

Samverkan mellan grundskole- och gymnasieavdelningen har skett genom gemensamma informationsträffar, deltagande på gymnasiemässan och delaktighet i ett övergripande ambassadörsnätverk som har till syfte att belysa stadens kompetensförsörjningsbehov.

En skola för alla – ett inkluderande perspektiv

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att utveckla och anpassa lärmiljöer för att skapa en skola för alla elever. Skolorna har på olika sätt arbetat med det nya allmänna rådet om extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram som började gälla 2014. Som stöd i detta arbete har förvaltningen bland annat erbjudit en del utbildningar.

Förvaltningen har identifierat ett behov av att utveckla kompetensen på skolorna för att möta elever som har omfattande behov av särskilt stöd. Detta har medfört stor efterfrågan på platser i CSI-grupper (centrala grupper med särskilda inriktningar) vilket har inneburit att väntetiderna till vissa grupper har blivit långa. Antalet grupper och inriktningar anpassas efter grundskolornas behov och under 2015 har en ny grupp startats för elever i årskurs 1-6.

Förvaltningen har under året genomfört kvalitetsgranskningar av sju CSI-grupper och har även följt upp den fortsatta skolgången för elever där ansökan inte har lett till en erbjuden plats i CSI-grupp. Förvaltningen har också gjort en uppföljning och utvärdering av alla elever som har börjat i en CSI-grupp tidigare än april 2015. Utvärderingen har lett till bedömningen att endast två elever kan gå över till ordinarie klass och att ungefär 50 procent av eleverna är i behov av en bättre anpassad lärmiljö än den som idag erbjuds i CSI-gruppen och verksamheten och lärmiljön behöver därför utvecklas.

Förvaltningens samarbete med Karolinska Institutet har fortsatt med att fyra CSI-grupper ingår i ett forskningsprojekt, där ett internetbaserat träningsverktyg (datorspel) används för att träna det sociala samspelet för elever inom autismspektrumtillstånd. Samarbetet har också lett till kompetensutvecklingsinsatser och ett 70-tal medarbetare inom grundskolan har deltagit i en tvådagars utbildning om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF-dagarna.

Det treåriga nationella forskningsprojektet om inkluderande lärmiljöer lett av Ifous (Institut för forskning och utveckling i skola) i samarbete med Malmö högskola har avslutats under året och beskrivs i Praktikernas rapport ”Tio vägar till inkluderande lärmiljöer”. Två av stadens grundskolor har deltagit i projektet, vilket har lett till fördjupade kunskaper inom området och ett nationellt kontaktnät för medverkande lärare från olika kommuner. En erfarenhet från projektet är att det inte finns några färdiga modeller när det gäller inkluderande lärmiljöer. Varje skola måste skapa ett gemensamt förhållningssätt och själva överföra teori till praktik i förhållande till sin egen skolkultur.

Förvaltningen har sedan 2013 anordnat ämnesvisningar då lärare i stadens skolor har inspirerat andra lärare att använda digitalteknik i undervisningen för att stötta elever i behov av särskilt stöd. Det har varit svårt att rekrytera och behålla lärare till att hålla ämnesvis-

ningarna och antalet deltagare har i vissa fall varit så få att visningen har fått ställas in. Av denna anledning upphör erbjudandet om ämnesvisningar efter årets slut.

Elevhälsa

För att tydliggöra elevhälsoteamets organisation och uppdrag har alla skolor under året tagit fram elevhälsoplaner.

Arbetet inom uppdrag EHT (elevhälsoteam) som har bedrivits på fyra grundskolor och fyra gymnasieskolor mellan år 2013-2015 har avslutats och en slutrapport är framtagen. Syftet med satsningen är att utveckla elevhälsoteamets förebyggande och hälsofrämjande arbete för ökad målpuppfyllelse. Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet utifrån skollagens intentioner har påbörjats utifrån de framtagna elevhälsoplanerna, men slutrapporten för uppdrag EHT visar att detta behöver vidareutvecklas och att elevhälsoteamets arbete i huvudsak har skett på individnivå (enskilda elever) och främst har varit åtgärdande. Av vikt i det fortsatta arbetet är att tydliggöra rektors roll att leda elevhälsoteamet och att rektor formulerar årliga uppdrag och mål för EHT med fokus på förebyggande och hälsofrämjande arbete. Vidare behöver rektor definiera hur EHT ska vara sammansatt/organiserat, stärka det tvärprofessionella arbetet inom teamet och formulera uppdrag och mål för respektive profession i EHT med utgångspunkt i stadens kvalitetsprogram för elevhälsoarbetet. En annan slutsats är vikten av att tydliggöra EHT:s roll i förhållande till övrig personal.

Ett slutseminarium för uppdrag EHT är inplanerat i januari 2016, där bland annat deltagande skolor kommer att presentera sitt utvecklingsarbete och slutrapporten kommer att presenteras.

Frånvaro

Den totala ogiltiga frånvaron i grundskolan under läsåret 2014/2015 uppgick till 1,43 procent jämfört med 1,67 procent 2013/2014.

Förvaltningen har som stöd till skolorna sedan tidigare tagit fram en handlingsplan för hantering av elevers frånvaro tillsammans med en åtgärdstrappa vid ogiltig frånvaro. Förvaltningen bedömer att skolors strukturerade arbete med detta samt utökad användning av tjänsten Meddelande om ogiltig frånvaro är orsaker till den förbättrade skolnärvaron. I dagsläget är det 65 grundskolor som använder tjänsten Meddelande om ogiltig frånvaro. Tjänsten är från och med detta läsår utformad så att vårdnadshavare till en elev som är ogiltigt frånvarande får ett sms eller ett e-postmeddelande vid varje tillfälle som eleven är ogiltigt frånvarande under skoldagen.

Tjänsten Anmäl frånvaro via sms eller app är tillgänglig för alla grundskolor. Tjänsten kan nu även användas för att anmäla heldagsfrånvaro för elever i förskoleklass.

En redovisning av varje skolas frånvaro har sammanställts varje månad och följts upp av ansvarig grundskolechef. Redovisningen omfattar ogiltig frånvaro på skol- och kommunnivå samt varje termin antal elever med hög frånvaro.

Pilotprojektet för samverkan mellan skola och socialtjänst, PPSS, inleddes 2013 och syftar till att öka skolnärvaron och förbättra skolresultaten för elever som riskerar att fara illa i utvalda grundskolor i ytterstaden. Under 2015 har 16 skolor och åtta stadsdelsförvaltningar arbetat inom pilotprojektet. I oktober 2015 redovisade ett antal av skolorna att de i genomsnitt har haft åtta elever aktuella under året. Totalt har cirka 150 elever fått stöd inom ramen för pilotprojektet.

Nyanlända och sent anlända elever

Förvaltningen har under året inrättat en enhet inom grundskoleavdelningen för att på ett bättre sätt systematisera mottagandet av nyanlända elever. Förvaltningen har hittills under höstterminen tagit emot cirka 1 200 elever inom grundskolan. Av dessa utgör drygt 400 ensamkommande flyktingbarn. Alla nyanlända elever i staden har en skolplacering.

Som en följd av ett ökat flyktingmottagande har förvaltningen under höstterminen upprättat rutinen att alla grundskolor ska ta emot nyanlända elever eller ha förberedelse att ta emot nyanlända elever. Språkcentrum har kunnat tillgodose alla skolors önskemål om modersmålsundervisning och studiehandledning.

Mottagandeenheten START Stockholm har successivt utökat sitt upptagningsområde med allt fler skolor i Väster- och Söderort. Cirka 55 procent av alla nyanlända elever har under höstterminen kartlagts av START Stockholm och övriga elever har kartlagts på respektive skola. Mottagningen via START Stockholm omfattar både kunskapsskanning och ett familjesamtal.

Ytterligare förberedelseklasser har organiserats på skolor som tidigare inte har tagit emot nyanlända elever i stadsdelsnämndsområdena Östermalm, Bromma och Södermalm. Ytterligare nya förberedelseklasser planeras i Norrmalm, Kungsholmen och Enskede.

Förvaltningen har informerat skolorna om ny lagstiftning som gäller nyanlända elever. Förvaltningens gemensamma rutiner för mottagande och utbildning av nyanlända elever kommer att revideras för att överensstämma med lagstiftning och nya allmänna råd.

Inom förvaltningen har samarbete kring mottagande inletts med gymnasieavdelningen kring sent anlända elever, i åldern 14-18 år. Samarbete inom förvaltningen har också påbörjats för att rekrytera pensionerade lärare i svenska som andraspråk, SO och studie- och yrkesvägledning samt för att ge lärare med utländsk examen möjlighet till praktik och en eventuell anställning inom stadens grundskolor.

Lovskola och läxhjälp

Sommar- och lovskola

Som ett led i att öka elevers måluppfyllelse har skolorna erbjudit sommarskola till de elever i årskurs 4-9 som inte beräknats nå målen i ett eller fler ämnen eller inte uppnår gymnasiebehörighet i årskurs 9. Antalet sommarskolor var 37 stycken, nästan dubbelt så många som föregående år, då det var 19 stycken. Antal elever som deltagit i årets sommarskola var 630

stycken (exklusive simskola) och eleverna kom från 53 skolor. Även här är det en ökning, med cirka 200 elever i jämförelse med föregående år. Av de 103 elever från årskurs 9 som deltagit har 56 fått högre betyg efter prövning och 39 elever har uppnått behörighet till gymnasiet efter sommarskolan.

Elever har även erbjudits sport-, påsk- och höstlovsskola under 2015. Lovskolorna har organiserats genom att närliggande skolor samarbetar.

Läxhjälp

De elever som inte har beräknats nå målen har erbjudits läxhjälp i skolan eller på fritidshemmet för att klara kunskapskraven.

Utbildningsförvaltningen och Stockholms stadsbibliotek har under året samarbetat för att bland annat erbjuda två informationstillfällen under hösten 2015 för volontärer som är verksamma i stadsbibliotekens läxhjälpverksamhet. Vid dessa tillfällen gavs en kort introduktion till läroplanen, skolans kunskapssyn och värdegrund. Det gavs också exempel på skolans syn på kring läxor, uppföljning av läxor och hur volontären kan stödja en elev i läxarbetet.

Sommarskola - nyanlända

Förvaltningen har även under detta år anordnat sommarskola för nyanlända som kom under sommaren. Föregående år erbjöd tre skolor som ingick i ett pilotprojekt i södra Järva sommarskola. I år har sommarskola för nyanlända erbjudits på fyra skolor som är belägna både i Norrort och i Söderort. Det var totalt 28 elever som anmälde sitt intresse att delta på sommarskola, av dessa deltog 25 stycken fördelade på tre skolor.

I utvärderingen som genomfördes och besvarades av de anordnade skolorna framkom att eleverna fick bra stöd och att de lärde sig mycket. Undervisningen fokuserade på svenska som andraspråk, matematik, praktisk-estetiska ämnen och aktiviteter för att skapa kännedom och kontakter med närsamhället. Undervisningen genomfördes av legitimerade lärare.

I utvärderingen framförde de anordnande skolorna vikten av en ökad samverkan med stadsdelsförvaltningarnas socialtjänst för att erbjuda alla aktuella elever sommarskola.

Simskola

I anslutning till sommarlovet erbjöds plats i kostnadsfri simskola till elever i årskurs 6-9, som inte klarat simkunnighetsmålet i idrott och hälsa. Elever i årskurs 9 prioriterades för att ha möjlighet att förbättra sitt slutbetyg. Av de 379 elever som deltog klarade 160 elever av att simma 200 meter, vilket är del av simkunnighetskravet för alla betygsnivåer för årskurs 6-9 i ämnet idrott och hälsa. Många av de elever som inte uppnådde simkunnighetskravet lärde sig dock simma kortare sträckor.

För att ge fler elever möjlighet att nå betygsnivån erbjöds elever i årskurs 6-9 som inte klarat simkunnighetsmålet simskola under höstlovet vid två av stadens simhallar, 118 elever som deltog med en jämn fördelning mellan könen. Av de deltagande eleverna nådde 36 procent kunskapskravet att simma 200 meter.

Fördela resurser och insatser utifrån kvalificerad analys av skolornas behov

Fokusskolor

Förvaltningens långsiktiga satsning på 15 F-9-skolor för högre måluppfyllelse har utvidgats till att även omfatta åtta F-6-skolor. Skolorna har fortsatt sitt arbete utifrån framtagna handlingsplaner och grundskolecheferna har haft tät kontakt med skolorna för att både stödja och utmana dem i utvecklingsarbetet. Förvaltningen har prioriterat fokusskolorna när det gäller att använda förvaltningens egna resurser såväl som att ingå i samarbete med socialförvaltningen för att främja skolnärvaron inom projektet PPSS.

Förvaltningen följer sedan 2013 upp satsningen genom följeforskning från Linnéuniversitet. Följeforskningen omfattar fyra av fokusskolorna och en första delrapport är framtagen under året. Av resultaten för de fyra skolorna framgår att när det gäller de övergripande resultat-trenderna för årskurs 9, från år 2011 och framåt, är det svårt att dra några slutsatser både om resultatutvecklingen och om kopplingen till fokusskolesatsningen. Några lärdomar så här långt är att det på skolorna sker ett utvecklingsarbete i linje med lärares och rektorers läroplansuppdrag och att pedagogiska konsekvenser av utvecklingsarbetet kan spåras på alla skolor. Det är mindre tydligt om skolutvecklingen betraktas som en gemensam angelägenhet grundat i skolans interna behov, liksom i vilken mån skolutvecklingsarbetet påverkat och införlivats i den dagliga undervisningen. Vidare märks att det pågår förändringar av undervisningsmönster på skolnivå, men det tar lång tid. Följeforskningen kommer att fortsätta år 2016.

Förvaltningens egen uppföljning av de F-9-skolor som ingår i satsningen visar att resultaten och resultatutvecklingen i åk 9 varierar mellan skolorna och ger inte en entydig bild. Förvaltningen finner att skolorna arbetar för att utveckla sina interna processer, har dialog kring det pedagogiska innehållet och att undervisningen i vissa fall har vidareutvecklats. När det gäller skolornas företräde till förvaltningens interna stöd och resurser har skolorna i olika utsträckning tagit del av dessa. Det som generellt bedöms vara betydelsefullt i utvecklingsarbetet är att de externa utvärderarna har gjort genomlysningar av skolornas undervisning, vilket har gett ett bra underlag till den enskilda skolan att arbeta vidare utifrån. Andra insatser som skolorna anger har gett positiva effekter är bland annat analysstöd, lärarcoacher samt täta uppföljningar och stöd från berörd grundskolechef.

Organisation för god pedagogisk verksamhet

Som en avgörande faktor för skolornas utveckling och resultat har förvaltningen fortsatt arbeta med ledarskapsfrågor på olika nivåer. För att utveckla rektorers ledarskap har grundskoleområdena arbetat på varierande sätt. Bland annat har rektorsgrupper fortsatt samarbeta med lärosäten med koppling till forskning kring ledarskap, utvecklat det kollegiala lärandet rektorer emellan, arbetat med ledarskap utifrån olika teman och haft fokus på att utveckla det personliga ledarskapet.

Förvaltningen har under året erbjudit rektorer att i olika sammanhang få mötas och diskutera trygghet, studiero och hur skolan kan ge eleverna tydliga förutsättningar att klara skoldagen med ramar och mönster som är kända av alla. Skolorna har under året utvecklat detta enhetliga förhållningssätt, bland annat när det gäller förutsägbarhet. Det var ett genomgående tema under ett möte med alla rektorer och har på olika sätt följts upp inom grundskoleområdena.

I resultatdialogerna som genomförs varje år har grundskolechefer följt upp hur rektor och skolledare genom sitt ledarskap har uppnått resultat och organiserat och utvecklat den pedagogiska verksamheten utifrån ett systematiskt förbättrings- och utvecklingsarbete. Av dialogerna har det framgått att många skolor har arbetat för att utveckla lärares ledarskap. Aktuella arbetsområden har till exempel handlat om gemensamma förhållningssätt, ordningsregler, skapandet av trygga och goda lärmiljöer samt gemensamma lektionsstrukturer.

I syfte att rektorer och lärare ska kunna fokusera på kärnuppgiften har ett fortsatt viktigt område varit att försöka avlasta dem onödig administration. För att avlasta rektorerna administrativt arbete i rekryteringsprocessen av lärare har en pilot med riktad rekryteringsstöd från serviceförvaltningen genomförts i två grundskoleområden. Utvärderingen har visat att rektorerna överlag är nöjda och inför 2016 kommer 35 grundskolor att erbjudas stödet.

PRIO Stockholm ligger i linje med arbetet att skapa effektiva organisationer med fokus på kärnuppgiften.

3.2 Nämndens mål: Alla elever har en god lärmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla i skolan känner sig trygga och kan fokusera på sina arbetsuppgifter. Studiero och förutsägbarhet präglar skolans lärmiljö. Det finns tydliga och kända rutiner på skolan för hur man ska hantera olika situationer, exempelvis frånvaro och olika former av kränkningar. Medvetenheten om den fysiska miljöns betydelse för en trygg och kunskapsstödande arbetsmiljö är hög. Skolan har god samverkan med socialtjänst och polis.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2014	Årsmål 2015	KF:s årsmål
◆ Andel elever F-klass nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	84 %	83 %	90 %	
● Andel elever åk 2 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna.	66 %	62 %	65 %	
◆ Andel elever åk 2 nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	89 %	89 %	90 %	
◆ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	59 %	57 %	65 %	
◆ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	85 %	86 %	90 %	
◆ Andel elever åk 8 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	48 %	46 %	55 %	
◆ Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	82 %	82 %	88 %	88 %
● Ogiltig frånvaro i grundskolan	1,4 %	1,7 %	1,6 %	

3.2.1 Trygghet och studiero

Årets brukarundersökning uppvisar små förbättringar för alla kategorier när det gäller lugn och ro förutom för föräldrar i årskurs 2. Resultaten som gäller trygghet och trivsel har endast förändrats för föräldrar till elever i förskoleklass som är mindre nöjda för varje år sedan 2012, medan det finns små positiva förändringar för årskurs 2.

Området kommenteras i bilaga 8, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2015.

3.3 Nämndens mål: Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Med ökad ålder ökar elevers delaktighet i planering och uppföljning. Eleverna får genom detta en god kännedom om sin prestationsförmåga i förhållande till målen. Detta leder till att eleverna utvecklar en positiv attityd till lärande och ser sin egen ansträngning som betydelsefull.

Arbetet för att eleverna ska förstå progressionen i lärandet synliggörs i lärandemiljön genom exempelvis kontinuerlig feedback från lärarna och andra bedömningsunderlag.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2014	Årsmål 2015	KF:s årsmål
◆ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	74 %	74 %	85 %	
■ Andel elever åk 8 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	49 %	55 %	70 %	
◆ Andel vårdnadshavare F-klass nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	68 %	75 %	80 %	
◆ Andel vårdnadshavare fritidshem nöjda med – det inflytande mitt barn har över fritidshemmets aktiviteter	66 %	64 %	80 %	
◆ Andel vårdnadshavare åk 2 nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	71 %	73 %	83 %	

3.3.1 Elevernas inflytande

I brukarundersökningens delar om inflytande är det små förändringar jämfört med tidigare år. Området kommenteras i bilaga 8, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2015.

3.4 Nämndens mål: Eleverna upplever och deltar i kulturlivet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla elever får ta del av professionella kulturupplevelser. Kultur, estetiska lärprocesser och eget kreativt skapande är en integrerad del i lärandet.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Kultur i ögonhöjd, program för barn- och ungdomskultur, implementeras	2015-01-15	2016-12-31	Fortsätter
	Genomföra tävlingen En bok i världsklass, för årskurs F-6, i samarbete med Stockholms stadsbibliotek, Stiftelsen Skansen och ALMA	2015-01-01	2015-12-31	
	Säkerställa att grundskolorna tar del av satsningen Skapande skola	2015-01-01	2015-12-31	

Arbetet med kulturfrågor utgår från stadens program för barn- och ungdomskultur ”Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga”. Utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen har samverkat för att underlätta kontakterna och öka samarbetet mellan skolan och kulturlivet.

Utbildningsnämnden har samordningsansvaret för webbplattformen Kulan som är tillgänglig för personal inom alla skolformer. Berörda förvaltningar har fortsatt att utveckla Kulan. I mars genomfördes Mötesplats Skola-Kultur där 100 kulturombud och kulturproducenter möttes för att diskutera kulturens roll i skolan. Kulturombudsträffar för skolan genomfördes två gånger under året och totalt deltog 230 av skolans 496 kulturombud.

Från Statens kulturråd har förvaltningen beviljats 12,7 mnkr för Skapande skola, som kan användas under läsåret 2015/2016. Medlen har fördelats till 121 kommunala grundskolor. Utifrån den senaste redovisningen, för läsåret 2014/2015, som förvaltningen har lämnat till Kulturrådet framgår att skolorna fortsätter att utveckla sitt arbete med de estetiska lärprocesserna i undervisningen i syfte att nå ökad måluppfyllelse. Deltagande skolor har som exempel angett att arbetet med kultur i hög grad blivit en naturlig del av skolans arbete för att nå högre måluppfyllelse och ger eleverna utökade möjligheter att visa vad de kan. Skolorna säger också att insatserna bland annat lett till att eleverna har ”förkroppsligat” olika begrepp inom matematik och naturvetenskap samt att de har gett eleverna fördjupade kunskaper i olika ämnen. Elever med olika funktionsnedsättningar ges bättre möjligheter att uttrycka sig och nyanlända elever kommer snabbare in i skolans verksamhet, vilket gynnar språkutvecklingen.

Tävlingen En bok i världsklass är en del av stadens läs- och språksatsning och har anordnats av förvaltningen i samarbete med Stockholms stadsbibliotek, Stiftelsen Skansen och ALMA (Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne). Den vänder sig till stadens alla grundskolor, årskurs F-6, och syftet är att locka till läsning av barnboks litteratur från olika delar av världen. Läsåret 2014/2015 anmälde sig 259 klasser från 58 grundskolor till tävlingen. Tillsammans

lånade och läste eleverna 8 051 böcker med 114 olika titlar och arbetade utifrån temat ”Envishet och mod”.

Under 2015 har ett omfattande utvecklingsarbete av webbplatsen www.stockholmskallan.se pågått för att öka tillgängligheten till Stockholmskällan för elever och lärare, bland annat genom bättre anpassning till surfplattor och smarta telefoner. Arbetet med Stockholmskällans innehåll har ökat antalet källmaterial som synliggör HBTQ, migration, minoriteter och människor med funktionsnedsättningar i Stockholms historia. Ett långsiktigt samarbete kring HBTQ-historia har inletts med Unstraight museum. För att ytterligare öka Stockholmskällans användbarhet för yngre åldrar har ett mathistoriskt tema med anknytning till 2015 års julkalender skapats.

3.5 Övrigt - grundskola och grundsärskola

Akademierna i Bredängsskolan, Hässelbygårdsskolan och Rinkebyskolan

De tre akademierna i Bredängsskolan, Hässelbygårdsskolan och Rinkebyskolan - delvis finansierade med ytterstadsmedel - har under året utvecklat sina metoder och arbetssätt utifrån lokalt förankrade behov och förutsättningar. Akademierna har successivt implementerats och övergått i ordinarie organisation och verksamhet. Bredängsakademin har som pilot haft uppdraget att ta fram en modell för samverkan mellan skola och arbetsliv som gynnar elevernas studiemotivation, lärande, utveckling och resultat. Under projekttiden har andelen elever som blivit gymnasiebehöriga ökat, trots en ökad andel elever med kort tid i Sverige.

Verksamheterna i Hässelbyakademin och Made by Rinkeby (före detta Rinkebyakademin) har visserligen pågått under kortare tid men även här kan skolorna uppvisa goda resultat. I Hässelby höjde målgruppen sina betyg med i snitt 19 poäng och samtliga elever ökade sin skolnärvaro samtidigt som gymnasiebehörigheten i Rinkeby har stigit de senaste åren. Skolledningen identifierar Made by Rinkebyverksamheten som en av framgångsfaktorerna.

Den gemensamma nämnaren mellan akademierna är en hög grad av arbetslivsanknytning och samverkan mellan skola och omvärld. Akademierna arbetar snarlikt men skiljer sig åt vad gäller målgrupper och grad av motivationsskapande verksamheter. Det är ännu för tidigt att säga om det ena sättet att arbeta har varit mer framgångsrikt än ett annat då verksamheterna kommit igång vid olika tidpunkter.

Adolf Fredriks musikklasser Farsta grundskola

Farsta grundskola startade ny verksamhet inför läsåret 2015/2016 med Adolf Fredriks musikklasser i före detta Farsta gymnasiets lokaler. Adolf Fredrik Norrmalm och Adolf Fredrik Farsta hade under 2015 gemensamma färdighetsprov och antagningsprocess. Adolf Fredriks musikklasser Farsta grundskola samarbetar med Adolf Fredrik Norrmalm genom att musiklärarna har gemensamma planeringsmöten som främst gäller det musikaliska och konsertverksamheten men också att de gör lika i policyfrågor.

Till Farsta grundskola antogs 102 elever genom färdighetsprov, fördelade på 60 elever till årskurs fyra och 42 elever till årskurs fem. Av de antagna eleverna kommer 37 procent av eleverna från närliggande kommuner och övriga från Stockholm.

Eleverna på Adolf Fredrik i Farsta har under hösten deltagit i ett antal konserter vid särskilda tillfällen, dels tillsammans med Adolf Fredrik Norrmalm men de har även genomfört egna konserter.

Skolval

Stadens främsta verktyg för information om förskoleklassvalet är www.stockholm.se/skolval med länk till Jämför service, där det går att jämföra olika skolor. Vårdnadshavare till cirka 11 200 folkbokförda sexåringar i Stockholms stad kunde i början av året göra sitt val till förskoleklass via en webbaserad e-tjänst eller via blankett. Inför valperioden skickades även ut en broschyr med information om skolvalet.

Av inlämnade ansökningar kom 84 procent via den webbaserade e-tjänsten och 16 procent via blankett. Totalt antal ansökningar var 9 014. Även andelen fristående grundskolor anslutna till e-tjänsten fortsätter att öka. Utöver de kommunala grundskolorna fanns 39 fristående grundskolor med i tjänsten, en ökning med 8 skolor jämfört med föregående läsår.

I skolval 2015 utökades skolvalet till att omfatta grundskolans alla årskurser. Totalt antal sökande var 12 932, varav 80,6 procent ansökte via e-tjänsten.

Inför Skolval 2016 utvecklas ett systemverktyg som ska vara till stöd i platsfördelningen till förskoleklass och grundskolan enligt den nya urvalsgrunden relativ närhet. Verktyget ska förbättra och förenkla antagningsprocessen för skolorna samt skapa en tydlighet och transparens gentemot vårdnadshavarna och förklara varför ett barn fått plats på en viss skola.

Kommunikation med fristående grund- och gymnasieskolor samt insyn i fristående grundskolor

Förvaltningen har genomfört 33 insynsbesök i fristående grundskolor och 16 motsvarande besök i fristående gymnasieskolor. En sammanfattande bild av de besökta fristående skolornas förutsättningar, med utgångspunkt i de senaste två årens insynsbesök, visar att skolornas stora utmaningar under senare år har varit att hitta behöriga lärare och lämpliga lokaler, särskilt svårt har skolorna att hitta idrottssalar. Andra områden som skolorna prioriterat är arbetet med att öka studieron i klassrummen och att stärka lärarnas kompetens genom olika varianter av kollegialt lärande. Läsförståelse och it i undervisningen är också högaktuellt med olika försök kring surfplattor och/eller en laptop per elev (1:1-satsningar). Många skolor har börjat hitta former för sitt kvalitetsarbete. Skolorna uppger i de flesta fall att de vet vad som behöver utvecklas och vad de är bra på i sin verksamhet. Allt fler skolor bygger också upp sina skolbibliotek; fortfarande är det dock ungefär 10 procent av skolorna som enligt förvaltningens bedömning inte kommer upp till godtagbar nivå. Eget tillagningskök är ett starkt önskemål på de flesta skolor. I dagsläget har ungefär 20 procent tillagnings-

kök. Elevhälsan är ett område där skillnaderna i ambitioner och volym varierar mycket. På vissa skolor har eleverna tillgång till skolsköterskan endast någon timme per vecka, på andra finns hen tillgänglig alla dagar i veckan. Samma ojämna förhållande gäller för tillgången på kurator och psykolog.

Insynsbesöken kommer att fortsätta under 2016 med gymnasieskolor till en början och en ny omgång besök i grundskolorna under våren, då med ökat fokus på utemiljöer och fritidshem.

Under året har förvaltningen genomfört två ordinarie informationsmöten för fristående grundskolor respektive fristående gymnasieskolor samt ett möte för fristående grundskolor för att undersöka förutsättningarna för samverkan om utbildning för nyanlända elever. Ett möte med enskild öppen fritidsverksamhet (fritidsklubbar) har också genomförts.

Branschrådet för grundskola med representation från kommunala och fristående grundskolor har haft fyra möten under året.

Skolpliktsbevakning

De kommunala skolorna har ansvaret för att bevaka att alla skolpliktiga barn har en skolplacering. Under 2015 har förvaltningen genomfört central skolpliktsbevakning en gång per månad. Där redovisas antal elever som inte har en registrerad skolplacering samt en kvalitativ analys. Under vårterminen var det i genomsnitt cirka 600 elever per månad som inte hade någon registrerad skolplacering. Under höstterminen uppgick antalet till i genomsnitt cirka 1 000 elever per månad. En orsak till att elever inte har en registrerad skolplacering kan vara den stora rörligheten bland elever i Stockholmsregionen, genom bland annat den stora ökningen av nyanlända elever. En annan orsak kan vara att ett stort antal skolpliktiga elever befinner sig utomlands. Ett kontinuerligt uppföljningsarbete pågår för att komma tillrätta med detta. En översyn för att effektivisera arbetet kommer att genomföras under 2016.

Stockholms stad ska ha kännedom om de stockholmselever som har betydande ogiltig frånvaro och som går på fristående skolor. De fristående skolorna är skyldiga att lämna uppgifter om detta till Stockholms stad. Hemkommunen har ett ansvar för att bevaka att dessa elever får sin utbildning tillgodosedd samt att skolplikten fullgörs. Under 2015 har cirka 300 elevärenden behandlats.

Jämförelse av resultat m.m. mellan fristående och kommunala grundskolor i Stockholm 2013-2015

Elevantal i grundskolor i Stockholms stad (Skolverket läsåret 2014/2015) var totalt 81 800 elever, varav 58 505 elever i kommunala skolor och 23 295 elever i fristående skolor

Tabell Kunskapsresultat i årskurs 9 2013-2015 – grundskolor i Stockholm (Källa: Skolverket)

Variabel	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Läsår						
Andel elever (%) som uppnått målen i alla ämnen, totalt	80,3	78,1	83,0	75,2	77,0	77,9
Flickor	82	81	85	78	78	79
Pojkar	78	75	81	73	76	77
Svensk bakgrund	85	84	89	84	86	89
Utländsk bakgrund, födda i Sverige	72	69	75	67	70	70
Utländsk bakgrund, födda utomlands	68	61	66	47	50	51
Vårdnadshavare med förgymnasial eller gymnasial utbildning*			69			66
Vårdnadshavare med eftergymnasial utbildning	88	85	91	85	88	89
Nyinvandrade elever (0-4 år)**	52	52		24	25	
Exklusive nyinvandrade elever	81	79	84	78	80	83
Genomsnittligt meritvärde åk 9	238,3	238,1	255,3***	222,4	225,2	239,8***
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram	91,7	90,4	91,6	87,4	85,7	85,3

*Tidigare redovisades vårdnadshavare med förgymnasial respektive gymnasial utbildning som två separata kategorier. Från och med 2015 är de hopslagna till en kategori.

**Redovisas inte längre hos Skolverket.

***Från och med 2015 redovisar Skolverket det genomsnittliga meritvärdet per regiform baserat på 17 ämnen istället för som tidigare 16 ämnen. Det gör att siffrorna för 2015 inte är jämförbara med tidigare år. För Stockholm totalt (kommunala och fristående) presenteras dock värdet baserat på 16 ämnen, varför en sådan tidsserie är möjlig.

Förutsättningar (Källa Skolverket)

Variabel	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Läsår						
Andel lärare (%) med pedagogisk högskoleexamen	65,7	64,5	64,5	86,4	85,2	85,2

Det socioekonomiska indexet har inte uppdaterats sedan 2013 på grund av problem att få ut uppgifter från SCB. Det senaste indexet som finns tillgängligt är för läsåret 2013/2014, där de kommunala grundskolorna har index 102 och de fristående grundskolorna 95.

De fristående grundskolorna i Stockholms stad har genomgående bättre resultat i årskurs 9 än de kommunala grundskolorna för de tre redovisade resultatmåttens genomsnittligt meritvärde, andel behöriga till yrkesprogram och andel elever som uppnått minst E i alla ämnen. De

fristående skolorna har bättre resultat för samtliga kategorier elever, utom för elever med svensk bakgrund, där resultaten är lika. Skillnaderna i resultat mellan fristående och kommunala skolor har ökat sedan föregående år. Eftersom Skolverket från och med i år övergått till att endast redovisa det genomsnittliga meritvärdet per regiform baserat på 17 ämnen, är årets siffror inte jämförbara med tidigare år. För Stockholm totalt (kommunala och fristående grundskolor) redovisas dock meritvärdet även i år baserat på 16 ämnen, varför en tidsserie är möjlig. Det genomsnittliga meritvärdet har legat på ungefär samma nivå i några år, med ganska små variationer. I år har det tagit ett rejält kliv uppåt, från 229,3 förra året till 235,5 i år. Denna ökning motsvaras inte av ökningarna vad gäller gymnasiebehörighet och andelen som uppnått kunskapskraven i alla ämnen. Förvaltningen kommer därför att undersöka närmare vad som ligger bakom ökningen av det genomsnittliga meritvärdet.

Nationella prov

Tabell: Andel elever som uppnått kravnivån på samtliga delprov (årskurs 6) och som har godkänt provbetyg (årskurs 9) i nationella prov, 2014-2015 Källa: Skolverket

Ämne	Årskurs 6				Årskurs 9			
	Fristående grundskolor		Kommunala grundskolor		Fristående grundskolor		Kommunala grundskolor	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Engelska	96,2	97,4	96,1	97,0	98,3	98,4	97,1	97,8
Matematik	94,1	92,4	93,9	93,9	91,5	88,7	87,9	84,6
Svenska	97,1	97,3	97,3	97,5	98,8	98,4	98,1	97,9
Svenska som andraspråk	83,8	85,1	87,3	84,8	88,9	89,9	80,3	77,7

I årskurs 6 är det ganska små skillnader i provresultaten mellan fristående och kommunala grundskolor. I årskurs 9 har de fristående grundskolorna bättre resultat i samtliga ämnen, med störst skillnader (till de fristående skolornas fördel) i svenska som andraspråk och matematik. Förändringarna från föregående år är små i engelska och svenska, medan resultaten i matematik har sjunkit för både fristående och kommunala skolor. I svenska som andraspråk har resultaten höjts i de fristående, medan de sjunkit en del i de kommunala skolorna.

Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i årskurs 9 i grundskolan

Tabell: Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i årskurs 9 i grundskolan 2013-2015 Källa: Skolverket

Variabel	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i matematik	21,8	29,4	32,5	26,2	34,3	39,9
Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i svenska	16,6	21,0	26,2	16,1	26,4	30,1
Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i svenska som andraspråk	22,5	25,4	25,7	14,9	23,4	25,4
Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i engelska	8,0	10,0	10,7	9,4	9,1	12,0

I tabellen ovan framgår att det i svenska som andraspråk och engelska är små skillnader mellan fristående och kommunala grundskolor vad gäller andelen elever som får ett högre slutbetyg jämfört med provbetyg i de nationella ämnesproven. I matematik och svenska är det en större andel elever i kommunala grundskolor som får ett högre slutbetyg än provbetyg. Det har skett en ökning av andelen elever som får ett högre slutbetyg än provbetyg de senaste åren, oavsett regiform. Ökningen är särskilt markant i matematik och svenska.

Brukarundersökningen – jämförelse mellan kommunala och fristående verksamheter

Under våren 2015 har brukarundersökningar genomförts inom grundskola, oavsett huvudman. Liksom de senaste åren är det större skillnader mellan kommunala och fristående skolor när man jämför svaren från föräldrar till elever i årskurs 2, än när man tittar på årskurs 2-elevernas svar. Bland elevsvaren är det knappt några skillnader mellan regiformerna (förutom på frågan om användande av digitala verktyg, där andelen nöjda är högre i kommunala skolor, en skillnad jämfört med förra året), och elever i kommunala skolor framstår som minst lika nöjda som elever i fristående skolor. Föräldrar till elever i kommunala skolor, däremot, är liksom tidigare år synbart mindre nöjda än föräldrar vars barn går i fristående skolor. Den största skillnaden mellan elevernas och föräldrarnas svar syns även i år på påståendet om studiero. Bland eleverna är det inte någon stor skillnad mellan regiformerna (66 procent nöjda i kommunala skolor, 63 procent nöjda i fristående skolor). Föräldrar i kommunala skolor är mindre nöjda än sina barn (50 procent är nöjda med studieron), medan föräldrar i fristående skolor är något mer nöjda än sina barn (68 procent nöjda).

Detta är ett fenomen som syns de senaste åren – att årskurs 2-eleverna är ungefär lika positiva oavsett regiform, medan föräldrar till elever i fristående skolor är nöjdare än föräldrar i kommunala skolor.

I årskurs 5 är andelen positiva svar högre bland elever i kommunala skolor. I just årskurs 5 brukar detta förhållande variera mellan åren. Årskurs 5-elever i kommunala skolor svarar markant mer positivt än elever i fristående skolor på påståendet ”mina lärare är bra på att väcka mitt intresse så att jag får lust att lära mig”, där andelen positiva svar är 71 procent för kommunala och 62 procent för fristående. Däremot är det fler elever i de fristående skolorna som kan rekommendera sin skola till en kompis (83 procent) jämfört med i de kommunala skolorna (73 procent).

I årskurs 8 är andelen positiva svar genomgående högre för de fristående skolorna. Allra störst skillnader, till de fristående skolornas fördel, är det på påståendet om användande av digitala verktyg/hjälpmedel (70 procent jämfört med 45 procent för kommunala).

3.6 Ekonomisk uppföljning - grundskola, fritidshem och grund- särskola

Tabell Ekonomisk uppföljning, grundskola och fritidshem

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhets- avdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Egen regi	6 140,6	1 258,6	106,3	154,1	7 659,6	7 692,5	-32,9
Fristående	2 556,1				2 556,1	2 574,2	-18,1
Andra kommuner	123,1				123,1	123,1	0,0
Totalt	8 819,8	1 258,6	106,3	154,1	10 338,8	10 389,7	-50,9
Ingående fond från 2014							202,5
Utgående fond till 2016							-246,8
Resultat efter fonder							-95,3

Tabell Ekonomisk uppföljning, grundsärskola

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhets- avdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Egen regi	219,9	29,4	0,8	1,5	251,6	155,0	96,6
Fristående	92,4	0,0	0,0	0,0	92,4	93,0	-0,6
Andra kommuner	16,2	0,0	0,0	0,0	16,2	11,0	5,2
Totalt	328,5	29,4	0,8	1,5	360,2	259,0	101,2

Grundskoleverksamheten inklusive fritidshem (-50,9 mnkr) och grundsärskola (101,2 mnkr) redovisar tillsammans ett överskott om 50,3 mnkr före och 5,9 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 0,5 procent av nettobudgeten före och 0,06 procent efter resultatdispositioner. Överskottet återfinns främst inom grundskoleverksamheten i egen regi.

Utfall jämfört med 2014

Nettokostnaderna för verksamhetsområdet grundskola inklusive fritidshem samt grundsärskola har ökat med 874,5 mnkr jämfört med 2014, vilket motsvarar 8,9 procent. Bruttokostnaderna har ökat med 928,9 mnkr och intäkterna med 54,4 mnkr. Kostnadsökningen beror främst på att antalet elever i grundskolan har ökat med 3 619 elever jämfört med 2014. Ökningen på intäktssidan beror framför allt på ökade statsbidrag från skolverket. Volymökningen medför ökade personalkostnader, ökade kostnader för inventarier, entreprenader och externa köp av verksamhet. Schablonen till grundskolan höjdes med i genomsnitt procent och till fritidshem med 3,2 procent jämfört med 2014.

Utfall jämfört med prognos

Grundskoleverksamheten inklusive grundsärskola redovisar ett förbättrat resultat jämfört med tertialrapport 1 om 84,5 mnkr före och 40,7 mnkr efter resultatdispositioner. Jämfört med tertialrapport 2 är förbättringen 78,3 mnkr och 28,8 mnkr efter resultatdispositioner. Förbättringen beror framför allt på att personalkostnaderna blev lägre än tidigare prognostiserat.

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd

Av de i budget avsatta 350,0 mnkr har totalt 337,0 mnkr betalats ut. Av kostnaderna avser 185,9 mnkr ersättning till skolor i egen regi och 151,1 mnkr ersättning till fristående skolor. Kostnaden för 2014 var 330,0 mnkr.

Under 2015 har cirka 3 100 ansökningar om tilläggsbelopp inkommit. Av dessa är drygt 1 950 ansökningar från kommunala skolor och knappt 1 150 fristående skolor. Ungefär 1 880 ansökningar har beviljats, cirka 61 procent av ansökningarna. Andelen beviljade ansökningar från kommunala skolor är 59 procent och från fristående skolor 66 procent.

Fristående grundskolor och stockholmselever i andra kommuners grundskolor

Utfall jämfört med budget

Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem redovisar ett underskott om 13,5 mnkr. Av underskottet beror 7,6 mnkr på ökade kostnader för socioekonomiskt tillägg i fristående grundskolor och 4,0 mnkr för grundskolor i annan kommun. Grundsärskola redovisar ett överskott med 4,6 mnkr på grund av minskat elevunderlag. Av resterande underskott beror 6,5 mnkr på att skolor har registrerat nya elever sent i systemet samt ett större elevinflöde under årets sista två månaderna.

Utfall jämfört med 2014

Kostnaderna har ökat med 67,0 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på ett ökat elevantal.

Utfall jämfört med prognos

Kostnaderna har ökat med 138,9 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 och med 140,2 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Ökningen beror på fler elever än tidigare beräknat.

Grundskola, fritidshem och grundsärskola i egen regi

Utfall jämfört med budget

Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem redovisar ett överskott om 115,7 mnkr före och ett överskott om 70,9 mnkr efter resultatdispositioner. Det är en förbättring jämfört med tertialrapport 2 om 86,6 mnkr före och 37,1 mnkr efter resultatdispositioner. Den stora förbättringen återfinns på skolorna, för resultatenheter är det en förbättring med 48,6 mnkr och för anslagsenheter en förbättring med 17,9 mnkr före resultatdispositioner.

Grundskola inklusive fritidshem redovisar ett underskott om 32,8 mnkr medan grundsärskolan redovisar ett överskott om 96,6 mnkr. Överskottet på grundsärskolan beror på att kostnaderna för integrerade särskoleelever redovisas under verksamhet grundskola.

Av grundskolorna redovisar 87 skolor ett överskott före resultatdispositioner och 30 skolor redovisar underskott. Av de skolor som redovisar underskott är 26 stycken resultatenheter som har använt upparbetade fonder och 22 av dem har fortfarande en positiv utgående fond. Skolornas upparbetade fonder har ökat från 202,5 mnkr till 246,8 mnkr, en ökning med 44,4 mnkr.

Grundskolestaben redovisar ett överskott om 43,1 mnkr och av detta var det planerat att cirka 25 mnkr skulle täcka avvecklade resultatenheters underskott. Men eftersom inga resultat-enheter kommer att avvecklas i samband med bokslutet och anslagsenheterna sammantaget redovisar ett överskott har inte stabens reserv behövts ianspråkats.

Det finns fler orsaker till överskottet, men framför allt beror överskottet på att personalkostnaderna är lägre än budgeterat. Skolorna har fortsatt att göra personalanpassningar och detta har nu gett ytterligare effekt. I tertialrapport 2 gjordes en omslutningsförändring avseende skolverkets lågstadiesatsning utifrån beslut om att Stockholm hade beviljats 70,0 mnkr för höstterminen 2015. Utfallet blev dock endast 14,8 mnkr och resterande periodiserades till 2016. Det innebär att budgeten för statsbidrag redovisar ett underskott medan det på personalkostnaderna blir ett överskott.

Budgeten avseende grundskolans lokaler redovisar ett underskott om 10,5 mnkr som beror på ökade kostnader för vissa projekt som inte är hyreshöjande.

4 Gymnasieskola och gymnasiesärskola

4.1 Nämndens mål: Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Lärare har höga förväntningar på eleverna. Lärarnas undervisning utgår från examensmålen, läroplanens kunskapskrav, beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund. Alla lärare är engagerade och kompetenta och planerar undervisningen gemensamt. Eleverna får i förväg veta vilka mål de arbetar mot, är delaktiga i planeringen av hur undervisningen ska genomföras och vilka olika former för redovisning och bedömning som kommer att användas. Formativ bedömning används för att varje elev ska kunna följa sin kunskapsutveckling och för att lärarna ska kunna bedöma och utveckla undervisningen.

Kvalitativa analyser av resultat genomförs på alla nivåer för att utveckla verksamheten.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2014	Årsmål 2015	KF:s årsmål
◆ Andel elever med gymnasieexamen*	89 %	89 %	90 %	90 %
● Andel legitimerade lärare i gymnasieskolan	76,8 %	85,5 %**	60 %	60 %
◆ Andel gymnasieelever med godkänt i samtliga kurser i examensbevisen	78 %	67 %	80 %	

* Skolverkets definition av andel elever med examensbevis utgår från elever med avslutade studier om minst 2 500 kurspoäng. Elever med mindre än 2 500 kurspoäng exkluderas i beräkningen.

**Till och med 2014 gällde indikatorn andel behöriga lärare

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Utbildningsnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen utvärdera den gemensamma gymnasiregionen	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Uppdragen för kompetensnaven för yrkesintroduktion, individuella alternativet och språkintrouktion ska fastställas. Naven startar sitt arbete tidigast ht 2015	2015-01-01	2015-08-31	
▶ En kartläggning av utbildningarnas förutsättningar och genomförande av APL ska genomföras	2015-01-01	2015-12-31	Fortsätter
▶ Insatser för att stärka yrkesutbildningarnas attraktivitet ska genomföras	2015-01-01	2015-12-31	Fortsätter
! En kartläggning av gymnasieskolans studie- och yrkesvägledning utifrån Skolverkets allmänna råd ska genomföras	2015-01-01	2015-12-31	Ej gjort /annan lösning
▶ Kartläggningen av avhopp, byte av skola och skälen till detta med syfte att ta fram förslag på åtgärder fortsätter	2013-01-01	2015-12-31	Fortsätter
▶ Utbildningsnämnden ska stärka och utveckla skolornas elevhälsoarbete	2014-01-01	2015-12-31	Fortsätter
✓ Antalet skolor som erbjuder språkintrouktion ska öka	2014-01-01	2015-12-31	Fortsätter
▶ Antagningen till introduktionsprogrammen ska ses över i syfte att öka genomströmningen	2015-01-01	2015-12-31	Fortsätter
! Programpeng inom introduktionsprogrammen ska ses över	2015-01-01	2015-12-31	Ej gjort /annan lösning
▶ Kartlägga skolornas elevhälsoarbete (organisation, rutiner och rektors uppdrag till elevhälsoteamet)	2015-01-01	2015-12-31	Fortsätter
▶ Följa upp skolornas arbete och insatser av elevhälsoarbete	2015-01-01	2015-12-31	Fortsätter

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Intensifiera implementeringen av Kvalitetsprogram för elevhälsoarbetet	2015-01-01	2015-12-31	Fortsätter

4.1.1 Måluppfyllelse gymnasieskola

Genom avtalet om en gemensam gymnasierregion är det möjligt för ungdomar som bor i en kommun i Stockholms län, samt Håbo kommun och Gnesta kommun, att fritt söka på lika villkor till alla nationella programmen i alla dessa kommuner. Därutöver finns ett stort antal fristående gymnasieskolor.

Hösten 2015 gick cirka 15 500 elever i stadens gymnasieskolor och 360 elever i gymnasiesärskolan. De flesta gymnasieelever, cirka 11 000, gick ett högskoleförberedande program. Samtidigt gick cirka 17 800 elever vid fristående gymnasieskolor belägna i Stockholmsområdet.

För elever med avslutad utbildning, i form av examensbevis eller studiebevis, är stadens utbildningsresultat relativt goda jämfört med andra huvudmän och riket i sin helhet. Andelen elever med examensbevis är i stort sett på samma nivå som, eller strax under, motsvarande resultat i riket. De utfärdade betygsdokumenterna innehåller sammantaget också många höga betyg. När det gäller den genomsnittliga betygspoängen och andel elever med grundläggande behörighet till högskola har staden ett högre resultat än i riket.

När det gäller genomströmningen - andel elever som börjat sin gymnasieutbildning i stadens skolor och sedan slutfört den med ett examensbevis - är resultaten sämre än för riket.

Staden har också en stor resultatspridning mellan olika skolor bland annat beroende på socioekonomiska förutsättningar. Konkurrensen om platser till de mest populära skolorna är hård. Meritvärdet i elevernas grundskolebetyg påverkade i hög grad det slutliga resultatet. Sammanfattningsvis bedriver stadens gymnasieskolor verksamhet med olika utmaningar. De skolor som har många elever från mindre gynnsamma socioekonomiska förhållanden behöver arbeta med kompensatoriska insatser så att måluppfyllelsen för eleverna kan utjämnas på lång sikt.

Under året har nya resultatmått från främst introduktionsprogrammen och gymnasiesärskolan tagits fram. Det har gett nya insikter som har ingått i resultatdialoger och resultatsammanställningar. Fördjupade kvalitativa analyser har gjorts av introduktionsprogrammet språkintrödn. Förvaltningen har nu en god bild av utbildningen vid introduktionsprogrammen som kan ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete. Elevernas individuella studieplaner och gymnasieintygen kommer att vara en viktig del i detta arbete. Övergången från introduktionsprogram till nationellt program är ett annat utvecklingsområde. Här behövs en översyn av utbildningsutbudet och stärkta informationsinsatser till nya elever.

Gymnasieskolorna behöver utveckla den kompensatoriska delen i undervisningen och sina stödinsatser. Att föra elevhälsan närmare undervisningen och en satsning på specialpedagogik

skulle sannolikt bidra till högre måluppfyllelse. Ett annat utvecklingsområde är att öka tillgången på studiehandledning på modersmål.

En mer utförlig bild av måluppfyllelsen redovisas i bilaga 9.

Gymnasieskolans tre prioriterade områden för utvecklingsarbetet 2015 och de kommande åren är

- att förbättra elevernas resultat
- att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet
- att skapa ett attraktivt och ekonomiskt hållbart utbildningsutbud

Förbättra elevernas resultat

Uppdragen för kompetensnaven

Enskede gårds gymnasium är kompetensnav för allmän yrkesintroduktion, ESS-gymnasiet för individuellt alternativ och Sprintgymnasiet för språkintroduktion. Kompetensnaven har startat med att ge konsultativt pedagogiskt stöd till grundskolor om introduktionsprogrammen och har deltagit i arbetet med övergången mellan grund- och gymnasieskolan när det gäller sina respektive program. Planering för ett kompetensnav för syn och hörsel startar 2016.

Kartläggning av utbildningarnas förutsättningar för arbetsplatsförlagt lärande

En kartläggning av yrkesprogrammets förutsättningar att genomföra arbetsplatsförlagt lärande (apl) har genomförts. Resultatet var överlag positivt sett till möjligheterna att erbjuda elever apl-platser i rätt omfattning och i uppföljningen bedöms eleverna få ett positivt lärande på sina apl-platser. Utbildningarna har god samverkan med sina branscher vilket är en förutsättning för att apl-platser ska kunna erhållas. Det är stor konkurrens mellan olika utbildningsaktörer om det som allmänt benämns praktikplatser.

I kartläggningen framkom också gemensamma förbättringsområden som förvaltningen kommer att ha som grund i kommande utvecklingsarbete.

Inom gymnasiesärskolan har den första delen av kartläggningen genomförts men ännu inte sammanställts. Avsikten är att presentera ett resultat för gymnasiesärskoleråd och för gymnasieledningen i början av 2016.

En kartläggning av apl kommer att genomföras inom introduktionsprogrammen individuellt alternativ (IMIND) och yrkesintroduktion (IMYRK).

Kartläggning av studie- och yrkesvägledning

Kartläggningen av studie- och yrkesvägledningen inom gymnasieskolan har inte genomförts. Istället kommer utbildningsnämndens kvalitetsprogram för elevhälsoarbetet under 2016 att utökas med ett kvalitetssystem för studie- och yrkesvägledningens insatser för grundskolans och gymnasieskolans skolformer med utgångspunkt i Skolverkets allmänna råd för studie- och yrkesvägledning.

Programpeng till introduktionsprogrammen

Översyn av programpengen till introduktionsprogrammen har inte genomförts. Förvaltningen kommer istället att se över fördelningsgrunderna för verksamhetsstödet så att dessa medel kan tilldelas för individer och för grupper inom introduktionsprogram med ett stort antal elever med särskilda behov.

Elevhälsoarbetet

Sedan hösten 2013 har utvecklingsarbetet ”Uppdrag EHT” riktats till åtta skolors elevhälso-team i syfte att utveckla elevhälsoteamens hälsofrämjande och förebyggande arbete för högre måluppfyllelse för eleverna.

Viktiga slutsatser från arbetet är att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete behöver förtydligas samt att elevhälsoteamens uppdrag att stötta lärarna att kunna möta elever i behov av särskilt stöd behöver förstärkas. Av stor betydelse i detta sammanhang är rektors roll som ledare av elevhälsoteamet och att stärka det tvärprofessionella arbetet inom elevhälsoteamet.

Uppdrag EHT har avslutats och en slutrapport ska presenteras för förvaltningsledningen i januari. Utifrån erfarenheterna av uppdraget kommer en seminarierie om sex tillfällen att genomföras under 2016 och parallellt kommer gymnasieskolornas specialpedagoger och speciallärare att genomgå en utbildning med fokus på specialpedagogiskt elevhälsoarbete.

Nio gymnasieskolor arbetade inom ramen för elevhälsoarbetet med att förbättra studieron. Skolornas systematik i arbetet med lärmiljön stärktes och eleverna, EHT och övrig personal var delaktiga i arbetet med förbättringar av studieron.

Gymnasieskolornas nätverk för specialpedagoger och speciallärare fokuserade under året på extra anpassningar och särskilt stöd. Flera föreläsningar hölls och följdes upp med work-shops av en expert. Ett särskilt fokus lades på utveckling av dokumentationen av utredning av särskilt stöd och åtgärdsprogram.

Måluppfyllelse för elever med funktionsnedsättningar

Elever med funktionsnedsättning ingår i den sammantagna uppföljningen. Skolorna har ansvaret för att dessa elever får det stöd de behöver för en ökad måluppfyllelse. I detta arbete kommer kompetensnaven att vara ett konsultativt stöd för skolorna.

Råden för gymnasiesärskolan, introduktions- och yrkesprogrammen

För utvecklingen av gymnasiesärskolan, introduktionsprogrammen och yrkesprogrammen finns tre råd. Deras uppdrag fastställs årligen och en rapport tas fram som beskriver respektive råds arbete.

Rådet för gymnasiesärskolan har arbetat med att genomföra och utveckla resultatuppföljningen i gymnasiesärskolan med särskilt fokus på analyser. Bland annat arrangerades en

gemensam dag för personalen i gymnasiesärskolorna med fokus på det gemensamma utvecklingsarbetet när det gäller resultatuppföljningen samt bedömning. Arbetet fördjupas under 2016 med fortsatt fokus på analyser av resultat.

Rådet för introduktionsprogrammen har lagt huvudfokus på skolornas systematiska kvalitetsarbete och resultatuppföljning. Skolorna redovisade resultaten för respektive introduktionsprogram för första gången till tertialrapport 2 2015. Resultaten visar att det finns behov av ytterligare anpassning av underlagen för respektive introduktionsprogram för att tydliggöra elevernas måluppfyllelse. Som en del i detta arbete ska en pilotstudie av elevernas individuella studieplaner genomföras vid några skolenheter.

Rådet för yrkesprogrammen har haft två fokusområden 2015, att göra en kartläggning av yrkesprogrammets förutsättningar att genomföra arbetsplatsförlagt lärande (APL) och att arbeta fram förslag på insatser för att stärka yrkesprogrammens attraktivitet. Resultat av dessa insatser redovisas i särskilda textavsnitt. Rådet har också följt upp och diskuterat yrkesprogrammets sök- och antagningssiffror. Yrkesrådet har under året utvecklat sina arbetsformer. Samarbetet mellan förvaltningens enheter har stärkts samtidigt som delaktighet i arbetet från gymnasieskolans rektorer har ökat.

Genomlysning av skolor i behov av utveckling/stöd

En skola per gymnasieområde har prioriterats i ett utvecklingsperspektiv utifrån olika urvalsgrunder som till exempel elevernas resultat, värdegrundsarbete, ekonomi och personalläge. Särskilda insatser från förvaltningen har i något fall gjorts. Ett exempel är projekt Lindeparken där olika kompetenser från förvaltningen under 2015 arbetade tillsammans med skolans rektorer och administratörer kring analys och insatser framåt för en ekonomi i balans. Hösten 2015 har ett arbete på Midsommarkransens gymnasium startats enligt samma modell.

Arbetet följs upp inom ramen för resultatdialoger och i månadsvis avstämning mellan gymnasiechef och rektor.

Sommarskola

Sommaren 2015 erbjöds kurser för elever i årskurs 1 och 2 muntalsskrivna i Stockholms kommun. Sommarskola erbjöds på tre gymnasieskolor. Blackebergs gymnasium och Ross Tensta gymnasium erbjöd sommarskola främst för invandrarungdomar i gymnasieålder med kort tid i Sverige, men även till grundskoleelever.

Thorildsplans gymnasium erbjöd sommarskola för elever med F i en kurs som behövs för att få examen samt för elever som behöver komplettera med en kurs på grund av program- eller skolbyte.

En översyn av uppdraget för sommarskolan har påbörjats under hösten 2015 och kommer att fortsätta under våren 2016. En ändring av förordningen om statsbidrag för sommarskola innebär att ersättning kan erhållas för fler kurser än tidigare.

Lärgrupper för rektorer

Olika utvecklingsarbeten har bedrivits inom respektive gymnasieområde. Exempel på teman för fortbildning har varit lärande- och samarbeten om systematiskt kvalitetsarbete.

Ökat samarbete med högskola, näringsliv med flera

Samtliga gymnasieskolor med högskoleförberedande program har samarbete med högskolor och universitetet. Ett exempel är när flera av Östra Reals gymnasiums elever skriver gymnasiearbeten i samarbete med Vetenskapens hus (Kungliga tekniska högskolan/Stockholms universitet) eller Forskningskolan på Stockholms universitet. Ett annat exempel är Stockholm Science and Innovation School (SSIS) som har ett etablerat samarbete med fem globala it-företag och två högskolor. Eleverna har haft många tillfällen till kontakter och samarbeten med företagen under året bland annat genom föreläsningar, företagsbesök och i olika projekt.

Samtliga yrkesutbildningar i Stockholms gymnasieskolor har samarbete med näringslivet och/eller den offentliga sektorn, främst genom lokala och regionala programråd. Exempelvis har Stockholms transport- och fordonstekniska gymnasium samarbetat med Scania. Vård- och omsorgsutbildningen vid Kungsholmens västra gymnasium har samarbetat med Röda Korsets Högskola. Kista gymnasium (Stockholms byggtkniska gymnasium från och med höstterminen 2016) är en branschrekommenderad skola av Byggnadsbranschens yrkesnämnd, VVS-branschens yrkesnämnd samt av Fastighetsbranschens utbildningsnämnd.

Ny skolplattform

Syftet med projektet Skolplattform Stockholm är att införa ett sammanhållet it-stöd för samtliga skolformer. Skolplattformen införs stegvis under perioden 2015 – 2017, för att på bästa möjliga sätt säkra att införandet inte negativt påverkar den verksamhet som pågår.

Införandet har skett enligt planeringen, och enligt gymnasiedirektörens ledningsgrupps beslutade minimistandard för respektive verktyg. Organisationen för införandeprojektet och planeringen för det fortsatta stegvisa införandet är klar och känd för berörda.

Det gamla systemet Hanna har stängts ner och ett nytt Barn- och elevregister och betygsättning i verktyget Elevdokumentation har tagits i bruk av samtliga gymnasieskolor, gymnasiesärskolor, sfi och kommunal vuxenutbildning under hösten 2015. Användarna är utbildade så att de kan använda verktygen självständigt och ändamålsenligt.

Digitalisering i lärandet - Projektet 1:1 2016

Syftet med projektet är att öka verksamhetens digitala mognad och säkra en tidsenlig, digital skola som fortsätter att utvecklas även efter projektets slut.

Samtliga gymnasielärare och rektorer har genomfört självskattningar genom stadens Verktyg för självskattning. Varje rektor har tagit fram en handlingsplan för sin skolenhet. Projektet har följt upp handlingsplanerna med rektorer, arbetslagsledare och sedan med varje gymnasie-

chef, för att identifiera utvecklingsbehov. Riktat stöd har getts till skolorna. Självskattning nr 2 är genomförd på alla skolor och resultatet visar på en markant ökning av den digitala mognaden. Samtliga skolor ligger nu i snitt minst på grundläggande nivå inom it-strategins fem huvudområden. Det betyder minst 3 på en skala med 5 nivåer. På individnivån är variationerna större.

Kollegialt lärande, samverkan och spridningen av goda exempel har under 2015 identifierats som framgångsfaktorer för förändring av arbetssätt. Minst en inspirationslärare är utsedd på varje skola som på olika sätt har gett stöd till rektorer och lärare.

Under våren 2015 genomfördes en pilot i form av en ”inkubator”, och ”lesson studies”. Ett 20-tal intresserade lärare och bibliotekarier deltog. Två grupper har träffats i ett antal workshops, varvade med tester i klassrum med elever. De har arbetat med ”flippat klassrum” respektive ”spelifierat” lärande. Resultat av arbetet har spridits till stadens gymnasielärare, liksom den metodik som använts i inkubatorn, för att inspirera till utveckling av innovativa arbetssätt.

Skolornas utveckling och hur de digitala verktygen används följs kontinuerligt upp och har tagits upp i resultatdialoger på samtliga nivåer.

En överenskommelse med Institutionen för data- och systemvetenskap vid Stockholms universitet har slutits om att de fortsättningsvis ska följa projektet.

Språksatsningar

Läslýftet är en nationell fortbildningsinsats för lärare i alla ämnen och personal på skolbibliotek. Syftet är att öka elevernas läsförståelse och skrivförmåga genom att stärka och utveckla kvaliteten i undervisningen. Läslýftet bygger på kollegialt lärande, det vill säga att lärare lär av och med varandra. Läslýftet startade 2015 och kommer att pågå fram till 2018. Från hösten 2016 kommer även gymnasiet att ingå. Sex gymnasieskolor har ansökt om att få delta i läslýftet.

Under läsåret 2014/2015 har försök bedrivits med att ge elever på nationella program studiehandledning på modersmålet med hjälp av digitala verktyg och kommunikation. Brister i förankring i verksamheten och framförhållning resulterade i att endast två elever, båda från Midsommarkransens gymnasium, deltog. Inget erbjudande gick därför ut inför hösten 2015.

Studiehandledning är ett angeläget strategisk utvecklingsområdet. Ny reglering när det gäller fjärrundervisning har beslutats under året vilket ger nya möjligheter. Nya interaktiva lösningar behöver tas fram och prövas. För detta behövs bättre planering och förankring i samarbete med rektorer och lärare. Förvaltningen avser fortsätta arbetet under 2016.

Matematik, naturvetenskap och teknik

Stockholmslyftet i matematik är stadens egen modell av Skolverkets nationella utvecklingsinsats Matematiklyftet. Huvudsyftet är att institutionalisera matematiklärares kollegiala lärande vid stadens skolor och därmed utveckla en undervisningskultur som leder till att elevernas måluppfyllelse ökar. Varje skola deltar i satsningen under två läsår.

Under 2015 har 115 grundskolor och 24 gymnasieskolor med cirka 2 400 lärare deltagit i satsningen. Utvecklingsarbetet stöds i gymnasieskolan av 11 matematikhandledare och 10 samtalsledare.

Utvärderingen visar att satsningen har främjat lärarnas förmåga att reflektera över den egna undervisningen och att lärarna uppskattar möjligheten att få utveckla undervisningen tillsammans med sina kolleger. En framtida utmaning blir att tillvarata det välfungerande kollegiala lärandet och de utbildade matematikhandledarnas kompetens.

Arbetet med att kvalitetssäkra *Webbmatte*, som erbjuder digitalt material i matematik på åtta olika språk till elever, föräldrar och lärare, har fortsatt under året. Antalet besökare har varit mellan 65 000 och 88 000 per månad, vilket är en ökning jämfört med 2014.

Inom avtalet med *Vetenskapens Hus* har flera olika insatser för att öka och sprida antalet besökare till fler grund- och gymnasieskolor genomförts. Två forskarstuderande och forskarutbildade lärare har avslutat ett utvärderings- och utvecklingsarbete med intervjustudier med lärare och utvärdering av aktiviteter. Arbetet visade att lärare överlag är positiva till Vetenskapens Hus men att det samtidigt finns ett behov av kvalitetshöjande insatser som exempelvis tydligare koppling till ämnesplaner och sammanhang med undervisningen.

Edutainmentdagen på Gröna Lund, som äger rum i september varje år, är ett samarbete mellan Gröna Lund, Vetenskapens hus och utbildningsförvaltningen. Eleverna utför fysikaliska, matematiska och tekniska experiment i olika attraktioner på nöjesfältet. Totalt deltog närmare 3 100 elever från både kommunala och fristående skolor. Från Stockholms stad deltog 4 gymnasieskolor och 15 grundskolor.

Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet

Baserat på en utvärdering av resultatet från den första examinerade årskullen från Gy 2011 (2013/2014) utvecklades de analytiska underlagen till stöd för analyser av måluppfyllelsen läsåret 2014/2015.

För gymnasieskolans introduktionsprogram skedde för första gången en resultatåterföring baserat på elevernas gymnasieintyg. Detta har belyst viktiga utvecklingsområden. Ett område är hur utbildningen struktureras och organiseras så att jämförelser mellan skolor och uppföljning av måluppfyllelsen kan göras efter utbildningens slut. Ett annat område som

behöver utvecklas och göras likvärdigt är hur skolorna dokumenterar elevernas utbildning i de individuella studieplanerna och hur eleverna registreras på program och årskurs.

Inom gymnasiesärskolan har underlag till stöd för analys av den reformerade gymnasiesärskolan, Gysär13, diskuterats. Inom gymnasiesärskolan gäller två olika regelverk till och med läsåret 2015/2016. Behovet av en fördjupad diskussion om vad uppföljningens olika delar består av och hur de kan användas i det analytiska arbetet har synliggjorts under året. Detta arbete fortsätter 2016.

För samtliga delar av verksamheten redovisades för första gången betygsresultat för årskurs 1 och årkurs 2 på klassnivå och utvecklingen mellan dessa årskurser. Syftet var att synliggöra resultat när eleverna är kvar i gymnasieskolan, inte bara ge underlag för analyser av betygsresultat från elever med avslutade studier. Målet är att med större aktualitet följa eleverna i utbildningsprocessen. Resultaten redovisades direkt i lednings- och informationssystemet LIS, vilket innebär en snabb återkoppling av resultaten.

Kartläggning av avhopp i syfte att hitta åtgärder

Under 2015 har en enkät tagits fram som ska vända sig till elever på nationella program och som lämnar skolorna, innan utbildningen är avslutad. Syftet är att fånga in de orsaker som elever uppger att de hade för att hoppa av/byta skola. Fyra skolor ska under 2016 utgöra piloter för att samla in underlag till nya arbetsrutiner till stöd för skolornas arbete med att motverka avhopp.

Resultatdialogerna

Som en del i det systematiska kvalitetsarbetet genomförs två årliga resultatdialoger mellan olika nivåer i organisationen. Under våren hölls dialogerna först mellan gymnasiedirektören och gymnasiecheferna. Därefter hade gymnasiecheferna dialoger med sina rektorer. Under hösten var ordningen den omvända. Underlagen för dialogerna ses över regelbundet utifrån resultatuppföljningarna. Syftet med en översyn per område och skola är att få syn på lokala och generella utvecklingsbehov som kan lyftas vidare till nästa års verksamhetsplan. Resultatdialogerna bekräftar fortsatt behov av utveckling av lokala analyser och utveckling av uppföljningen av introduktionsprogrammen.

Mot bakgrund av stadsrevisionens granskning av gymnasieskolornas arbete mot kränkande behandling har gymnasieskolornas arbete och planer mot diskriminering och kränkande behandling tagits upp i resultatdialogerna. Detta ledde bland annat till att samtliga planer som var registrerade i ILS-systemet har gått igenom, bedömts och skolorna har fått återkoppling på dessa. Arbetet har gett ett gott underlag för skolornas fortsatta utvecklingsarbete.

Ett attraktivt och hållbart utbildningsutbud

Långsiktig planering av utbildningsutbud

Ett arbete har bedrivits med syfte att stärka de analytiska perspektiven i förhållande till vilka utbildningar som ska erbjudas på kortare och längre sikt. Underlag och statistik har tagits fram för fortsatt arbete. I detta arbete kommer även utökad efterfrågan på språkintruktionsplatser för nyanlända att beaktas.

Insatser för att stärka yrkesutbildningarnas attraktivitet

Under 2015 var två program utvalda att utgöra piloter inför en bredare satsning på marknadsföring och kommunikation kring yrkesprogrammen, Bygg och anläggningsprogrammet och Restaurang- och livsmedelsprogrammet. Lärdomarna från detta arbete kommer att föras vidare till andra program.

Fler ungdomar behöver också lockas till vård- och omsorgssektorn och det krävs attraktiva vårdutbildningar och arbetsplatser som står för god kvalitet och karriärmöjligheter. Under 2015 har vård- och omsorgscollege fortsatt arbetet med att kvalitetssäkra utbildningarna samt utveckla samverkan gentemot branschen. Stockholms stads lokala college har utökat sin verksamhet inom staden, framförallt riktat mot äldreomsorgen, bland annat planer på att starta lärlingsplatser.

Fler skolor erbjuder språkintruktionsplatser

Med anledning av ett akut behov av platser på språkintruktionsplatser har ytterligare en skolenhet för nyanlända ungdomar öppnats under hösten 2015 och de första eleverna är redan på plats. Antalet elever kommer att utökas under 2016. Enheten kommer att arbeta enligt samma modell som Sprintgymnasiet och är lokaliserad i en del av före detta Skärholmens gymnasium.

Nya skolenheter som erbjuder platser på språkintruktionsplatser från hösten 2016 är Södra Latins gymnasium, Stockholms hotell- och restaurangskola samt Stockholms byggtkniska gymnasium. Förvaltningen fortsätter att arbeta för att ytterligare gymnasieskolor ska anordna språkintruktionsplatser och att skolor som redan har utbildningen ska ta emot fler elever.

Uppdragen för Skolslussen och Sprintgymnasiet har setts över när det gäller mottagandet av nyanlända ungdomar. Sprintgymnasiet tar emot nyanlända ungdomar och Skolslussen tar emot övriga elever. Båda enheterna informerar om detta på sina webbplatser.

Antagningen till introduktionsprogrammen

Översyn av antagning till introduktionsprogrammen pågår tillsammans med enheten för vägledning och antagning, IM-rådet och grundskoleavdelningen. Syftet är att öka kvaliteten i övergången från grundskola till gymnasieskola och förbättra genomströmningen i gymnasieskolan. Som ett första steg har en modell diskuterats som gäller placering av

grundskolans elever i CSI-grupper, genom förstärkt vägledning och samarbete med navskolorna.

Verksamhetsförändringar och lokalfrågor

ISSR- internationell skola på grundskolenivå och gymnasienivå

International school of the Stockholms region (ISSR) driver internationell utbildning enligt International Baccalaureate (IB). En internationell skola definieras som en skola där utbildningen inte följer svensk läroplan, utan ett annat lands eller en internationell läroplan, och som i första hand riktar sig till elever som är bosatta i Sverige för en begränsad tid.

Ändringar i 24 kap. i skollagen möjliggör för kommuner att, från den 1 januari 2016, vara huvudmän för internationella skolor på grundskolenivå. Den innebär att Stockholms stad får driva Primary Years Programme (PYP) och Middle Years Programme (MYP) på ISSR efter ansökan och godkännande av Skolinspektionen.

ISSR har under 2015 blivit auktoriserad av IB-organisationen för såväl PYP som MYP. IB-organisationen har inspekterat utbildningen på gymnasial nivå (Diploma Programme, DP), vilket görs vart femte år, och skolan har blivit fortsatt godkänd.

Lokalförändringar

Utifrån kapacitetutredningen har flera konkreta uppdrag getts för att hitta lösningar på ”flaskhalsar”, till exempel matsalar och toaletter, på ett antal skolenheter. Utöver detta har följande förändringar skett under året:

För Östra Reals gymnasium och Södra Latins gymnasium har det konstaterats att om/tillbyggnader inte längre är ett alternativ.

Förslag till om- och tillbyggnad av Norra Reals gymnasium kunde inte genomföras, istället påbörjas en ny planering 2016.

Före detta Frans Schartaus handelsinstitut på Stigberget planeras bli gymnasieskola med start tidigast hösten 2018.

En ny gymnasieskola på Valhallavägen utreds och en volymstudie är gjord.

Planeringsarbete för tillbyggnad pågick under 2015 för Blackebergs gymnasium och fortsätter. Vissa hörselanpassningar har gjorts på Thorildsplans gymnasium.

SPRINT-gymnasiet blir kvar i Liljeholmen och ytterligare lokaler har hyrts in för att öka kapaciteten med 3-4 grupper. Under senhösten har en ny skolenhet för nyanlända, SPRINT 2, startat i före detta Skärholmens gymnasium.

Flytt av Rg/Rh Stockholm till S:t Eriks gymnasium och planeringen av flytt av elevboendet för dessa elever till före detta S:t Görans gymnasiums lokaler har påbörjats. Gymnasiesärskolans program Fordonsvård och godshantering har flyttats från S:t Eriks gymnasium till Kista gymnasium.

Bygga av kök och matsalar på Konradsberg startade hösten 2015 och kommer att vara klart hösten 2016. Kungsholmens västra gymnasium har fortsatt att expandera enligt plan och mindre anpassningar har gjorts.

ESS gymnasiets lokaler på Essingen, i Mariahissen och på Grimstagatan 157 har avvecklats.

Planerad flytt av STFG:s verksamhet i före detta Skärholmens gymnasium till Lindvreten har fortsatt under hösten, i syfte att samla hela utbildningen.

Inför läsåret 2015/2016 har Midsommarkransen gymnasium enligt plan lämnat fler lokaler till grundskolan.

4.2 Nämndens mål: Alla elever har en god lärmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla gymnasieelever känner sig trygga i skolan. Skolan erbjuder en god lärmiljö där bemötande och stöd ger eleverna förutsättningar att fokusera på utbildning och arbetsuppgifter. Det finns tydliga och kända rutiner på skolan för hur man ska hantera olika situationer, exempelvis frånvaro och olika former av kränkningar. Medvetenheten om den fysiska miljöns betydelse för en trygg och kunskapsstödjande arbetsmiljö är hög. Skolan har god samverkan med socialtjänst och polis.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2014	Årsmål 2015	KF:s årsmål
◆ Andel gymnasieelever nöjda med - Det är arbetsro på mina lektioner	54 %	55 %	60 %	
◆ Andel gymnasieelever som är trygga i skolan	89 %	91 %	94 %	94 %
◆ Total frånvaro i gymnasieskolan	14 %	5 %*	13 %	

* Indikatorn gällde till och med 2014 enbart ogiltig frånvaro

Området kommenteras i bilaga 9, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasieskolan 2015.

4.3 Nämndens mål: Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla elever i gymnasieskolan är delaktiga i planering och uppföljning av sin kunskapsutveckling och har genom detta en god kännedom om sin prestationsförmåga i förhållande till målen. Eleverna har utvecklat en positiv attityd till lärande och ser sin egen ansträngning som betydelsefull. Varje elev har en studieplan som regelbundet följs upp. För att eleverna ska kunna följa progressionen i lärandet används exempelvis kontinuerlig feedback från lärarna och andra bedömningsunderlag.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2014	Årsmål 2015	KF:s årsmål
◆ Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare informerar om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	62 %	64 %	70 %	
◆ Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare under kursens gång informerar om hur man ligger till	51 %	53 %	60 %	
◆ Andel gymnasieelever nöjda med - Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	41 %	42 %	50 %	

Området kommenteras i bilaga 9, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasieskolan 2015.

4.4 Nämndens mål: Alla stadens ungdomar 16-18 år studerar eller arbetar

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla elever i gymnasieskolan fullföljer sin utbildning, fortsätter att studera i eftergymnasiala utbildningar eller börjar arbeta. Alla elever från grundskolan som inte sökt till gymnasiet identifieras, kontaktas, erbjuds och tackar ja till en utbildningsplats eller plats i en motivationsskapande verksamhet anpassad till ungdomens förutsättningar, behov och intressen. Efter den motivationsskapande verksamheten går ungdomen vidare till utbildning, eller arbete.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2014	Årsmål 2015	KF:s årsmål
🛡 Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasieutbildning	*	70 %	70 %	70

* Utfall kan inte anges. Skolverket följer inte längre andel 20-åringar med fullföljd gymnasieutbildning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
🎬 🛡 Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden ska i samverkan med utbildningsanordnarna se över och utveckla stadens arbete på områdena för studie- och yrkesvägledning och valideringsinsatser för nyanlända	2015-01-01	2015-12-31	Fortsätter
✅ 🛡 Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden ska samverka för att utveckla yrkesutbildningar för vuxna	2015-01-01	2015-12-31	
✅ 🛡 Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden påbörja arbetet med fler platser i komvux inom bristyrken	2015-01-01	2015-12-31	

Samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen - vuxenutbildning

En övergripande samarbetsgrupp, på ledningsnivå, har träffats en gång under hösten. Förvaltningens yrkesråd har utökats med en representant från arbetsmarknadsförvaltningen. Utbildningsförvaltningen har fått en lista över identifierade bristyrken. Utbildningar avseende några av dessa genomförs redan idag på stadens gymnasieskolor. Studie- och yrkesvägledningen behöver utvecklas inför övergången till andra utbildningar för studerande inom sfi. Arbetsmarknadsförvaltningen återkommer med förslag på hur ett strukturerat samarbete kan se ut kring utveckling av vuxenutbildningar inklusive bristyrken och vägledning.

SUSA - Stockholms Ungdomar Studerar eller Arbetar

Utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen har ett gemensamt uppdrag kring det kommunala aktivitetsansvaret, att följa upp ungdomar 16-19 år som inte är inskrivna på en gymnasieutbildning och inte heller har fullföljt en gymnasieutbildning och erbjuda individuellt anpassade insatser till denna målgrupp. Idag saknar nästan en av tre tjugoåringar i staden en fullgjord gymnasieutbildning. Arbetslösheten bland dem som saknar gymnasieutbildning är ungefär dubbelt så hög som bland dem som har avslutat en sådan utbildning. Detta var utgångspunkten när förvaltningarna 2014 påbörjade en av ESF-rådet finansierad förstudie med syfte att utreda vad som krävs för att fler ungdomar ska fullfölja sin gymnasieutbildning.

Tidigt 2015 lämnades förstudierapporten in till ESF-rådet med tre huvudslutsatser: det finns behov av förstärkt studie- och yrkesvägledning på grundskolan, tydligare kopplingar och bryggor mellan grundskola och gymnasieskola och en tydligare samverkansstruktur för dem som möter och arbetar med målgruppen. Dessa tre behov är även delmålen i den genomförandeansökan som beviljades i juni 2015. Projektets huvudmål är att fler ungdomar ska fullfölja sina gymnasiestudier. Projektet kommer under tre läsår med start i juni 2016, att arbeta med metodutveckling för målgruppen på två grundskolor och tre gymnasieskolor.

Skolslussen

Tabell Besök hos Skolslussens studievägledare, antal per åtgärd fördelade per kön. Andel av totalt antal besök inom parentes.

	Antal besök, pojkar	Antal besök, flickor	Antal besök, totalt	Individer
Gymnasieskolan	367 (59 %)	254 (41 %)	649	621
Ung komvux	65 (46 %)	75 (54 %)	217	140
Totalt	432	329	856	761

Skillnaden mellan antal besök och antal unika individer beror på att vissa ungdomar besöker skolslussen mer än en gång. Utöver de besök som redovisas ovan tillkommer besök i övriga ärenden, exempelvis för betyg och för SL-kort. Utöver besöken sker även information och konsultation via telefon och e-post.

Besöksstrycket på skolslussen är som störst i augusti i samband med skolstart. De ungdomar som sökt gymnasieskola men inte blivit antagna bjuds in till skolslussen för vägledning och information. I år kom 356 ungdomar till skolslussen från första antagningsbeskedet till början

på september. För ungdomar med ärende ung komvux är besöken jämnare fördelade över året eftersom de kan söka kontinuerligt under terminerna.

Bland eleverna på skolslussen har det skett en ökning av andelen behöriga elever som avbrutit gymnasiet, varav de flesta upplever att de fått för lite eller inget stöd. De vill inte praktisera men behöver mer adekvat stöd för att kunna upprätthålla studier på gymnasienivå under pågående läsår.

Kommunala aktivitetsansvaret Skollagen 29 kap 9§

Huvudansvaret för aktivitetsansvaret ligger på arbetsmarknadsförvaltningen. Staden har ett register där ungdomar 16-19 år som varken studerar eller har annan känd sysselsättning finns med. Arbetet med att nå och informera dessa ungdomar sker i samverkan mellan skolslussen och arbetsmarknadsförvaltningen. Ungdomar som önskar studier hänvisas till skolslussen för vägledning och hjälp till studier.

Skolslussen administrerar de ”uppsöksplatser” som arbetsmarknadsförvaltningen erbjuder ungdomar som initialt önskar praktik, för att på sikt övergå till studier. Dessa platser finns vid Enskede gårds gymnasium (50 platser) samt på Didaktus gymnasium (10 platser). Behovet av denna typ av platser har ökat.

Slussplatser inom IM

Under året fanns cirka 65 så kallade slussplatser för kontinuerlig antagning under läsåret fördelade på 6 gymnasieskolor: Enskede gårds gymnasium, ESS-gymnasiet (från vårterminen 2015), Kista gymnasium, Ross Tensta gymnasium (från höstterminen 2015) samt Didaktus och Fryshuset.

Vid elevutvärderingen framkom att slusseleverna har högre närvaro och bättre studiemotivation än vid tidigare skolgång. Personalen upplevde att detta beror på en tätare mentorskontakt både i skolsituationen och när eleverna är frånvarande. En förändring av elevgruppen har skett under de senaste åren, från en problematik kring undervisning och inläring till en mer social problematik.

Ung komvux

Ungdomar som antingen fått utdrag ur betygskatalog eller gymnasieintyg kan få läsa kurser på komvux, med syfte att slutföra studier på gymnasienivå. Eleverna läser i snitt två ämnen per period beroende på ämnens kurslängd, poäng samt behov. Mest efterfrågas de gymnasiegemensamma ämnena och därefter fysik, kemi och biologi. Kurser inom två yrkesprogram (vård- och omsorgsprogrammet samt handelsprogrammet med inriktning mot administration) kan förmedlas via ung komvux. Läsåret 2014/2015 läste cirka 150 elever på komvux.

Folkhögskola

Folkhögskola erbjuds i undantagsfall för ungdomar under 18 år, för ungdomar med synnerliga skäl, som är obehöriga till nationellt program och som tidigare provat att studera på något av gymnasieskolans introduktionsprogram. Antalet har minskat från 10 elever läsåret 2014/2015

till en elev läsåret 2015/2016. Anledningen är att de flesta som önskar detta alternativ inte uppfyller ovanstående kriterier.

4.5 Nämndens mål: Eleverna upplever och deltar i kulturlivet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla elever får ta del av professionella kulturupplevelser. Kultur, estetiska lärprocesser och eget kreativt skapande är en integrerad del i lärandet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kultur i ögonhöjd, program för barn- och ungdomskultur, implementeras	2015-01-15	2015-12-31	
Gymnasieskolorna genomför projekt i samarbete med olika kulturinstitutioner	2015-01-01	2015-12-31	Fortsätter

KUL1415 gymnasiet

Under kulturåret 2014-15 erbjöds alla klasser i Stockholm att få trycka en bok på 40 sidor i 50 exemplar utan kostnad. Workshops och seminarier hölls. På webbplatsen KUL1415.se/skola finns alla 599 som trycktes under året inskannade. 21 språk finns representerade. Några av eleverna har också läst in sina texter. Flera av stadens folkbibliotek har exemplar av böckerna.

Många gymnasieskolor, både med högskole- och yrkesprogram och gymnasiesärskoleenheter deltog; Spånga gymnasium, S:t Eriks gymnasium, Kärrtorps gymnasium, Kista gymnasium, Lindeparkens gymnasiesärskola, Klara Norra gymnasium, Sprintgymnasiet, Södra latins gymnasium. Elever från flera gymnasieskolor som arbetade med Ungdomsparlamentet deltog också med en bok.

Lärarna upplevde bokprojektet med dess krav på layout och illustrationer som en lagom utmanande ingång för att uppfylla målet i Kultur i ögonhöjd ”Kultur, etik och eget skapande är en integrerad del i lärandet”. Många lärare som arbetade med nyanlända och svenska som andraspråk, liksom modersmållärare med sina klasser, lyfte fram att bokprojektet var identitetstärkande, inkluderande och kreativt.

Stockholmskällan

Under 2015 har ett omfattande utvecklingsarbete av webbplatsen www.stockholmskallan.se pågått. Syftet är att öka tillgängligheten till Stockholmskällan för elever och lärare ytterligare, bland annat genom bättre anpassning till surfplattor och smarta telefoner. Projektet bekostas med medel från Programmet för digital förnyelse och avslutas under 2016. Arbetet med Stockholmskällans innehåll har ökat antalet källmaterial som synliggör HBTQ, migration, minoriteter och funktionsförutsättningar i Stockholms historia. Ett långsiktigt samarbete kring HBTQ-historia har inletts med Unstraight museum. För att involvera fler pedagoger i arbetet med Stockholmskällan medverkar Stockholmskällans pedagog i SO-didaktiskt centrums professionsutvecklande seminarier på Globala gymnasiet.

4.6 Övrigt - gymnasieskola och gymnasiesärskola

Utvärdering av gymnasierregionen

I Stockholms stads budget för 2015 fick utbildningsnämnden i uppdrag att utvärdera den gemensamma gymnasierregionens effekter för Stockholms elever och gymnasieskolor. Utvärderingen är genomförd i samarbete mellan utbildningsförvaltningen, Stadsledningskontoret och KSL. För- och nackdelar med gymnasierregionen och angränsande frågor har analyserats.

Alla elever bosatta i kommuner som tillhör Stockholms läns gymnasierregion har sedan 2011 genom ett samverkansavtal blivit mottagna i första hand till alla nationella program i regionen. De närmaste åren kommer elevkullarna att öka och fler platser inom gymnasieskolan måste skapas. På de mest populära innerstadsskolorna är cirka 60 procent av eleverna stockholmare, det vill säga elever folkbokförda i Stockholm.

Utvärderingen har baserats bland annat på en analys av data från gymnasieantagningen mellan 2009 och 2015, en analys av en hypotetisk ansökningsomgång utifrån ett begränsat samverkansavtal och en enkät till elever i årskurs 1 om faktorer som påverkat deras gymnasieval. Vidare har intervjuer med gymnasierektorer och gymnasieelever genomförts, och en analys av kapaciteten när det gäller lokaler och en ekonomisk analys.

En hypotetisk ansökningsomgång gjordes med utgångspunkten att inga elever från andra kommuner fick söka till ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet i stadens skolor. Den hypotetiska ansökningsomgången visade att cirka 780 fler stockholms elever i så fall, allt annat oförändrat, skulle få plats på stadens skolor.

Utvärderingen visar dock komplexiteten i frågan och att det är svårt att dra tydliga slutsatser om vilka effekter förändringar i samverkansavtalet skulle få. Svårast är att överblicka effekterna för de fristående skolorna och hur de effekterna i sin tur påverkar de kommunala.

Utvärderingen redovisas i ärende till utbildningsnämndens sammanträde i början av 2016.

Antagning 2015 till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Sökande och antagna från Stockholms stad

Vid skolstart i augusti hade 8 812 personer folkbokförda i Stockholms stad sökt till gymnasieskolan. Det är en ökning med 62 jämfört med samma tid 2014.

Andelen som antogs i kommunala skolor minskade medan andelen som antogs i annan kommun och andelen som antogs till fristående skola ökade.

Av samtliga stockholmare som antogs slutligt på nationella program (oavsett huvudman) blev 63,9 procent antagna på sitt förstahandsval (såväl program och inriktning som skola), vilket är en minskning med 3,1 procent jämfört med 2014.

Från Stockholms stad var vid skolstarten i augusti 1 499 sökande antagna till något av de fem introduktionsprogrammen. 939 antogs i den egna kommunen, 64 i annan kommun (liten ökning jämfört med 2014) och 496 vid fristående gymnasieskola (ökning med cirka 150 jämfört med 2014).

Sökande och antagna till de kommunala skolorna i Stockholms stad

Vid skolstart i augusti var 5 708 elever antagna till någon av stadens skolor (samtliga program), en ökning med 182 elever jämfört med samma tid 2014.

Av de antagna till nationella program vid stadens skolor är 70,5 procent antagna på sitt förstahandsval. Av de antagna till nationella program vid stadens skolor är 38,6 procent från någon annan kommun, vilket är en ökning med 2 procentenheter jämfört med förra året.

Antalet lediga platser på nationella program i Stockholms stads kommunala skolor vid skolstart var 206, jämfört med 125 platser 2014. Antalet tillgängliga platser på dessa program var 4 664, en minskning med 156 jämfört med 2014.

På introduktionsprogrammen (IM) vid stadens skolor fanns totalt 1 598 platser i årskurs 1, varav 912 inom språkintröduktion. Det är en minskning med 60 platser totalt.

Av de 985 elever som var antagna till IM vid stadens skolor vid skolstart kom 46 från annan kommun. Dessutom var 116 asylsökande ungdomar antagna, främst till språkintröduktion. Till de 350 platserna vid Sprintgymnasiet i Liljeholmen blir helt nyanlända ungdomar antagna till språkintröduktion kontinuerligt under läsåret. I december 2015 väntar cirka 350 elever på plats på Sprintgymnasiet. Sprintgymnasiet 2 i Skärholmen, som startat i november, fyller successivt på antalet platser. Sökande från Stockholms stad prioriteras vid antagningen till samtliga IM vid stadens skolor.

Vid Kungsholmens Västra gymnasium erbjuds sedan höstterminen 2014 platser för sökande med behov av hörselanpassning inom skolans samtliga program. 2015 antogs sex sökande, fem till samhällsvetenskapsprogrammet och en till preparandutbildning. Sedan 2015 erbjuds även platser för elever med behov av hörselanpassning vid Thorildsplans gymnasium på program som inte finns på Kungsholmens Västra gymnasium. Här antogs en sökande till teknikprogrammet.

Vid Bromma gymnasium startade vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år med profil design och produktutveckling. Utbildningen har tidigare varit en försöksverksamhet. Skolverket har beviljat statsbidrag för 20 platser. Vid skolstart fanns 17 antagna elever.

Gymnasiesärskolan

Till gymnasiesärskolan i Stockholms stad antogs 78 elever varav 72 på sitt förstahandsval. Till de nationella programmen har 57 antagits och 21 till det individuella programmet. Av de antagna eleverna kommer 32 från någon annan kommun. År 2014 antogs totalt 102 elever till stadens gymnasiesärskola.

Av de sökande från Stockholms stad har 19 antagits i någon annan kommuns gymnasiesärskola medan 28 antagits vid en fristående skola, jämfört med 9 respektive 32 antagna år 2014.

Utvärdering av gymnasieskolor

Gymnasieutvärderarnas uppdrag har 2015 i hög grad koncentrerats till introduktionsprogrammet språkinträdning och till gymnasiesärskolan. Därtill har ett antal fristående gymnasieskolor beställt föreläsningar kring utvärderingsuppdraget, med fokus på undervisning och lärande och några fristående gymnasieskolor har även utvärderats. I enlighet med verksamhetsplanen 2015 har också ett antal elevintervjuer genomförts som en del i att öka elevinflytandet i arbetet med att förbättra studieron i stadens skolor.

Jämförelse av resultat m.m. mellan fristående och kommunala gymnasieskolor i Stockholm 2013-2015

Elevantal i gymnasieskolor i Stockholms stad (Skolverket läsåret 2014/2015) var totalt 33 534 elever, varav 15 534 elever i kommunala skolor och 17 803 elever i fristående skolor.

Kunskapsresultat* efter läsåret 2014/2015, 2013/2014 års resultat inom parentes (Källa: Skolverket)

	Fristående huvudmän			Kommunala huvudmän		
	Yrkesprogram	Högskoleförberedande program	Nationella program, totalt	Yrkesprogram	Högskoleförberedande program	Nationella program, totalt
Andel elever med examen (%)	80,9 (81,4)	85,7 (84,7)	84,6 (84,0)	83,8 (80,0)	89,8 (90,5)	88,9 (89,1)
Andel elever med grundläggande behörighet (%)	33,8 (35,4)	85,7 (84,7)	73,4 (74,0)	39,3 (34,9)	89,8 (90,5)	82,7 (82,7)
Genomsnittlig betygspoäng	12,9 (13,1)	14,4 (14,4)	14,1 (14,1)	13,4 (13,1)	15,1 (15,1)	14,8 (14,8)
Andel elever med examen från gymnasieskolan inom 3 år (%)	60,7 (52,1)	65,5 (66,1)	64,6 (63,2)	57,8 (49,9)	72,7 (71,4)	70,7 (68,4)
Andel elever som slutfört utbildningen med avgångsbetyg inom samma program (%)	67,2 (69,3)	70,0 (71,8)	69,4 (67,0)	66,0 (59,6)	74,9 (74,2)	73,7 (72,1)

*Endast nationella program. Resultat på introduktionsprogrammen inkluderas inte, då dessa program finns i förhållandevis liten utsträckning på fristående skolor.

Förutsättningar, 2013–2015 (Källa: Skolverket)

Läsår	Fristående huvudmän			Kommunala huvudmän		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Elever per lärare	16,0	15,8	15,5	14,4	14,3	14,9
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen (%)	63,2	68,5	71,0	85,5	85,5	85,1

Resultatredovisningen omfattar alla avgångselever från de kommunala och fristående gymnasieskolorna 2015.

De kommunala gymnasieskolorna har för 2015 något högre resultat jämfört med de fristående. Resultaten är överlag högre för kommunala skolor både på de högskoleförberedande programmen och på yrkesprogrammen. Däremot har de fristående gymnasieskolorna en högre genomströmning på yrkesprogrammen än de kommunala. Genomströmningen har ökat märkbart jämfört med förra året, både på kommunala och fristående skolor.

De kommunala gymnasieskolorna har en högre lärartäthet och en större andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i jämförelse med de fristående gymnasieskolorna. Skillnaden vad gäller lärartäthet har dock minskat mellan regiformerna, eftersom den har ökat på de fristående samtidigt som den har minskat på de kommunala skolorna.

Brukarundersökningen – jämförelse mellan kommunala och fristående verksamheter

Under våren 2015 har brukarundersökningar genomförts. Enkäterna riktar sig till elever i årskurs 2 på kommunala och fristående gymnasieskolor. Brukarenkäten besvarades av 73 procent av eleverna i de kommunala gymnasieskolorna och 65 procent av eleverna i de fristående gymnasieskolorna. Svarsfrekvensen är något lägre jämfört med förra året.

Överlag är det mycket små skillnader i nöjdhet mellan elever i fristående och elever i kommunala gymnasieskolor. De frågor där det finns en viss skillnad är frågan om mobbning och frågan om eleven får extra hjälp vid behov. I de kommunala skolorna har 67 procent svarat positivt på frågan om de är nöjda med skolans arbete mot mobbning, jämfört med 73 procent i de fristående skolorna. I de kommunala skolorna har 62 procent svarat positivt på frågan om eleven får extra hjälp om han/hon behöver. I de fristående gymnasieskolorna är samma siffra 69 procent.

Av de svarande har 89 procent av eleverna i de kommunala gymnasieskolorna svarat positivt på påståendet om de känner sig trygga på sin skola, vilket är något lägre än föregående år. Det är något lägre än de fristående gymnasieskolorna där 91 procent av eleverna svarat positivt på påståendet, vilket är en liten ökning jämfört med förra året. Detta är också det påstående med högst andel positiva svar, oavsett regiform, precis som föregående år.

För påståendet det är arbetsro på mina lektioner, har 55 procent av eleverna i kommunala gymnasieskolor svarat positivt, vilket är samma nivå som föregående år. Resultatet för de fristående gymnasieskolorna ligger något lägre, då 53 procent av eleverna i de fristående gymnasieskolorna svarat positivt. Detta är dock en förbättring med fem procentenheter jämfört med 2014.

Lägst andel positiva svar, både för kommunala och fristående skolor, ger eleverna på påståendet jag får vara med och påverka innehållet i undervisningen. Där svarar 40 procent av

eleverna på kommunala skolor och 35 procent av eleverna på de fristående skolorna positivt. Samma påstående hade lägst andel positiva svar även förra året (41 procent på kommunala respektive 34 procent på fristående).

Av eleverna i kommunala skolor har 72 procent svarat positivt på påståendet jag kan rekommendera min skola till andra elever, vilket är samma nivå som förra året. Eleverna på de fristående gymnasieskolorna är positiva i samma utsträckning, vilket är en stor ökning jämfört med 2014, då andelen var 62 procent.

4.7 Ekonomisk uppföljning - gymnasieskola och gymnasiesärskola

Tabell Ekonomisk uppföljning, gymnasieskola

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhets-avdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Egen regi	775,6	324,7	38,1	45,5	1 183,9	1 186,9	-3,0
Fristående	986,8	0,0	0,0	5,8	992,6	982,3	10,3
Andra kommuner	331,9	0,0	0,0	0,0	331,9	338,1	-6,2
Totalt	2 094,3	324,7	38,1	51,3	2 508,4	2 507,3	1,1
Ingående fond från 2014							30,8
Utgående fond till 2016							-33,4
Resultat efter fonder							-1,5

Verksamheten omfattar stadens hela gymnasieverksamhet i egen regi, fristående och internationella skolor samt gymnasieskolor i andra kommuner och landsting.

Utfall jämfört med budget

Gymnasieverksamheten redovisar ett överskott om 1,1 mnkr före och ett underskott om 1,5 mnkr efter resultatdispositioner. Kostnadssidan redovisar ett överskott om 90,2 mnkr och intäktssidan ett underskott om 89,1 mnkr.

Överskottet beror på minskade kostnader på central förvaltning.

Tilläggsbelopp/verksamhetsstöd

Tilläggsbeloppet för fristående gymnasieskolor har uppgått till 20 mnkr vilket är i enlighet med budget. Till gymnasieskolor i egen regi har totalt utbetalats 18,6 mnkr i tilläggsbelopp vilket är 1,6 mnkr mer än budgeterat.

Fristående verksamhet och annan kommun

Fristående verksamhet redovisar ett överskott om 10,3 mnkr. Överskottet beror på för högt budgeterade kostnader för det av Kommunförbundet Stockholms län (KSL) 2015 införda strukturtillägget. Osäkerhet kring vilka effekterna av det nya systemet skulle bli för de fristående skolorna gjorde att budgeten lades för högt. För köp av gymnasieplatser i andra kommuners gymnasieskolor redovisas ett underskott om 6,2 mnkr. Underskottet beror i huvudsak på ökade kostnader för elevresor och elevstöd.

Egen regi

Gymnasieskolan (-3,8) inklusive gymnasiesärskola (9,4), vuxenutbildning (3,7), arbetsmarknadsåtgärder (-1,4), central administration (-0,4) och grundskola på två gymnasieskolor (5,6), redovisar ett överskott om totalt 13,1 mnkr före och ett överskott om 10,4 mnkr efter resultatdispositioner.

Gymnasieskolorna redovisar ett underskott om 15,0 mnkr före och 12,3 mnkr efter resultatdispositioner. Underskottet pareras av ett överskott på gymnasiestaben på 28,1 mnkr. Skolorna arbetar med att se över sina tjänstefördelningar och strama åt sin inre organisation vilket har gett resultat under året. Av gymnasieskolorna visar 19 skolor överskott och 8 skolor underskott. Elevboendet Gula Huset och Campus Konradsberg visar båda underskott.

De skolor som uppvisar sämst ekonomiskt resultat i förhållande till sin omslutning är Midsommarkransens gymnasium, Kista gymnasium och Kärrtorps gymnasium. Midsommarkransens gymnasium startade hösten 2013 och befinner sig fortfarande i ett uppbyggnadsstadium. Orsakerna till skolans stora underskott är föremål för analys från både ekonomienheten och gymnasiestabens sida. Kista gymnasium har drabbats hårt av det minskande elevantalet på gymnasiets yrkesprogram, Kärrtorps gymnasium har drabbats av ett stort elevtapp och inte hunnit anpassa sin organisation till dessa nya förutsättningar.

Gymnasiestaben redovisar ett överskott om 28,1 mnkr varav 10,0 mnkr utgörs av budgeterade medel för att täcka skolornas underskott, 12 mnkr beror på ej utnyttjade budgetmedel för lärlingsanställningar, resten beror på minskade verksamhetskostnader och ökade statsbidrag.

De ökade intäkterna på gymnasieskolorna jämfört med budget avser i huvudsak ökade statsbidrag.

Lokalkostnaderna visar ett överskott om 1,1 mnkr, främst beroende på färre genomförda projekt. Hyresintäkterna ökade med 2,0 mnkr. Ekonomienheten redovisar minskade kostnader för kopieringskostnader och elevförsäkringar om 6,0 mnkr.

Avdelningen för personal- och kompetensförsörjning visar ett överskott om 1,9 mnkr avseende minskade kostnader för avgångsersättningar.

Avdelningen för utveckling och samordning visar avvikelser avseende skolplattformen, både avseende intäkter och kostnader. Enheten för vägledning och antagning redovisar minskade kostnader för externa köp om 17,1 mnkr.

Förvaltningsledningen redovisar minskade kostnader om 5,0 mnkr avseende gymnasieverksamheten.

Utfall jämfört med 2014

Kostnaderna har ökat med 3,0 procent och intäkterna har ökat med 3,9 procent jämfört med år 2014. Ökningen på kostnadssidan beror i huvudsak på ökade kostnader för gymnasieplatser på fristående skolor och i andra kommuner samt it och telefoni. Ökade interkommunala intäkter samt ökade statsbidrag förklarar ökningen på intäktssidan.

Kostnaderna för fristående verksamhet och för stockholmselever i andra kommuner har ökat med 21,9 mnkr jämfört med föregående år vilket beror på ett ökat antal elever i fristående gymnasieskolor och en högre snittkostnad per elev i andra kommuner

Lönekostnaderna har – trots stora lönesatsningar - ökat med 1,0 procent vilket ska ses som ett resultat av skolornas översyn av sina tjänstefördelningar till följd av det minskande elevantalet.

Lokalkostnaderna har ökat med 1 procent.

Utfall jämfört med prognos

Gymnasieverksamhetens resultat är 16,4 mnkr bättre än vad som redovisades i tertialrapport 1 före fond och 7,2 mnkr bättre efter fond. Detta beror främst på stora förbättringar av egenregi-skolornas resultat. Jämfört med tertialrapport 2 har prognosen förbättrats med 0,2 mnkr före fond och försämrats med 7,0 mnkr efter fond. Förbättringen mellan tertialrapport 1 och 2 berodde i huvudsak på en förbättring av gymnasiestabens resultat.

Prognosen för gymnasieskolorna i egen regi förbättrades marginellt mellan tertialrapport 1 och 2. Generellt har skolorna varit försiktiga i sina prognoser. Under hösten har situationen för viss övertalig personal lösts vilket minskat personalkostnader på skolorna. Både gymnasieskolor och central förvaltning har under året arbetat med besparingsåtgärder och hållit igen på kostnaderna vilket visat sig ge resultat i bokslutet.

Kostnaderna för de fristående gymnasieskolorna och för stockholmselever i andra kommuners gymnasieskolor blev 8,4 mnkr högre än prognosen i tertialrapport 1, vilket beror på fler elever. Jämfört med tertialrapport 2 blev kostnaden för de fristående eleverna och eleverna i andra kommuners gymnasieskolor 6,8 mnkr lägre. Detta beror på att prognosen byggde på en dyrare programmix än vad som blev utfallet.

Gymnasiesärskola

Tabell Ekonomisk uppföljning, gymnasiesärskola

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhets-avdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Egen regi	69,4	18,0	0,3	0,8	88,5	82,6	5,9
Fristående	75,0	0,0	0,0	0,0	75,0	73,8	1,2
Andra kommuner	25,6	0,0	0,0	0,0	25,6	22,3	3,3
Totalt	170,0	18,0	0,3	0,8	189,1	178,7	10,4

Utfall jämfört med budget

Gymnasiesärskolan redovisar ett överskott om 10,4 mnkr.

Egen regi

Gymnasiesärskolan i egen regi visar ett överskott om 5,9 mnkr. Överskottet beror främst på att den faktiska fördelningen av it-kostnaderna avviker jämfört med den budgeterade fördelningen mellan gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Fristående verksamhet/annan kommun

Fristående gymnasiesärskolor och stockholmselever i andra kommuners gymnasiesärskolor redovisar ett sammanlagt överskott om 4,5 mnkr. Under årets sista månader har elevantalet minskat både på fristående gymnasiesärskola samt gymnasiesärskola i andra kommuner. Det innebär att förvaltningen har fått lägre kostnader jämfört med erhållen prestationsersättning vilken baseras på antal inskrivna elever per den 15 september.

Utfall jämfört med 2014

Resultatet för gymnasiesärskolan för 2015 är 6,6 mnkr lägre jämfört med 2014, då utfallet var 172,1 mnkr.

Egen regi

Kostnaden för gymnasiesärskolan i egen regi har ökat med 2,2 mnkr jämfört med år 2014, vilket motsvarar en procent. Intäkterna har ökat med 6,5 mnkr vilket motsvarar 12 procent. Kostnadsökning i egen regi förklaras i huvudsak av att kostnader för skolskjutsar har ökat med anledning av det nya avtalet för ensamåkande elever. Intäktsökningen förklaras av ökade intäkter för elever från andra kommuner och intäkter för korttidstillsyn.

Fristående verksamhet/annan kommun

Kostnaderna har ökat med 10,9 mnkr jämfört med föregående år. Det beror på ett nytt skolskjutsavtal för ensamåkande elever vilket blivit betydligt dyrare samt ökade kostnader för elever i andra kommuner på grund av dyrare behovsgruppsmix.

Utfall jämfört med prognos

Egen regi

Utfallet för gymnasiesärskolan i egen regi är 15,9 mnkr bättre än prognosen i tertialrapport 2 och 15,0 mnkr bättre än i tertialrapport 1. Avvikelsen beror på färre elever (-25) under höstterminen jämfört med vårterminen, lägre merkostnader för elever med behovsgrupp 5, fel fördelade kostnader för it mellan gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, lägre personalkostnader och högre intäkter för korttidstillsyn än prognostiserat.

Fristående verksamhet/annan kommun

Utfallet för fristående gymnasiesärskolor och Stockholmselever i andra kommuners gymnasiesärskolor är 0,4 mnkr sämre än prognosen i tertialrapport 1 och 1,1 mnkr bättre än tertialrapport 2. Avvikelsen beror på ökade kostnader för skolskjuts och ökade kostnader för elever i andra kommuner.

5 Förvaltningsgemensamma frågor

5.1 Nämndens mål: I samtliga verksamheter integreras jämställdhets-, mångfalds- och barnrättsperspektiv

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Utbildningsförvaltningen beaktar jämställdhets-, mångfalds- och barnrättsperspektiv i det ordinarie arbetet. Utbildningsförvaltningens personal har kunskap om genus, antirasism och normkritisk pedagogik. Verksamheten motverkar ojämlika strukturer bland både elever och personal för att alla ska garanteras samma rättigheter och möjligheter. Skolan kartlägger verksamhetens form och innehåll tillsammans med elever och förebygger kränkningar, diskriminering och trakasserier. Skolan samverkar utifrån barnets bästa med socialtjänst och andra aktörer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Nämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etnisk- och könssegregerad verksamhet	2015-01-01	2015-12-31	
Nämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning på kvinnor respektive män, flickor respektive pojkar	2015-01-01	2016-12-31	Fortsätter 2016
Utbildningsnämnden ska fortsätta driva Made by Rinkeby, Bredängsakademien och Hässelbyakademien samt utvärdera metod och arbetsätt	2015-01-01	2015-12-31	
Utbildningsnämnden ska påbörja ett arbete med att förbättra kunskap och medvetenhet om hbtq-frågor på skolorna	2015-01-01	2015-12-31	
Upprätta plan mot diskriminering och kränkande behandling i enlighet med Skolverkets föreskrifter (gäller skolenheter).	2015-01-01	2015-12-31	

Förvaltningen har i ett samarbete med stadens kansli för mänskliga rättigheter under hösten deltagit i utformandet av tre stadsövergripande program inom HBTQ, jämställdhet och barnrätt. Med anledning av detta inväntar förvaltningen framtagandet av riktlinjer för implementering av ett barnrättsperspektiv. Kompetensutvecklingsinsatser för medarbetare inom central förvaltning har genomförts under året och en liknande insats för förvaltningens ledningsgrupp samt grundskole- och gymnasiechefer är planerad till inledningen av 2016.

Utbildningsnämnden tilldelades för 2015 ett extra anslag om 8 mnkr i syfte att öka skolors och förskolors kompetens inom värdegrund, normkritik och HBTQ-frågor. Medlen har fördelats till förskola, 1,6 mnkr, grundskola, 4,3 mnkr och gymnasieskola, 2,1 mnkr.

Efter ansökan har 23 grundskolor beviljats medel för antingen kompetensutveckling, litteraturinköp eller för HBT-certifiering. Bland de skolor som beviljats medel är fördelningen jämn mellan såväl innerstadsskolor och ytterstadsskolor som F-6- och F-9-skolor.

Fem gymnasieskolor har beviljats medel för värdegrundsarbete.

Kungliga svenska balettskolan har genomfört Projektet – Normkritik, genus & HBTQ på gymnasiet, och vissa delar har berört grundskolan. Syftet är att skapa en skola som är trygg, identitetsstärkande och bekräftande för alla elever. Globala gymnasiet har prövat verktyg inom normkritisk pedagogik och non violent communication i syfte att hitta strategier för att undervisningen ger utrymme både för det centrala innehållet och för elever att kritisera detta utan att skapa konflikt på personnivå. Blackebergs gymnasium har genomfört utbildningar med syfte att ge personalen en gemensam kunskapsgrund avseende begreppet normkritisk pedagogik och sedan arbeta normkritiskt i praktiken med handledning kopplat till detta.

Östra Reals gymnasium genomförde en kartläggning för att få en tydligare bild av hur elever och personal upplevde skolans värdegrund och hur den yttrar sig, samt i vilken utsträckning värdegrundsarbetet lyfts fram i undervisningen. Det finns bland annat ett behov av att stärka personalens kompetens kring HBTQ och normkritisk pedagogik och olika föreläsare anlitas för utbildning av personalen.

Norra Real fördjupade ytterligare sitt projekt om mänskliga rättigheter. Målet är att eleverna ska känna till vilka rättigheter de har och på så sätt förstå när dessa mänskliga rättigheter kränks. Utvärderingar visar att eleverna upplever att HBTQ-frågorna inte lyfts fram och diskuteras i skolan. Under läsåret 2015/2016 kommer skolan att genomföra en studiedag om de mänskliga rättigheterna där olika gäster och föreläsare bjuds in till skolan.

Ett av utvecklingsområdena inom Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm är Uppväxtvillkor och utbildning. Under året har arbetet inletts med att ta fram en delrapport på temat likvärdig utbildning. Till arbetet har forskarstöd knutits.

Jämställdhets- och mångfaldsplan

Uppföljning av plan för jämställdhet och mångfald, ur arbetsgivarperspektiv, finns i bilaga 7.

Program för ökad delaktighet

Nedanstående aktiviteter gäller såväl grundskola som gymnasieskola och anknyter till programmet för ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Utveckla kvaliteten i åtgärdsprogram som ska utarbetas för elever i behov av särskilt stöd	2014-01-01	2015-12-31	
✓ Måluppfyllelsen för elever med funktionsnedsättningar följs upp	2012-01-01	2015-12-31	
✓ Säkerställa att läromedel är anpassade för elever med särskilda behov och att lämplig teknik finns tillgänglig för elever som är i behov av detta	2014-01-01	2015-12-31	
✓ Säkerställa tillgänglighet på webben för elever, vårdnadshavare och pedagoger med funktionsnedsättningar	2012-01-01	2015-12-31	
✓ Sprida kunskap om hur man kan göra information/kommunikation tillgänglig inom förvaltningen och för andra förvaltningar som arbetar med barn/ungdomar	2013-01-01	2015-12-31	
✓ Bidra till att information om fritidsutbudet via idrottsnämndens "Fritid för alla" sprids och är tillgänglig för elever, vårdnadshavare och personal.	2013-01-01	2015-12-31	

5.2 Nämndens mål: Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Utbildningsförvaltningens arbete med strategisk kompetensförsörjning säkerställer att alla nivåer gemensamt har den kompetens som är nödvändig för att skapa den bästa skolan för varje elev.

Utbildningsförvaltningen attraherar, rekryterar, introducerar och behåller kompetenta och engagerade medarbetare som tar initiativ till och får möjlighet att utveckla sig själva och sitt uppdrag.

Lärarna är behöriga och legitimerade, och bidrar tillsammans med övrig personal till skolans utveckling.

Arbetsmiljön på utbildningsförvaltningens samtliga arbetsplatser är god. Ett särskilt fokus läggs på frågor kring arbetsbelastning.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2014	Årsmål 2015	KF:s årsmål
◆ Aktivt Medskapandeindex	79	79	81	82
■ Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	44 %	12 %	100 %	100 %
◆ Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	86 %	--	100 %	100 %
◆ Ledarskapsindex	76	--	77	78
● Motivationsindex	82	--	82	82
■ Sjukfrånvaro	5,5 %*	5 %	4,5 %	4,4 %
◆ Sjukfrånvaro dag 1-14	1,8 %	--	1,7 %	tas fram av nämnd
◆ Styrningsindex	79	--	80	82
■ Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	98 st	450 st**	150 st	500 st
● Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	74 st	72 st	72 st	6 700 st

* Utfall till och med november 2015. Siffror för hela året blir tillgängliga i slutet av januari 2016.

** Till och med 2014 gällde indikatorn antal praktikplatser som kunde tillhandahållas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Aktivitet: Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Aktivitet: Utbildningsnämnden ska erbjuda obehöriga lärare pedagogisk grund- eller vidareutbildning för att öka behörighetsgraden	2015-01-01	2015-12-31	
! Aktivitet: Utbildningsnämnden ska revidera rekryteringsstrategin för fler lärare	2015-01-01	2015-12-31	Pågår, klart 2016
✓ Aktivitet: Utbildningsnämnden ska ta fram förslag på åtgärder för att behålla erfarna lärare efter ordinarie pensionsålder	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Aktivitet: Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Aktivitet: Samverka med arbetsmarknadsförvaltningen och andra aktörer med syfte att stödja personer med funktionsnedsättning vad gäller möjligheterna till anställningar och praktikplatser.	2013-01-01	2015-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Säkerställa ickediskriminering vid rekrytering.	2013-01-01	2015-12-31	
✓	Erbjud sommarjobb för barn/ungdomar med funktionsnedsättningar	2013-01-01	2015-12-31	
✓	Utveckla former för brukarinflytande (Rådet för funktionshinderfrågor)	2014-01-01	2015-12-31	
!	Inlevelseövning för beslutsfattare kring funktionshinderfrågor	2014-01-01	2015-12-31	Inte genomfört
✓	Ge alla medarbetare kunskaper om funktionsnedsättningar och hur dessa påverkar eleven i skolan	2014-01-01	2015-12-31	

Personal och kompetensförsörjning

För att säkerställa kompetensförsörjningen framöver behöver utbildningsförvaltningen attrahera och rekrytera fler lärare samt även behålla redan anställda. En viktig del i detta är att stärka och utveckla bilden av skolan och utbildningsförvaltningen som en attraktiv arbetsgivare.

Arbetsgivarvarumärke

I syfte att säkerställa strategisk kompetensförsörjning av lärare och att ytterligare stärka stadens skolors arbetsgivarvarumärke pågår framtagandet av en kompetensförsörjningsplan för lärare, inklusive lärare i fritidshem, och en kommunikationsstrategi för kompetensförsörjning av chefer. Planen beräknas vara klar under första delen av 2016.

I samarbete med stadsledningskontoret har tre filmer tagits fram som visar på rektors, fritidspedagogs och grundskollärares yrkesvardag, deras upplevelser av yrket och möjligheterna till utveckling. Filmerna är publicerade på stadens webbplats. I undersökningar värderas stadens arbetsgivarvarumärke högt bland lärarstudenter. Under året har förvaltningen varit representerad på flertalet mässor.

Legitimerade och kompetenta lärare

En kartläggning av obehöriga lärare som saknar upp till 30 högskolepoäng till lärarlegitimation har genomförts. Resultatet visar att kompetensutvecklingsbehovet varierar mycket och att en gemensam behörighetsgivande utbildning inte är genomförbar utan insatser behöver vara individualiserade. En handlingsplan ska upprättas mellan lärare och rektor och beskriva hur läraren ska uppnå behörighet. En kartläggning av lärarbehörighet och personalbehov i grundsärskolan och gymnasiesärskolan har tagits fram som underlag för insatser.

Under 2015 har 125 lärare studerat inom ramen för Lärarlyftet II vilket är en minskning med 8 lärare i jämförelse med 2014. Minskningen är som störst i gruppen fritidspedagoger medan ämnen som NO/teknik, SO och SVA ökat något. Deltagandet i speciallärarutbildningen har minskat från föregående termin.

Förslag på insatser för att öka antalet examinerade fritidspedagoger, höja kompetensen hos redan anställda samt öka likvärdigheten mellan skolor har tagits fram i samarbete med grundskoleavdelningen.

De första fyra kandidaterna från Teach for Sweden som fick anställning i stadens skolor tog sin lärarexamen våren 2015. Två av dem har tillsvidareanställning i Stockholms stad. Nu arbetar och studerar 14 av kandidaterna från Teach for Sweden inom staden, fördelade på 8 skolor. Utbildningsförvaltningens samarbete med Rebel Learners har fortsatt under året genom medverkan på Summercamp 2015 och seminarier. Samarbetet utgör en utvecklingsplats för lärarstudenter och deras blivande arbetsgivare.

Stöd till rektorer vid rekrytering

Under april till september har ett pilotprojekt med riktat rekryteringsstöd för rektorer vid rekrytering av lärare genomförts i två grundskoleområden och ett gymnasieområde. Syftet var att avlasta rektorerna, kvalitetssäkra och utveckla rekryteringsprocessen och att stärka förvaltningens arbetsgivarvarumärke. Totalt har 209 rekryteringsuppdrag genomförts varav 160 har lett till anställning. Utvärderingen visar att rektorerna överlag är nöjda.

Introduktionsutbildningar

Under verksamhetsåret har 19 chefsbefattningar tillsatts inom utbildningsförvaltningen. Nya chefer erbjuds kompetensutveckling utifrån sina testresultat, mentorskap av en erfaren kollega samt möjlighet till handledning.

”Chef i utbildningsförvaltningen” är en obligatorisk introduktionsutbildning för nya chefer. Den syftar till att stärka chefen i arbetsgivarrollen och ger viktiga och nödvändiga verktyg i det dagliga arbetet i Stockholms stad. Med bakgrund i deltagarutvärderingar och i syfte att skapa ett tydligare fokus har en översyn av utbildningen påbörjats under året.

Utbildningsförvaltningen erbjuder pedagogisk personal ledarutbildning i två steg med syfte att fortsätta mot en chefskarriär. Målet är att tillägna sig praktiska kunskaper i att leda en arbetsgrupp utifrån uppdrag, kulturella och organisatoriska förutsättningar. Utbildningarna är del i förvaltningens interna chefsförsörjningsprogram. Under 2015 utökades platserna från 120 till 180 platser i steg 1 och från 40 till 60 platser i steg 2 på grund av det stora söktrycket.

Varje nyexaminerad lärare ska under första året ha en mentor och en introduktionsperiod. Nätverk för mentorer och nyexaminerade finns för att stödja, utbilda och ta tillvara varandras resurser och erfarenheter och samordnas av förvaltningen.

Inom Stockholms stad har 3 169 lärarstudenter sin VFU-placering, varav 848 i förskola, vilket är en ökning med 188 studenter jämfört med 2014. Av lärarstudenterna som gör sin VFU i stadens skolor är 90 procent mycket nöjda eller nöjda med sin VFU.

Antalet lärarstudenter som läser Kompletterande pedagogisk utbildning med ämnesval Ma/Nv/Tk har mer än fördubblats i jämförelse med 2014 och är nu 53 stycken.

Under våren 2015 arbetade förvaltningen fram en introduktionsutbildning för handläggare på central förvaltning som genomfördes under hösten. Förvaltningen fortsätter utvecklingen av introduktionsguider, som är korta informationsfilmer riktade till nyanställda medarbetare.

Förvaltningen har genomfört utbildningar för 60 elevassistenter och 30 vaktmästare med intentionen att professionalisera yrkesgrupperna och stärka den gemensamma kunskapsbasen.

Nyanländ till nyanställd lärare

Utbildningsförvaltningen har under året arbetat fram ett projekt med namnet ”Från nyanländ till nyanställd lärare” som pågår mellan februari 2016 och december 2018. Målgruppen är personer som flyttat till Sverige och som har en akademisk utbildning till lärare. Projektet samlar åtta myndigheter och organisationer med ansvar från första dagen i Sverige tills det att en legitimerad lärare anställs i Stockholms stad. Målet är att det genom bättre samverkan mellan myndigheter ska gå betydligt snabbare att få en svensk lärarlegitimation. Detta inkluderar att minimera väntetider mellan olika myndigheters aktiviteter, men också att deltagarna ska vara bättre rustade första arbetsdagen genom att studier har kompletterats med praktiska arbetsmoment i skolmiljö.

Skickliga lärares förutsättningar, efter uppnådd pensionsålder

Den genomsnittliga pensionsåldern för lärare inom grundskolan är 65 år och inom gymnasiet 66 år. Utbildningsförvaltningen har under året undersökt vilka villkor som efterfrågas av skickliga lärare för att det ska vara attraktivt med fortsatt arbete efter uppnådd pensionsålder. Undersökningen har sammanställts i en rapport med förslag på åtgärder. De tre faktorer som de äldre lärarna angav i undersökningen var större flexibilitet, möjlighet att fokusera på undervisning samt lön/villkor. Drygt 30 procent av de tillfrågade lärarna kan tänka sig att vara kvar i arbete om någon av dessa faktorer uppfylls. Förslag på åtgärder är att lärare i det äldre åldersspannet beaktas om förvaltningen har behov av extra resurser under begränsad tid. Vidare behöver förvaltningen rikta information till chefer och äldre medarbetare om villkor och arbetsmiljö.

Karriärvägar för lärare

Förvaltningens arbete med den statliga karriärstegsreformen för lärare har under året fokuserat på att kvalitetssäkra reformens syften och intentioner och koppling till det av nämnden beslutade pedagogiska/didaktiska karriärspåret. Läsåret 2015/2016 har förvaltningens tilldelats 1 008 statsbidrag, vilket vid fullt utnyttjande motsvarar nästan 86 mnkr. Skolor med större utmaning har tilldelats fler tjänster. 86 statsbidrag är öronmärkta för åtta namngivna skolor i Tensta och Rinkeby. Tjänsterna var fördelade enligt nedan. Inom grundskoleavdelningen är tolv tjänster på Språkcentrum inkluderade.

Hösten 2015	Förstelärare	Lektorat
Grundskoleavdelningen	736	4
Gymnasieavdelningen	164	18
Arbetsmarknadsförvaltningen	11	1
Sammanlagt	911	23

Den administrativa hanteringen av statsbidraget har fortsatt att kräva omfattande insatser och resurser både på skol- och förvaltningsnivå.

Under året har en enkät till rektorer, förstelärare och lärare som har lektorat, genomförts. Vidare har fem fokusgruppsintervjuer genomförts. Uppföljningen visar bland annat att:

- Över 80 procent av karriärlärarna uppger att de har en roll- och ansvarsbeskrivning.
- En majoritet av karriärlärarna anger att kollegornas förväntningar och rollens legitimitet i kollegornas ögon är en utmaning för dem.
- En majoritet (68 procent) av de rektorer som besvarat enkäten upplever att reformen utmanat den inre organisationen.

Under året har forskningsprojektet ”utveckling genom processindikatorer” inletts. Det syftar till att identifiera processindikatorer för hur karriärlärartjänster kan bidra till skolutveckling och ett hållbart förbättringsarbete med effektivare resursanvändning.

Under 2015 har nätverk, seminarier och konferenser kopplade till det ordinarie FoU-arbetet och statliga satsningar anordnats. I september anordnades konferensen Leda Lärande 2015 för cirka 1 500 karriärlärare, skolledare och chefer. Huvudtalare var internationellt välrenommerade professor Andy Hargreaves. Konferensen innehöll också ett flertal seminarier med ett tjugotal av Sveriges främsta professorer och forskare samt lärare och rektorer från stadens skolor som presenterade sina utvecklingsarbeten.

Satsningar på att ge lärare möjlighet att meritera sig som yrkesskicklig lärare har fortsatt genom delfinansiering av meriteringsprogrammet Arete. Under året har 21 lärare med olika ämnesbehörighet erhållit sina meriteringsbevis, tolv i grundskolan och nio i gymnasiet.

Under året har en handfull lärare och rektorer slutfört sina studier mot magister- respektive masterexamen med ekonomiskt stöd för uppsatsskrivande från förvaltningen. Två lärare antogs som forskarstuderande vid forskarskolan i Learning Study, med lön från förvaltningen.

Deltid till heltid

Frågan om att erbjuda alla medarbetare som önskar heltid har varit central vid årets uppdragsdialoger och chefer har erbjudits stöd i att finna lösningar för utökning av tjänster som traditionellt sett varit deltidsanställningar. I skolornas rapportering är köksbiträden och vaktmästare de yrkesgrupper som oftast är aktuella för utökning av arbetstiden. De enheter som når indikatorns mål har bland annat kunnat erbjuda köksbiträden en utökning av arbetstiden genom arbetsuppgifter på morgon och eftermiddag inom enhetens fritidsverksamhet.

Kompetensutveckling har erbjudits medarbetare för att bristande kompetens inte ska vara ett hinder för utökning av arbetstiden.

Av de medarbetare som anmält intresse för heltidstjänst under 2015 har 44 procent hittills kunnat erbjudas heltid. Ytterligare 17 procent av de som anmält intresse för heltidstjänst har fått utökad arbetstid men inte ända upp till heltid.

Förvaltningen har tagit fram en ny rutin som innebär att medarbetarens önskemål om heltid anmäls kontinuerligt under året, vilket ska bidra till att matchningen går snabbare. Den nya matchningsprocessen kommer att starta i januari 2016 och utfallet kommer att följas upp en gång per år.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron i förvaltningen har ökat under året och uppgår till 5,54 procent till och med november. Ökningen har skett inom både långtids- (från dag 91) och korttidssjukfrånvaro (dag 1-14). För kvinnor har den totala sjukfrånvaron under året ökat från 5,62 till 6,13 procent. För männen är ökningen från 3,68 till 4,2 procent. Uppdaterade sjukfrånvarosiffror publiceras i slutet av januari.

Stödja friskfaktorer och minimera riskfaktorer

Kunskap om vad som främjar hälsa är viktigt ur ett förebyggande arbetsmiljöperspektiv. Förvaltningen har under 2015 genomfört utbildningsinsatser riktade till chefer, med fokus på friskfaktorer som påverkar välbefinnandet i arbetet hos medarbetarna och hur dessa kan främjas.

I syfte att kartlägga vilka orsaker/diagnoser som ligger till grund för långtidssjukskrivningarna har en insamling av diagnoser på individnivå skett under hösten 2015. Psykisk ohälsa, ofta i kombination med en stressproblematik, är den vanligaste sjukskrivningsorsaken bland långtidssjukskrivna. Detta överensstämmer med de orsaker till sjukskrivningar som redovisas i landet som helhet.

Vid analys av sjukfrånvarosiffrorna har framkommit att de yrkesgrupper som har hög sjukfrånvaro inom utbildningsförvaltningen är befattningar inom skolkök, elevassistenter, förskollärare, fritidspedagoger, barnskötare och fritidsledare.

För yrkesgrupperna inom skolköken har förvaltningen gjort riktade insatser för att utveckla metoder som kan förbättra samarbete, förebygga stress, öka arbetstillfredsställelsen samt minska korttidssjukfrånvaron. Beroende på förutsättningar och utgångsläge i aktuellt kök har företagshälsovården i samråd med berörd chef tagit fram förslag till upplägg. Insatsernas effekt på sjukfrånvaron kan inte utvärderas i detta tidiga skede, men deltagarna rapporterar om ökad trivsel och bättre samarbetsklimat.

För gruppen elevassistenter startade kompetensutvecklingsinsatser under hösten 2015 för att stärka medarbetarna i sin yrkesroll och med syfte att professionalisera yrket.

För grupperna fritidsledare, fritidspedagoger, förskollärare och barnskötare har fokusgrupper genomförts under hösten, i syfte att ringa in orsaker och lämpliga åtgärder mot sjukfrånvaron.

Varje grundskole- och gymnasieskoleområde har även under 2015 haft en särskild utsedd kontaktsjuksköterska för att främja tidiga insatser vid sjukdom och stötta cheferna vid rehabiliteringsinsatser. Hälsosamtal har genomförts vid ett flertal enheter med hög korttids-sjukfrånvaro. Vid samtalen medverkar sjuksköterskor från företagshälsovården, förvaltningens HR-konsulter, chefer och berörda medarbetare. Syftet är att genom individuella handlingsplaner stärka individens hälsa och därmed minska sjukfrånvaron.

Ytterligare insatser har gjorts för att komma tillrätta med sjukfrånvaron. Vissa skolor arbetar särskilt med systematiskt arbetsmiljöarbete med inriktning mot friskvård, bemanning och arbetsbelastning. Andra skolor arbetar inriktat på rehabiliteringsprocessen tillsammans med företagshälsovård och HR-kontaktperson på förvaltningen. En gymnasieskola beskriver att flera års aktivt arbetsmiljöarbete med inriktning på både arbetsrutiner, friskvård och delaktighet nu resulterat i en lägre sjukfrånvaro.

God arbetsmiljö och hälsa

Ett bra systematiskt arbetsmiljöarbete som kontinuerligt utvecklas är en viktig förutsättning för att långsiktigt förbättra arbetsmiljön för anställda. En rutin för det systematiska arbetsmiljöarbetet samt för årlig uppföljning av arbetet och förvaltningens samverkansöverenskommelse har utvecklats. Rutinerna ska ge stöd till enheterna i det lokala arbetsmiljöarbetet och bidra till att kontinuerligt förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet. I uppföljningen ingår bland annat frågor om hur skolorna samverkar med sina elevskyddsombud samt om arbetsbelastning.

För att minska skolornas administration har ett antal stöddokument i det systematiska arbetsmiljöarbetet utarbetats. Andra insatser för att minska administrationen är uppdragsdialogerna mellan HR-kontaktperson och rektor samt nytt stödmaterial för arbetsprocessen med medarbetarenkäten.

Förvaltningen har utvecklat och genomfört en pilotutbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete för chefer. Syftet är att ge en fördjupad kunskap om systematiskt arbetsmiljöarbete i praktiken - enligt lagstiftning och förvaltningens rutiner - som ett komplement till övriga arbetsmiljö- och samverkansutbildningar.

Under 2015 har upphandling av digitala utbildningar inom samverkan, MBL och systematiskt arbetsmiljöarbete genomförts. Syftet med utbildningarna är att stärka kompetensen på dessa områden för chefer, medarbetare och samverkansgrupper och inspirera till utveckling och gemensamt ansvarstagande. Produktionen av filmerna avslutas vid året slut, med implementering i början av 2016.

Förvaltningen har under 2015 utvecklat verktyg för att motverka stress hos medarbetarna. Kurser i stresshantering för hälsa och livsbalans som riktas till skolledare, pedagoger och andra medarbetare som är i behov av insatsen har erbjudits.

Utbildningar för elevskyddsombud från grund- och gymnasieskolor har genomförts. Utbildningen omfattar en halvdag och 50 elever har genomgått utbildningen under året. Målet är att ge eleverna ökad förståelse för på vilket sätt de kan utöva sitt inflytande och även ge en inblick i de viktigaste frågorna inom arbetsmiljöområdet.

Forskningsprojektet PAUS, om proaktivt hälsoarbete, stresshantering och hälsopromotion, avslutas under december 2015. Projektet ska belysa arbetsmiljöfaktorer av betydelse vid skolorna och riktas till 2 000 medarbetare i 21 av stadens skolor. Projektets slutrapport presenteras under 2016.

Lönebildning

I årets löneöversyn för lärare har, på samma sätt som år 2014, grundskolor i områden med större utmaningar och större svårigheter att attrahera arbetskraft haft möjlighet att utifrån sina ekonomiska förutsättningar lägga ut ett större löneutrymme. Majoriteten av de skolor som använt sig av möjligheten har därmed förbättrat sin medianlön jämfört med samtliga grundskolors medianlön.

Även löneläget för rektorer i områden med större utmaningar har förbättrats jämfört med löneläget före löneöversynen 2015. Det är resultatet av flera års styrning av löneutfall i löneöversynerna. Som ett resultat av det långsiktiga arbetet har förvaltningen nu en lönestruktur för rektorer som bättre speglar komplexiteten i uppdraget.

Arbetet med att öka intresset för lönesättande samtal som modell i löneöversynen för medlemmar i Lärarförbundet har inneburit en ökning av antalet samtal med hundra procent jämfört med år 2014, från 350 till 700 samtal.

Praktikplatser och feriearbete

Under året har 74 ungdomar anställts för feriearbete och åtta av dem rekryterades ur prioriterade grupper, varav fyra angav en funktionsnedsättning i sin ansökan. Den vanligaste arbetsuppgiften för ungdomarna har varit lokalskötsel och omsorg av barn.

Under 2015 har 98 aspiranter från jobbtorg genomfört praktik på utbildningsförvaltningen. Under samma period har även 114 kommunala visstidsanställningar ingåtts vid förvaltningen. För kommunala visstidsanställningar är målgruppen personer med någon form av funktionsnedsättning.

Dialog med arbetsmarknadsförvaltningen har förts kontinuerligt för att hitta lämpliga placeringar för ett utökat antal kommunala visstidsanställningar. Då det funnits svårigheter i att hitta lämpliga arbetsuppgifter och utrymme för befintlig personal att handleda har målet

inte kunnat uppfyllas. Nämnas bör dock att förvaltningens enheter anställt ett stort antal personer, via kontakt med Arbetsförmedlingen, som deltar i arbetsmarknadspolitiska program.

För att öka kompetensen och säkerställa ickediskriminering vid rekrytering genomförs årligen utbildning i kompetensbaserad rekrytering. Utbildningen erbjuds målgruppen rektorer/chefer samt fackliga representanter som deltar i central rekrytering.

Forskning och utveckling

För att ge lärare möjlighet att utveckla och fördjupa sitt kunnande om undervisning och elevers lärande finns möjlighet för skolor att ansöka om medel för FoU-projekt. Projekten ska ha en av lärare formulerad frågeställning, en genomtänkt metod och ett systematiskt genomförande. De ska också dokumenteras, exempelvis genom artiklar och spridas i olika forum. Förvaltningens lektorer och forskarstuderande lärare har en viktig roll i arbetet. Elva projekt inom olika ämnen avslutades varav tre på grundskolan. Tolv (varav nio på gymnasiet) nya större projekt har startat, de flesta med ämnesdidaktiskt fokus varav några med inriktning mot digitalt lärande. Merparten av projekten ingår i de ämnesdidaktiska nätverk som samordnas av de licentiander som utbildningsförvaltningen har rekryterat. Dessa är en del av Stockholm Teaching & Learning Studies, den kommunövergripande plattformen för undervisningsutveckling på vetenskaplig grund som initierats av staden tillsammans med Stockholms universitet. Under året har även ett vetenskapligt råd bildats, med ämnesexperter från Stockholms universitet, KTH och GIH.

För att möjliggöra och skapa intresse för fler lärare att delta i FoU-arbete har nya former av projekt och forskningscirklar som är mindre omfattande utvecklats och prövats. Det har resulterat i sex så kallade ramprojekt där den övergripande frågeställningen är definierad på förhand och där lärare på flera skolor inbjuds arbeta i ämnesindelade grupper (två i matte, två i svenska, en i SO, en i praktiskt-estetiska ämnen och en i moderna språk). Lektorer och lärare på Globala gymnasiet har utvecklat forskningscirklar på två olika nivåer. En enklare för i första hand mellanstadielärare och en mer avancerad forskningscirkel som avslutas med en artikel skriven med grundläggande vetenskaplig metod. Ett femtiotal lärare har deltagit i de enkla cirkelarna och ett trettiotal i den mer avancerade varianten.

Resultat och erfarenheter från de olika projekten redovisas bland annat på Lärarnas forskningskonferens som genomförs varje år. 2015 genomfördes den för fjärde året i rad med nytt rekord i både antal presentationer och antal besökare: 23 st olika presentationer och cirka 240 deltagande lärare från grund- och gymnasieskolor. Resultaten sprids också genom artiklar, filmer och bloggar på Pedagog Stockholm.

Ett större forskningsprojekt där alla grundskolor i Kista arbetat tillsammans med två forskare på KTH är under avslutning. Resultaten och fortsättningen kommer att redovisas nästa år. En följd av projektets erfarenheter är att självskattningsverktyget för it-mognad vidareutvecklas. En av skolorna är empirisk miljö för forskning vid Stockholms universitet. Under året har även ett samarbete inletts för en större forskningsinsats kring 1:1-satsningen på gymnasiet.

Utbildningsförvaltningens satsning på intern professionsutveckling har under året erbjudit fyra forskarseminarier – två kring organisation och ledarskap, ett kring forskningsanvändning i praktiken och ett kring resultat och likvärdighet efter decentralisering och fristående skolor. Alla föreläsningar och seminarier som utbildningsförvaltningen arrangerar, filmas och läggs ut på Pedagog Stockholm.

Skrivelse om konflikter och tvisteförhandlingar

I en skrivelse till utbildningsnämnden menar Jan Valeskog (S) att antalet upplevda konflikter och klagomål från anställda ökat inom förvaltningen. Han ber därför förvaltningen om en sammanställning av konflikter och tvisteförhandlingar från 2007. Förvaltningen redovisar att andelen arbetsrättsliga tvister varierar stort mellan åren med ett genomsnitt på 30 procent av det totala antalet tvister i staden. Den högsta noteringen är 2010 med 62 procent och den lägsta noteringen är 25 procent, 2013.

Med detta anses skrivelsen angående konflikter och tvisteförhandlingar (bilaga 11 a och b) besvarad.

5.3 Nämndens mål: Det ekonomiska resultatet är i balans

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter håller budget. Goda analyser bidrar till att prognossäkerheten är hög.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2014	Årsmål 2015	KF:s årsmål
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	3 st	5 st	5 st	tas fram av nämnden
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,3 %	100 %	100 %	100 %
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99 %	99,9 %	100 %	100 %
Nämndens prognossäkerhet T2	-1 %	-1 %	+/-1 %	+/- 1 %

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utbildningsnämnden ska se över systemet för utbetalning av skolpengen och tilläggsbelopp för att ge stabilare förutsättningar för skolorna	2015-01-01	2015-12-31	Inte genomfört. Utredds första halvåret 2016.

5.4 Ekonomisk uppföljning - nämnd och övergripande verksamhet

Utfall jämfört med budget

Nämnd- och övergripande verksamhet redovisar ett överskott om 86,4 mnkr före och ett överskott om 84,9 mnkr efter resultatdispositioner. Fonden avser avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa.

Faktorer som påverkat resultatet i positiv riktning är att förvaltningens reserv inte behövt användas samt ökade intäkter och generellt minskade kostnader inom central förvaltning.

Utfall jämfört med 2014

Utfall för nämnd- och övergripande verksamhet har minskat med 100,5 mnkr jämfört med föregående år. Förändringen beror främst på minskade kostnader avseende skolplattform.

Utfall jämfört med prognos

Resultatet för nämnd- och övergripande verksamhet har förbättrats med 77,2 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och förbättrats med 51,2 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Det är främst ökade intäkter som förbättrat utfallet jämfört med prognoser.

5.5 Ekonomisk uppföljning – Utbildningsnämnden totalt

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Tabell Utfall jämfört med budget

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Summa kostnader	18 159,8	17 805,2	354,6
Drift och underhåll	18 095,7	17 741,7	354,0
Kapitalkostnader	64,1	63,6	0,5
Summa intäkter	-2 103,3	-1 904,1	-199,2
Netto	16 056,5	15 901,1	155,4
Ingående resultatfond från 2014			266,1
Resultatöverföring till 2016			-314,5
Nettoutfall efter resultatfond			107,0
Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	91,0	78,3	12,7

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 155,4 mnkr före och ett överskott om 107,0 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 0,7 procent av nämndens nettobudget.

Kostnaderna var 354,6 mnkr lägre än budgeterat. De lägre kostnaderna jämfört med budget beror bland annat på minskade personalkostnader och minskade kostnader för konsulter. Intäkterna blev samtidigt 199,2 mnkr lägre än budgeterat. Det beror huvudsakligen på att nämnden i överenskommelse med statsledningskontoret inte fakturerat för intäkter som beviljats avseende stimulansbidrag och Skolplattform Stockholm.

Antal schablonggrundande barn och elever 2015 framgår av bilaga 2. Uppgifter som är obligatoriska för alla nämnder återfinns i bilaga 3. Bilaga 1 innehåller bokslutsinformation. Bilaga 5 innehåller obligatoriska nyckeltal.

Periodisering har gjorts med belopp över 50 000 kronor.

Omslutningsförändringar

Nämnden har under året beslutat om omslutningsförändringar motsvarande 1 528,5 mnkr. De faktiska omslutningsförändringarna uppgick 1 358,4 mnkr. Minskningen beror på att nämnden i överenskommelse med statsledningskontoret inte fakturerat för intäkter.

Ombudgetering

Ombudgetering begärs med 1,0 miljoner kronor för klimatinvesteringsmedel. Orsaken är att projektet har försenats på grund av hastigt uppkommen personalbrist på förvaltningen, se bilaga 13.

Utfall jämfört med prognostiserat utfall i tertialrapporter

I nedanstående tabeller redovisas prognostiserade nettokostnader före resultatdispositioner i årets tertialrapporter och utfall i bokslut 2015. Kommentarer till avvikelser mellan utfall och prognoser återfinns under respektive verksamhetsområde.

Tabell Utfall jämfört med prognoser, mnkr

Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Drift och underhåll	17 983,1	18 012,8	17 741,7
Kapitalkostnader	65,8	64,7	63,6
Totalt	18 048,9	18 077,5	17 805,2

Kostnads- och intäktsutveckling bokslut 2014 och 2015

Tabell Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr

Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr	2015	2014	Avvikelse
Kostnader			
Förskola	2 724,0	2 619,4	104,6
Grundskola inklusive fritidshem	11 052,4	10 105,7	946,7
Grundsärskola	310,8	327,2	-16,4
Gymnasieskola	3 142,9	3 052,1	90,8
Gymnasiesärskola	238,0	224,9	13,1
Nämnd och övergripande	337,1	388,9	-51,8
Summa kostnader	17 805,2	16 718,2	1 087,0
Intäkter			
Förskola	-414,2	-412,0	-2,2
Grundskola inklusive fritidshem	-662,7	-633,3	-29,4
Grundsärskola	-51,7	-25,4	-26,3
Gymnasieskola	-635,6	-611,5	-24,1
Gymnasiesärskola	-59,3	-52,9	-6,4
Nämnd och övergripande	-80,6	-31,9	-48,7
Summa intäkter	-1 904,1	-1 767,0	-137,1
Netto	15 901,1	14 951,2	949,9
Investeringsverksamhet, mnkr	2015	2014	Avvikelse
Investeringsutgifter	78,3	71,4	6,9

Tabell Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr

Driftverksamhet, mnkr	2015	2014	Avvikelse
Intäkter			
Statsbidrag	-669,6	-629,3	-40,3
Lokalintäkt	-31,8	-30,1	-1,7
Försäljning av verksamhet	-947,2	-856,9	-90,3
Övriga intäkter	-255,6	-250,7	-4,9
Summa intäkter	-1 904,1	-1 767,0	-137,1
Kostnader			
Lönekostnader inkl pf	7 075,7	6 629,4	446,3
Övriga personalkostnader	181,0	154,8	26,2
Lokalkostnader	1 825,3	1 800,3	25,0
Entreprenader och köp av verksamhet	7 207,0	6 695,7	511,3
Kapitalkostnader	63,6	59,7	3,9
Övriga kostnader	1 452,7	1 378,4	74,4
Summa kostnader	17 805,2	16 718,2	1 087,0
Netto	15 901,1	14 951,2	949,8

Allmänt

Totalt har kostnaderna ökat med cirka 1 087 mnkr från 16 718 mnkr år 2014 till 17 805,2 mnkr år 2015. Det motsvarar en ökning på cirka 6,5 procent. Intäkterna har ökat med 137 mnkr (7,7 procent). Detta innan finansiella och interna kostnader och intäkter.

Intäkter

Förändringarna på intäktssidan avser ökade intäkter för försäljning av verksamheter och entreprenader med 79 mnkr, ökad försäljning gentemot andra kommuner. En ökning med 40 mnkr för statsbidrag inklusive övriga bidrag, vilket till stor del kan förklaras av statsbidrag för lågstadiesatsning och karriärtjänster. Utifrån elevökningen, samt utifrån central avgiftshantering som gett en ökad inkomstkontroll, har intäkterna för avgifter ökat med 16 mnkr. Hyresintäkter har ökat med 1 mnkr och försäljning av varor/materiel minskat med 0,5 mnkr.

Kostnader

Köp av huvudverksamhet 511 mnkr i ökning

Kostnaderna för köp av huvudverksamhet har ökat med 511 mnkr från 6 696 mnkr till 7 207 mnkr år 2015. Förklaringen är att antalet barn i fristående förskolor och grundskolor har ökat, liksom antalet stockholmselever som går i kranskommunernas gymnasieskolor. En större del av kostnadsökningen förklaras av en generell schablonhöjning på 2-2,5 procent beroende på verksamhet.

Lönekostnader inklusive personalförsäkring 446 mnkr i ökning

Kostnaderna för löner har ökat med 446 mnkr jämfört med föregående år. År 2014 uppgick lönekostnaderna till 6 629 mnkr och år 2015 till 7 076 mnkr, en ökning med cirka 6,8 procent. Orsaken är en ökad personaltäthet och löneökningar. Ökade statsbidrag har också finansierat ökade lönekostnader. En annan orsak är att andelen äldre och yngre i personalen har ökat med ökade kostnader till följd. De sociala avgifterna har ökat med cirka 125 mnkr motsvarande cirka 6,4 procent. Ökningen av personalförsäkringen motsvarar kostnadsökningen av den ordinarie lönesumman.

Lokalkostnader 25 mnkr i ökning

Lokalkostnaderna har ökat med 25 mnkr. År 2014 uppgick lokalkostnaderna till 1 800 mnkr och år 2015 till 1 825 mnkr.

Övriga större förändringar 74 mnkr i ökning

Övriga främmande tjänster består av en mängd olika kostnadsposter, den största kostnadsökningen har skett inom området it-konsulter för projekten Skolplattformen och GSIT. Även kostnader för skolskjuts avseende ensamåkning har ökat.

Bokslut per verksamhetsområde 2015

Analys av utfall per verksamhetsområde finns i avsnitt 2.2, 3.6, 4.7 samt 5.4.

Tabell Bokslut, kostnader och intäkter

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Kostnader			
Förskola	2 759,6	2 724,0	35,6
Grundskola inklusive fritidshem	11 174,0	11 052,4	121,6
Grundsärskola	393,2	310,8	82,4
Gymnasieskola	3 233,1	3 142,9	90,2
Gymnasiesärskola	246,5	238,0	8,5
Nämnd och övergripande	353,4	337,1	16,3
Summa kostnader	18 159,8	17 805,2	354,6
Intäkter			
Förskola	-442,5	-414,2	-28,3
Grundskola inklusive fritidshem	-835,2	-662,7	-172,5
Grundsärskola	-33,0	-51,7	18,7
Gymnasieskola	-724,7	-635,6	-89,1
Gymnasiesärskola	-57,4	-59,3	1,9
Nämnd och övergripande	-10,5	-80,6	70,1
Summa intäkter	-2 103,3	-1 904,1	-199,2
Netto	16 056,5	15 901,1	155,4
Ingående resultatfond från 2014			266,1
Resultatöverföring till 2016			-314,5
Netto efter resultatfond			107,0

Tabell Utfall jämfört med budget per verksamhetsområde, netto

Driftverksamhet netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Förskola	2 317,1	2 309,9	7,2
Grundskola inklusive fritidshem	10 338,8	10 389,7	-50,9
Grundsärskola	360,2	259,0	101,2
Gymnasieskola	2 508,4	2 507,3	1,1
Gymnasiesärskola	189,1	178,7	10,4
Nämnd och övergripande	342,9	256,5	86,4
Netto	16 056,5	15 901,1	155,4
Ingående resultatfond från 2014			266,1
Resultatöverföring till 2016			-314,5
Netto efter resultatfond			107,0

Resultatenheter

Tabell Resultatenheter, ingående och utgående fond

Ingående fond 2015 mnkr	
Grundskola	
Ingående fond resultatenheter 2015	202,5
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2014	0,0
Totalt ingående fond grundskola	202,5
Gymnasieskola	
Ingående fond resultatenheter 2015	30,8
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2014	0,0
Totalt ingående fond gymnasieskola	30,8
Övriga	
Avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa	32,8
Totalt ingående fond	266,1
Utgående fond 2015 mnkr	
Grundskola	
Resultatenheter med överskott (79)	251,9
Resultatenheter med underskott (4)	-5,1
Resultatenheter med fond +/- (0)	0,0
Totalt utgående fond grundskola	246,8
Gymnasieskola	
Resultatenheter med överskott (11)	33,4
Resultatenheter med underskott (0)	0,0
Resultatenheter med fond +/- (0)	0,0
Totalt utgående fond gymnasieskola	33,4
Övriga	
Avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa	34,3
Totalt utgående fond	314,5

Samtliga resultatenheter redovisas i bilaga 3 och anslagsenheter i bilaga 4

Grundskolor

Grundskolorna har med sig en positiv ingående fond om 202,5 mnkr. Resultatenheternas utgående fond uppgår till 246,8 mnkr, vilket fördelar sig med överskott om 251,9 mnkr och ett underskott om 5,1 mnkr. Resultatenheternas fonder har ökat med 44,4 mnkr under 2015.

Inga skolor kommer att avvecklas som resultatenheter i samband med bokslutet. Det är första gången som ingen skola avvecklas som resultatenhet, sedan grundskolorna organiserades under utbildningsförvaltningen.

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning kan resultatenheterna endast föra över 5 procent av enhetens bruttobudget till nästkommande år alternativt 10 procent vid ackumulerat överskott. Det innebär att ett överskott om 9,4 mnkr inte förs över till 2016 utan påverkar 2015 års resultat positivt. Dessutom redovisar anslagsenheterna ett överskott om 18,8 mnkr som också påverkar årets resultat positivt.

Grundskolans 34 anslagsenheter redovisar sammanlagt ett överskott om 18,8 mnkr. Det är 30 stycken som redovisar ett överskott om 23,2 mnkr och fyra stycken redovisar ett underskott om 4,3 mnkr.

Av de 34 anslagsenheterna är det 19 stycken som har redovisat ett nollresultat två år i rad och dessa blir därmed resultatenheter 2016. Det gäller följande skolor: Rinkebyskolan, Askebyskolan, Hjulsta grundskola, Hässelby Villastads skola, Höglandsskolan, Mariehällsskolan, Matteusskolan, Sofia skola, Katarina södra skola, Eriksdalsskolan, Björngårdsskolan, Bäckahagens skola, Enskede skola, Enskedefältets skola, Östbergaskolan, Björkhagens skola, Skarpatorpsskolan, Farsta grundskola och Sätterskolan.

Detta innebär att det 2016 kommer att finnas 103 resultatenheter och 15 anslagsenheter.

Gymnasieskolor

Resultatenheter redovisar ett överskott om 3,2 mnkr före och ett överskott om 0,5 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatenheter hade med sig en ingående fond om 30,8 mnkr och för med sig en utgående fond om 33,4 mnkr.

Av gymnasieskolans 30 enheter är 11 resultatenheter. Av resultatenheter visar 2 skolor underskott och 9 skolor överskott. Av skolor med underskott använder en skola sin fond för särskilda satsningar. Resultatenheter redovisar ett överskott efter fond om 30,8 mnkr.

ESS-gymnasiet har ett överskott som överstiger 5 procent av bruttobudgeten och lämnar 0,5 mnkr till gymnasiestaben.

Gymnasieskolans 19 anslagsenheter redovisar ett sammanlagt underskott om 18,2 mnkr. 10 enheter visar överskott och 9 enheter visar underskott.

Fyra gymnasieskolor har visat positivt resultat två år i rad och föreslås bli resultatenheter 2016, Östra Reals gymnasium, Enskede Gårds gymnasium, Ross Tensta gymnasium och Norra Reals gymnasium.

Övriga

Avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa ökar sin fond från 32,8 mnkr till 34,3 mnkr, vilket främst beror på överskott inom Språkcentrum.

Investeringar

Tabell 24 Investeringar

Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	91,0	78,3	12,7
Investeringsverksamhet, mnkr	2015	2014	Avvikelse
Investeringsutgifter	78,3	71,4	6,9
Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	90,0	91,0	78,3
Nettoavvikelser	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	0,0	0,0	12,7

Nämndens investeringsbudget år 2015 är 91,0 mnkr och de totala investeringsutgifterna uppgår till 78,3 mnkr, vilket är 12,7 mnkr lägre än budget. Detta beror på att investeringbehovet inte ökade i den förväntade omfattningen från år 2014 till år 2015.

Jämfört med år 2014 har utgifterna ökat med 6,9 mnkr. Grundskolorna har gjort investeringar för 34,9 mnkr, 0,9 mnkr högre än budget. Gymnasieskolorna har gjort investeringar för 9,0 mnkr vilket är 4,7 mnkr lägre än budget.

Verksamhetsavdelningar har investerat för 34,4 mnkr, vilket är 8,9 mnkr lägre än budget. Dessa investeringar avser nyetableringsstöd till grundskolor för 31,8 mnkr, som syftar främst till nystartade skolor och kapacitetshöjande åtgärder på skolorna. Därutöver har satsningar för 2,6 mnkr gjorts på miljö, tillgänglighet och andra åtgärder inom nuvarande lokalbestånd.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnaderna uppgår till 63,2 mnkr vilket är 18,6 mnkr lägre än budget på 44,6 mnkr och 4,2 mnkr mer än 2014.

Analys av balansräkning

Balansräkning, mnkr	201512	201412	Avvikelse
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	203,0	185,1	17,9
Maskiner och inventarier	203,0	185,1	17,9
Omsättningstillgångar	1 278,0	1 212,6	65,4
Kundfordringar	65,8	145,5	-79,7
Diverse kortfristiga fordringar	20,3	27,6	-7,3
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 191,3	1 039,1	152,2
Kassa och bank	0,7	0,4	0,3
Summa	1 481,0	1 397,7	83,3
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	-63,3	-247,2	183,9
Kortfristiga skulder	-1 417,7	-1 150,5	-267,2
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-11,3	-13,6	2,3
Leverantörsskulder	-1 084,9	-968,9	-116,0
Övriga kortfristiga skulder	-139,1	-21,6	-117,5
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-182,3	-146,4	-35,9
Summa	-1 481,0	-1 397,7	-83,3

Förvaltningen har periodiserat hyror, statsbidrag, timlöner, övertid och mertid samt övriga kostnader och intäkter utifrån enheternas och avdelningarnas uppdrag. Förvaltningen har, liksom tidigare år, valt att periodisera kostnader och intäkter på 50 000 kr eller högre.

Tillgångar jämfört med föregående år

Anläggningstillgångarna uppgår till 203 mnkr vilket är en ökning med 17,9 mnkr. Orsaken till ökningen är ett större investeringsutrymme på 90,1 mnkr som till stor del har utnyttjats.

Kundfordringarna har minskat med 79,7 mnkr till 65,8 mnkr vilket motsvarar en minskning med 55 procent. Minskningen beror bland annat på att stora delar av interkommunal ersättning avseende höstterminen 2015 fakturerats tidigare än föregående år samt att en del av interkommunal ersättning inte hunnit faktureras och återfinns under upplupna intäkter.

Diverse kortfristiga fordringar har minskat från 27,6 mnkr till 20,3 mnkr vilket motsvarar en minskning med 26 procent. Här ligger bland annat löneskulder, fordringar mot staten med mera. Minskningen beror främst på minskade fordringar mot staten.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 152,2 mnkr till 1 191,3 mnkr vilket motsvarar en ökning på 15 procent. De förutbetalda kostnaderna avser kostnader för främst hyror och ersättning till fristående förskolor och skolor. Upplupna intäkter avser bland annat intäkter från andra kommuner samt andra förvaltningar inom Stockholms stad. Ökningen kan hänföras till upplupna intäkter avseende interkommunal ersättning.

Kassa/Bank har ökat med 0,3 mnkr till 0,7 mnkr. Ökningen beror på en fler utestående tillfälliga förskott.

Skulder och eget kapital jämfört med föregående år

Förändringen av eget kapital beror till största del på resultatfonderna. Nettot av över- och underskott för resultatenheter har minskat med 183,9 mnkr.

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har minskat med 2,3 mnkr till 11,3 mnkr. Minskningen beror främst på lägre övriga skulder.

Leverantörsskulden uppgår till 1 084,9 mnkr vilket innebär en ökning med 116 mnkr. Skillnaderna mellan åren beror främst på hur leverantörerna fakturerar.

Övriga kortfristiga skulder har ökat med 117,5 mnkr till 139,1 mnkr. Ökningen beror främst på skulder till staten avseende lågstadiesatsningen.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 35,9 mnkr till 182,3 mnkr. Ökningen beror bland annat på upplupna kostnader avseende lokalprojekt i arbete som inte hunnit faktureras av leverantörer.

Stora projekt som inte är investeringar - Central utveckling av digitalisering

GSIT 2.0

Upphandlingsarbetet av GSIT 2.0 har pågått under 2015. För de pedagogiska verksamheterna omfattar upphandlingarna alla verksamheter inom utbildningsförvaltningen samt de pedagogiska verksamheterna inom arbetsmarknadsförvaltningen (vuxenutbildning och svenska för invandrare), kulturförvaltningen (Kulturskolan) samt stadsdelsförvaltningarna (förskoleverksamheterna). Upphandlingsarbetet är uppdelat i tre delar där det görs en upphandling för produkter och en för tjänster. Utöver detta upphandlas även stöd- och utbildningstjänster kring digitalisering.

Arbetets mål är att identifiera, anpassa och möta de behov som finns i stadens pedagogiska verksamheter. Kommande it-service ska ge bättre tillgänglighet och större valfrihet samt möjlighet till lokalt it-stöd och även innehålla en sammanhållen supportlösning som är anpassad för och inriktad mot pedagogisk miljö.

Kommunfullmäktige beviljade 45,0 mnkr för projektets kostnader för 2015 och utfallet blev 34,9 mnkr.

Skolplattformen

Projekt Skolplattform Stockholm har under 2015 arbetat med att färdigställa de tekniska lösningar som tillsammans ska bilda Skolplattformen. Projektet har tillsammans med de olika verksamheterna arbetat nära leverantörerna, för att i största möjliga mån säkerställa att systemen i Skolplattformen kan användas av alla skolformer och att de är anpassade för varje skolform.

För att införa Skolplattformen i samtliga verksamheter har projektet under året etablerat och stöttat fyra införandeprojekt. De fyra införandeprojekten ansvarar för att införa Skolplattformen i förskolan, grundskolan, gymnasiet och i arbetsmarknadsförvaltningens skolformer. Gymnasieskolan och utbildning i svenska för invandrare har under året infört de första delarna av Skolplattformen och har därmed bytt ut sitt tidigare verksamhetssystem, kallat Hanna.

Kommunfullmäktige beviljade 175,0 mnkr för projektets kostnader för 2015 och utfallet blev 137,6 mnkr.

Verktyg för självskattning

Under 2015 har samtliga grundskolor samt lärarna på Språkcentrum tagit fram handlingsplaner utifrån genomförda självskattningar i verktyget. Gymnasieskolorna har genomfört en andra skattning inom ramen för projektet 1:1 2016. Under året har det webbaserade verktyget utvecklats i två etapper utifrån erfarenheter som gjorts på skolorna under processen.

Vidareutveckling av systemförvaltningsorganisationen

I syfte att skapa en mer personoberoende, kostnadseffektiv och verksamhetsorienterad gemensam förvaltningsorganisation har förvaltningen vidareutvecklat sin systemförvaltningsorganisation. Resultatet är att det nu finns en gemensam styrorganisation för alla it-system där utbildningsnämnden har ett ägaransvar. En portföljstyrgrupp hanterar det strategiska ansvaret i staden för hela det pedagogiska området totala projekt- och förvaltningsportfölj. Under denna finns en programstyrgrupp med ett mera operativt ansvar för det pedagogiska programmet som är indelat i tre förvaltningsobjekt med egna respektive förvaltningsplaner som genomförs av en utsedd förvaltningsledning per objekt.

Arbetet fortsätter nu under den etablerade styrorganisationens ledning med att på en mer detaljerad nivå ta fram de processer och rutiner som behövs dels för att leverera it-stöd som stödjer alla ingående verksamheters arbetssätt, och dels för att kunna ta emot och förvaltningsetablera nya it-stöd som tas fram inom ramen för de utvecklingsprojekt eller upphandlingar som bedrivs inom det pedagogiska området i staden.

Förvaltning av centralt hanterade pedagogiska applikationer

För att skolornas datorer ska ge ordentlig nytta är det viktigt att det finns tillgång till moderna och funktionella program som används i och för undervisningen. Applikationsförvaltningen har under året hanterat ett stort antal önskemål om både nya program och uppdateringar av befintliga. Det har resulterat i att 55 paketeringar har genomförts. Den genomförda 1:1-satsningen på gymnasiet har inneburit en större efterfrågan på program och så har även det ökande intresset för programmering. Förvaltningen har mött dessa behov med nya program och uppdateringar av befintliga. Verksamheten har inkluderats i arbetet genom referensgruppsmöten, enkätundersökningar och via andra kanaler.

Förvaltningen har lagt ned ett stort arbete på att stödja skolornas hantering av licenser. Under hösten har ett projekt genomförts för att stödja skolorna med bland annat utbildning. En utredning om framtida licensförvaltning har också genomförts.

Projekt Teknisk Administration av Surfplattor (TAS)

Idag finns det cirka 30 000 surfplattor inom utbildningsförvaltningens verksamheter. Dessa surfplattor har successivt involverats i ordinarie utbildningsverksamhet vilket inneburit att behov av stödtjänster uppstått.

Projektet TAS har tagit fram en portal där surfplattor kan administreras för att kunna förenkla administrationen på respektive skola, till exempel genom att tilldela dem personliga Apple-ID och följa användningen av appar. Projektet har även tagit fram en teknisk plattform som ger plattorna en korrekt trådlös anslutning, möjliggör utskriften samt att Apple-TV kan kopplas till dem. Ytterligare en del har varit att kunna hantera beställningen av appar så att skolorna är rätt licensierade. Administratörer har utbildats på respektive skola.

5.6 Utvärdering av det socioekonomiska tillägget i resursfördelningen

Under året har utbildningsförvaltningen gjort en utvärdering av det socioekonomiska tillägget i resursfördelningen till stadens kommunala grundskolor. Syftet med utvärderingen är att beskriva vad det socioekonomiska tillägget används till och i vilken utsträckning det har effekter på skolans verksamhet. Utvärderingen har gällt skolor som har ett högt socioekonomiskt tilläggsbelopp och den beräknas bli färdig i början av 2016. Nedan lyfts några av rapportens preliminära slutsatser.

Genom det socioekonomiska tillägget får skolor där eleverna har mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar mer ekonomiska resurser jämfört med skolor där eleverna har goda socioekonomiska förutsättningar. Ett syfte med fördelningen var att det skulle bli en utjämnad genomsnittlig måluppfyllelse i stadens skolor.

Det socioekonomiskt baserade stödet för de kommunala grundskolorna är cirka 800 mnkr 2015. Den genomsnittliga ersättningen per elev är 12 245 kr, och stödet till skolorna varierar mellan 1 659 och 59 710 kr per elev.

Bland rektorerna på skolor med ett högt socioekonomiskt tillägg är uppfattningen att det är frikostigt och de menar det skulle vara svårt att bedriva en meningsfull skolverksamhet utan stödet. För att resurserna ska bidra till kunskapsmässiga framsteg krävs det samtidigt en tydlig styrning och organisering av verksamheten.

Vad används då det socioekonomiska tillägget till? Det varierar något mellan skolorna, men nedanstående områden är sådana som i stort sett alla skolor med ett högt socioekonomiskt tillägg använder resursen till:

- Ökad lärartäthet
- Utökad elevhälsa
- Stödjande verksamhet såsom läxläsning, utökad studiehandledning och frukost
- Sociala aktiviteter såsom kulturupplevelser och resor

Därutöver kan också nämnas surfplattor till eleverna.

Personalkostnader är den stora utgiftsposten, och då framförallt en hög lärartäthet. En ökad lärartäthet används huvudsakligen på två sätt. Man kan minska antalet elever i undervisningsgrupperna (vad som brukar benämnas klasstorlekar) eller man kan ha någon form av flerlärarsystem utan att minska storleken på undervisningsgrupperna. Ett tvålärarsystem, d.v.s. att två lärare undervisar i en undervisningsgrupp, är vanligt men det kan också vara tre lärare som delar på två undervisningsgrupper. Det övergripande intrycket är att ett flerlärarsystem är en vanligare åtgärd än konstanta mindre undervisningsgrupper, eftersom

det är ett mer flexibelt system där man kan ha en högre lärartäthet om undervisningen sker i större grupp men som samtidigt ger möjligheten att dela upp eleverna i mindre grupper.

Mer konkret eftersträvar också skolorna att anställa fler specialpedagoger och speciallärare, men det är svårt att anställa dessa kategorier eftersom det finns brist på dem.

Det måste också konstateras att trots att det socioekonomiska tillägget är generöst och uppskattat så har inte resultaten för skolorna med en hög tilldelning förbättrats under den aktuella tidsperioden sedan 2013. Det betyder inte att slutsatsen är att det socioekonomiska tilläggsbeloppet inte har några positiva effekter på resultaten, eftersom det är okänt hur resultaten skulle ha utvecklats om Stockholm inte haft ett socioekonomiskt tillägg i resursfördelningssystemet.

De resultatmätt som normalt används är inte heller alltid väl lämpade för utvärdering av effekterna, eftersom skolor med hög socioekonomiskt baserad budgettilldelning i högre grad än övriga skolor har en hög elevomsättning och därmed en stor andel elever som bara gått en begränsad tid på skolan. För att få en bättre uppföljning av resultatutvecklingen på skolorna, och därigenom också bättre kunna bedöma effekter av det socioekonomiska tillägget, finns det anledning att utveckla kompletterande resultatmätt, exempelvis att ha resultatmätt i årskurs 9 för de elever som gått på skolan sedan årskurs 7, och att mäta vilken betygsutveckling eleverna haft mellan årskurs 6 och 9.

Avsaknaden av tydliga resultatförbättringar väcker ändå frågan om det går att få en mer effektiv användning av det socioekonomiska tillägget. En av utvärderingens slutsatser är också att det finns anledning att från ett pedagogiskt perspektiv utvärdera *hur* skolorna arbetar med flerlärarsystem.

Andra slutsatser från utvärderingen är att utbildningsförvaltningen inte i någon större utsträckning kommunicerar till rektorerna vilka förväntningar som följer med det socioekonomiska tillägget och att det finns få arenor för rektorerna, som är anpassade för att diskutera det socioekonomiska tillägget.

Det finns även anledning att se över och eventuellt göra justeringar i resursfördelningsmodellen, i första hand att överväga att lyfta bort de nyanlända eleverna från grundmodellen och ge ersättning för dessa enligt en särskild ordning som en självständig del av det socioekonomiska tillägget.

5.7 Rapport över genomförd internkontroll

I bilaga 6 finns en rapport över den 2015 genomförda internkontrollen.

5.8 Upphandling och inköp

Under år 2015 har upphandlingar genomförts utifrån nämndens plan för upphandling. Bland annat har förvaltningen tagit fram ramavtal avseende lokalvård för de kommunala grundskolorna i Västerort och Söderort. Tydliga och strukturerade rutiner finns som stöd för skolornas lokala avtalsuppföljning gentemot antagen leverantör i syfte att säkerställa att avtalad kvalitet också levereras. Vidare har förvaltningen tagit fram ramavtal för inhyrning av handledare till de pedagogiska verksamheterna samt av personal till elevhälsan. Relevanta miljökrav har i enlighet med stadens miljöprogram ställts i nämndens upphandlingar under året.

Några av planens upphandlingar har senarelagts: konsulttjänster för lokalvård och besiktningar samt varuförsörjning till de praktiskt orienterade undervisningsämnena. Tömning av fettavskiljare ansvarar Stockholm Vatten AB för och måltidstransporter kommer att genomföras som en centralupphandling och har därför inte genomförts av förvaltningen.

Under året har förvaltningen även deltagit i serviceförvaltningens upphandlingar av centrala och gemensamma ramavtal samt i uppföljning av befintliga ramavtal.

Förvaltningen har under året utvecklat avtalsförvaltningen. Avtalsförvaltningen innehåller bland annat seriositetskontroll samt uppföljning av kvalitet och ekonomi. Seriositetskontroller av antagna leverantörer har genomförts löpande under året och leverantörsträffar har hållits inför avtalsstart samt uppföljningskontakter har kontinuerligt hållits.

Utrullningen av inköpsmodulen Effektivt inköp har pågått under året.

5.9 Programkontoret

Ett programkontor inrättades i mars 2015 och arbetet har inriktats på att koordinera och stödja förvaltningens större utvecklingsprojekt och utvecklingsinsatser samt på att säkerställa en god kommunikation, uppföljning och utvärdering av dessa. Programportföljen har omfattat 16 projekt och utvecklingsinsatser. Ett programkontorsråd har inrättats med representanter från förvaltningens avdelningar. Programkontoret har statusrapporterat regelbundet till förvaltningsledningen.

5.10 Lokaler

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utbildningsnämnden ska göra en kartläggning av fritidshemmens lokaler i syfte att minska barngrupperna och säkra det långsiktiga lokalbehovet	2015-01-01	2015-12-31	
Utbildningsnämnden ska kartlägga stadens skolgårdar och ta fram ett verktyg av typen lekvärdesfaktor	2015-01-01	2015-12-31	
Beställa åtgärder för att tillgängliggöra publika lokaler i ett femtontal skolor.	2014-01-01	2015-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Införlixa tillgänglighetsanpassning i samtliga skolgårdsprojekt.	2014-01-01	2015-12-31	
✓	Tillgängliggöra information om vilka skolor i egen regi som är tillgänglighetsanpassade.	2014-01-01	2015-12-31	
✓	Kartlägga den samlade tillgången av skollokaler som kvälls- och helgtid kan göras tillgängliga för läxhjälpverksamhet och för det lokala föreningslivet	2015-01-01	2015-12-31	

Ny-, om- och tillbyggnad av lokaler

Vid utgången av 2015 pågick cirka 200 projekt i olika skeden, från förstudie till slutredovisning. Tillbyggnadsprojekt som pågick under 2015 var bland annat Nälstaskolan, Alviksskolan, Kungsholmens grundskola, Konradsberg, Högalidsskolan, Farsta gymnasium, Lindeparken och Hägerstenshamnens skola. Nämnden har under år 2015 bland annat tagit genomförandebeslut om nybyggnation av skolor i Norra Djurgårdsstaden, Hammarby Sjöstad (kv Godsfinkan) och i Årstaberget (Sjöviksskolan).

Planering

Förvaltningen ingår i stadsledningskontorets projektet Samordnad grundskoleplanering i Stockholm (SAMS). Utgångspunkt för projektet är skolbehov med anledning av bostadsbyggande fram till år 2030 och prognostiserat elevantal på stadsdelnivå fram till år 2040. Förvaltningen har till projektet levererat analys av skolbehov per stadsdel och deltagit i stadsdelsvisa workshops tillsammans med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, SISAB, idrottsförvaltningen och respektive stadsdelsförvaltning.

Förvaltningens ordinarie planering sker inom ramen för nämndens lokalförsörjningsplan. Lokalförsörjningsplanen fastställs årligen och innehåller även en uppdatering av nämndens funktionsprogram. 2015 års uppdatering omfattade huvudsakligen en utveckling av funktionskrav för skolgårdar för att säkerställa goda utemiljöer. Funktionsprogrammet används vid beställning av ny-, om- och tillbyggnader. I samband med lokalförsörjningsplanen för 2016-2018 behandlade nämnden även slutrapporten för projektet ”Skolbyggnation för ett växande Stockholm” vars utgångspunkt var att leverera förslag för att klara skolbehovet år 2020.

Parallellt med höstens arbete med att säkerställa ordinarie elevintag 2016 har antalet asylsökande och ensamkommande flyktingbarn ökat och ett stort antal av dessa personer är i grundskole- och gymnasieålder. Förvaltningen har konstaterat att det finns behov av ytterligare kapacitet för att klara kombinationen av ordinarie intag, ytterligare asylsökande och ensamkommande barn och nämnden föreläggs förslag till beslut i januari 2016.

Kök

Byggnadsåtgärder i kök genomförs i samband med SISAB:s underhållsåtgärder och utbildningsförvaltningens verksamhetsanpassningar. Vid utgången av 2015 pågick 19 köksprojekt i olika skeden varav 8 initierade under 2015. Utöver köksupprustningar fortsätter arbetet med att skapa möjligheter för rötning av köksavfall.

Tillgänglighetsanpassning

Förvaltningens arbete med att tillgänglighetsanpassa grund- och gymnasieskolornas publika lokaler fortgår och 12 skolor har tillgänglighetsanpassats under år 2015. Tillgänglighetsanpassning ska även införlivas i samtliga skolgårdsprojekt. Det funktionsprogram för skolgårdar som tagits fram 2015 ställer krav på tillgänglighet i utemiljön och är underlag för beställning av om- och nybyggnation av kommunala skolgårdar. Ett pilotprojekt har startat där tillgänglighetsanpassningar införlivats i form av tydliga zoner för ökad orienterbarhet och val av markmaterial som möjliggör för personer med nedsatt rörelseförmåga eller balanssvårighet att ta sig fram till lekutrustning.

Kapacitetsprojekt

Inventering av samtliga gymnasieskolor har genomförts under 2015, och arbete pågår med att ta fram målbild för skolornas kapacitet och överenskommelser med skolorna om möjligt antal elever. Projektets slutdatum har flyttats fram till utgången av februari 2016.

Tillgängliggörande av kapacitetsinformation har tidigare förberetts inom ramen för grundskolans kapacitetsprojekt, men arbete återstår för att möjliggöra publicering av både gymnasieskolans och grundskolans kapacitetsuppgifter.

Skolgårdsprojekt

Utbildningsförvaltningen har slutfört inventeringen av stadens skolor och en rapport över varje skolgård är sammanställd. Ett verktyg för bedömning av skolgårdar i form av en kvalitetsbedömningsmall har tagits fram och syftar till att vara ett stödmaterial vid ny- och ombyggnation av utemiljö. Ett pilotprojekt med ett antal skolgårdar pågår och slutförs 2016, därefter sker en utvärdering. Förvaltningen samverkar med idrottsförvaltningen och SISAB kring skolgårdsåtgärder.

Fritidshem

Fritidshem ska i möjligaste mån integreras i grundskolans övriga lokaler. Det vill säga skolans alla lokaler ska användas under hela dagen och förekomst av unika fritidslokaler ska undvikas. Det är även utgångspunkten i det funktionsprogram som används vid beställning av ny-, om- och tillbyggnad där fritidshem och fritidsklubb ingår i skolans så kallade hemvister. Hemvisten är den plats där eleverna tillbringar största delen av sin tid i skolan. Det är i hemvisten eleven ska känna sin tillhörighet. Hemvisten innehåller pedagogisk area i form av en variation av rum (lärosalar, allrum och grupprum, kapprum, hygienutrymmen och personalarbetsplatser). Den lokalinventering som genomförts inom kapacitetsprojektet ger viss information om unika fritidshemslokaler. Informationen är däremot mycket osäker då unika fritidshemslokaler och lokaler som används av exempelvis F-klasser har stora likheter. Lokalernas användning kan också variera över tid beroende av antalet grupper och skolans övriga behov. Den lokalkapacitet som fastställs efter inventering, tillsammans med nämndens funktionsprogram, ska säkerställa tillgången till lokaler för skolans olika verksamheter.

5.11 Nämndens mål: Skolgårdsytor och gymnastiksalar görs tillgängliga för alla stockholmare

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fler stockholmare har tillgång till fler ytor för rörelse och motion

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Utbildningsförvaltningen och idrottsförvaltningen driver samverkansprojekt kring - föreningslivets tillgång till stadens befintliga gymnastiksalar - stadens kapacitet att hantera övernattningar i stadens egna lokaler - en plattform för samplanering av stadens idrottsbehov- uppdrag som rör skolgårdar	2015-01-01	2015-12-31	
	I samverkan med idrottsförvaltningen och SISAB arbetar utbildningsförvaltningen för en ökad nyttjandegrad av idrottsfunktioner	2015-01-01	2015-12-31	

I samverkan med idrottsförvaltningen, fastighetskontoret och SISAB har utbildningsförvaltningen ökat nyttjandegraden av idrottsfunktioner. Behovsanalys och prioriteringslista har tagits fram för kortlåsinstallationer i gymnastiksalar. Under 2015 har cirka 90 000 gymnastiksalstimmar hyrts ut till idrottsförvaltningen och föreningslivet. För övernattning är fem kluster aktuella med vardera cirka 1 000 platser. En kartläggning över möjliga skolgårdar för anläggande av konstgräsplaner har genomförts. En pilotskola för finansieringsmodell för anläggande av konstgräsplan på skolgård har tagits fram, där skolverksamheten har tillgång till planen under verksamhetstid, föreningsliv och spontanidrotten på kvällar och helger.

5.12 Nämndens mål: Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2014	Årsmål 2015	KF:s årsmål
Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	46 %	51 %	45 %	55 %
Andel elbilar	20 %	18 %	10 %	10 %
Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	82 %	100 %	100 %
Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	71 %	80 %	85 %	tas fram av nämnd
Elanvändning per kvadratmeter	35,9 kwh/kvm	37 kwh/kvm	35 kwh/kvm	32 kWh
Andel dubbdäck	18 %	0 %	0 %	tas fram av nämnd
Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	29,3 %	18,2 %	25 %	25 %
Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	100 %	97,1%	100 %	tas fram av nämnd

Förvaltningen har fortsatt med omfattande kompetensutvecklingsinsatser till skolköken bland annat inom livsmedelssäkerhet. Kompetensutvecklingen har fokuserat på klimatsmarta måltider och ekologiska livsmedel. Samtliga kommunala tillagningskök inom grundskola och gymnasieskola har erbjudits utbildningar inom klimatsmarta måltider och ekologi. De deltagande köken har tagit fram handlingsplaner för sitt fortsatta arbete med klimatsmart mat och ekologiska livsmedel. Årsmålet för ekologiska inköp har uppnåtts och är totalt 27 procent. Svinnprojektet har fortsatt på 30 skolor och matsvinnet på de deltagande skolorna har minskat med i genomsnitt 19 procent.

5.13 Nämndens mål: Skolan är säker och trygg

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Organisationen av förebyggande säkerhetsarbete och krishantering är sådan att frågorna kan hanteras så nära berörda som möjligt och att effekterna av inträffade händelser minimeras. Säkerhetsarbetet ingår som en naturlig del i den ordinarie verksamheten med ständiga förbättringsåtgärder och leder till säkerhet och trygghet för elever och medarbetare.

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2014	Årsmål 2015	KF:s årsmål
Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %	100 %

Skolornas förebyggande säkerhets- och trygghetsarbete har fortsatt utvecklats under år 2015 genom utbildningsinsatser samt genom råd och stöd till och på respektive skola. Inom det systematiska brandskyddsarbetet (SBA-arbetet) har under våren cirka 200 medarbetare utbildats i rollen som SBA-kontrollanter. Grunden till utbildningen är stadens riktlinjer och ett stödmaterial som förvaltningen har tagit fram.

Under senare delen av år 2015 har krishantering (krisorganisation och krisplan) varit i fokus tillsammans med frågor om skalskydd och kameraövervakning.

Ett kontinuerligt it- och informationssäkerhetsarbete pågår inom utbildningsförvaltningen. It-system och tjänster har under året informationsklassificerats, riskanalyserats och säkerhetsgranskas fortlöpande. Arbete med att ta fram utbildningsförvaltningens, för verksamheten anpassade, tillämpningsanvisningar för informationssäkerhet har påbörjats och kommer att avslutas under 2016.

5.14 EU-positionsappret

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Deltagande i Eurocities och andra nätverk för bevakning och påverkan inom EU, med inriktning mot utbildningsområdet.	2014-01-31	2016-12-31	Fortsätter
Uppmuntra och stödja verksamheter att delta i EU-projekt och samarbeten inom nämndens verksamhetsområde utifrån Europa 2020-strategin.	2014-01-31	2016-12-31	Fortsätter

Processen med att förverkliga utbildningsnämndens verksamhets-specifika EU-positions-papper framskrider. Förvaltningen har identifierat flera nätverk för erfarenhetsutbyte och positionering, bland annat hos Eurocities, SKL och universitets- och högskolerådet. Under året har två EU-projekt avslutats: ett URBACT-projekt med sju europeiska städer kring samverkan med föräldrar och civilsamhälle för att minska skolavhopp samt ett Regio-projekt med Reykjavik för att hitta ”best practice” i stödet till elever med hörselnedsättning. Förvaltningen har inlett en fördjupad dialog med stadsledningskontoret och fackförvaltningar om gemensamma EU-satsningar inom ramen för de särskilda utmaningar staden står inför. I linje med såväl direktiv för EU-projekt som universitets- och högskolerådets förändrade uppdrag ska fokus i högre grad knyta an till verksamhetsnyttan och till skrivningar om en socialt sammanhållen stad. Genom samarbete, utbyte och kontaktskapande kan kunskap, erfarenheter och idéer utbytas. Det ger ömsesidig utveckling.

5.15 Synpunkter, klagomål med mera

Stockholms stads klagomålshantering framgår av webbplatsen <http://www.stockholm.se/ForskolaSkola/Synpunkter--klagomal/>. Allmänheten kan framföra klagomål via ett formulär på webbplatsen eller via kontaktcenter. Alla klagomål ska framföras till den ansvarige för verksamheten. Inkomna synpunkter och klagomål hanteras kontinuerligt.

Grundskoleavdelningen har under hösten 2015 inlett en översyn av klagomålshanteringen och gymnasieavdelningen kommer att på samma sätt se över klagomålshanteringen under 2016.

De ärenden som hanteras av grund- och gymnasieavdelningen sammanställs och utvecklingsområden analyseras. Grundskoleavdelningens skoljuridiska funktion har utifrån sammanställningen utformat och genomfört en serie skoljuridiska kurser för skolledare. Gymnasieavdelningen avser att utforma liknande utbildningar under 2016.

Skolinspektionen och Barn- och elevombudet

Under perioden 1 januari till 1 december har 196 anmälningar som rör elever i stadens grundskolor inkommit och registreras hos Skolinspektionen och Barn- och elevombudet. En del ärenden hänskjuts till andra myndigheter eller avskrivs av andra skäl, andra lämnas till huvudman för utredning och eventuella åtgärder. 78 ärenden har utretts av tillsynsmyndigheten och i 42 fall av dessa har huvudmannen fått kritik i form av anmärkning eller föreläggande. De vanligast förekommande områdena för föreläggande är kränkande behandling, särskilt stöd och rätten till utbildning.

Under motsvarande period har cirka 10 ärenden inkommit till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet som gäller den kommunala gymnasieskolan. Ett ärende har lett till föreläggande efter prövning. De övriga ärendena har avskrivits, lämnats till huvudmannen för utredning eller avslutats utan kritik.

Diskrimineringsombudsmannen

Anmälningar som rör trakasserier eller diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna prövas av Diskrimineringsombudsmannen och 3 anmälningar har kommit in som rör elever vid grundskolor eller gymnasieskolor i Stockholms stad.

Skolväsendets överklagandenämnd

Vissa beslut kan enligt skollagen prövas av Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN). Det rör främst åtgärdsprogram men även vissa typer av skolplaceringar. ÖKN tar ställning till överklagade beslut och prövar om själva innehållet i beslutet är korrekt. Om ÖKN upphäver det överklagade beslutet återförvisas det till rektorn för ny skyndsam prövning. Under 2015 har 3 ärenden hanterats av Skolväsendets överklagandenämnd som rör elever vid stadens grundskolor och ett som gäller gymnasieskolan. I samtliga fall är det åtgärdsprogram som överklagats och i ett fall har åtgärdsprogrammet upphävts och återförvisats till rektor för ny prövning.

Lärarnas ansvarsnämnd hos Skolinspektionen

Till Lärarnas ansvarsnämnd hos Skolinspektionen har 13 anmälningar kommit in, som gäller lärare vid Stockholms skolor. Två ärenden avskrevs eftersom läraren saknade lärarlegitimation. Resterande 11 ärenden avslutades utan åtgärd eftersom det inte framkom något i den inledande utredningen som gav Skolinspektionen skäl att anmäla läraren till Lärarnas ansvarsnämnd. Två anmälningar rörde lärare vid en gymnasieskola. Resterande ärenden gällde lärare vid grundskolor.

Förvaltningsrätten i Stockholm

Av 28 kap. skollagen fram går vilka beslut enligt skollagen som kan överklagas till Förvaltningsrätten. Vissa beslut kan även överklagas genom laglighetsprövning. Laglighetsprövning utgår från om allting gått rätt till när beslutet fattades. När det gäller överklaganden enligt skollagen prövar domstolen även om själva innehållet i beslutet är rätt eller fel. För grundskolans del gäller de flesta besluten som överklagas till Förvaltningsrätten skolplacering eller skolskjuts. Det kan också handla om fullgörande av skolplikten på annat sätt eller avstängningar. I de flesta fall avslås överklagan och beslutet står fast.

Patientsäkerhetsberättelse

För de delar av elevhälsans arbete som lyder under hälso- och sjukvårdslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. I denna ska det framgå hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under det gångna året, vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten och vilka resultat som har uppnåtts. (Patientsäkerhetslagen 3 kap. 10 §).

De under 2015 inträffade avvikelserna redovisas i bilaga 10.